

**UCHWAŁA NR
RADY GMINY DZIADKOWICE
z dnia2020 r.**

**w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy
Dziadkowice na lata 2021 – 2026**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020 r., poz. 713 i 1378) oraz art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r., poz. 1876) uchwala się, co następuje:

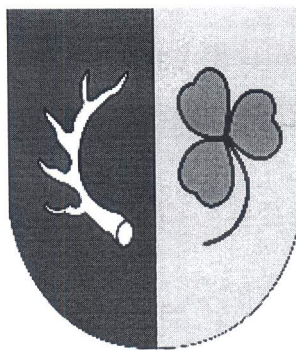
- § 1. Przyjmuje się Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Dziadkowice na lata 2021 - 2026, stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.
- § 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy.
- § 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady

Marek Brzeziński

*Załącznik do Uchwały Nr
Rady Gminy Dziadkowice
z dnia*

**STRATEGIA
ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY DZIADKOWICE
NA LATA 2021-2026**

SPIS TREŚCI

I. UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE TWORZENIA STRATEGII	6
1. PODSTAWY PRAWNE.....	6
2. PODSTAWY STRATEGICZNO-PROGRAMOWE	7
II. DIAGNOZA SPOŁECZNA	13
1. CHARAKTERYSTYKA GMINY	13
2. ATUTY I CZYNNIKI OGRANICZAJĄCE ROZWÓJ	13
3. DEMOGRAFIA	15
4. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA	17
5. KOMUNIKACJA I TRANSPORT	18
6. GOSPODARKA	19
7. ZASOBY I DODATKI MIESZKANIOWE	20
8. EDUKACJA I KULTURA	21
9. OCHRONA ZDROWIA.....	23
10. SPORT, REKREACJA I TURYSTYKA	27
11. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE	29
12. POMOC SPOŁECZNA.....	30
13. SEKTOR POZARZĄDOWY, KOŚCIOŁY	42
14. PROBLEMY WSKAZANE PRZEZ MIESZKAŃCÓW, DIALOG SPOŁECZNY	44
15. BEZROBOCIE	47
16. BEZDOMNOŚĆ	48
17. PROBLEMY UZALEŻNIEŃ I PRZEMOCY W RODZINIE	49
18. PROBLEMY RÓWNOŚCI PŁCI	55
19. SYTUACJA DZIECKA.....	59
20. SYTUACJA OSÓB STARSZYCH I NIEPEŁNOSPRAWNYCH	61
21. ANALIZA SWOT	64
III. PROGRAMOWANIE	75
1. MISJA.....	75
2. CELE STRATEGICZNE, OPERACYJNE, KIERUNKI DZIAŁAŃ	76
3. PROGNOZA ZMIAN	93
4. RAMY FINANSOWE.....	96
5. WDROŻENIE STRATEGII, MONITOROWANIE, EWALUACJA	97
6. PROGRAMY I PROJEKTY	98
UWAGI KOŃCOWE	98

WSTĘP

Dokument Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Dziadkowice został przygotowany na lata 2021-2026. W swoich założeniach programowych odnosi się do innych dokumentów z zakresu polityki społecznej funkcjonujących na poziomie europejskim, ogólnopolskim i samorządowym.

Opracowany dokument zawiera diagnozę sytuacji społecznej Gminy Dziadkowice oraz prognozę zmian w zakresie objętym strategią. Określa cele strategiczne projektowanych zmian, kierunki działań i sposób realizacji strategii. Dokument Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Dziadkowice określa jej ramy finansowe oraz wskaźniki realizacji działań.

W dokumencie można wyróżnić trzy zasadnicze części: **wprowadzającą**, w której zawarto informacje na temat uwarunkowań zewnętrznych tworzenia strategii oraz ocenę stopnia wdrożenia poprzednio realizowanej strategii; **analityczno-diagnostyczną**, która zawiera diagnozę sytuacji społeczno-gospodarczej w gminie i identyfikuje problemy społeczne, oraz **programową**, przedstawiającą założenia polityki społecznej gminy na najbliższe lata, ujęte w formie misji, celów strategicznych, celów operacyjnych i kierunków działań.

W części programowej zostały wskazane podmioty realizujące strategię i współdziałające w jej realizacji, źródła finansowania przyjętych założeń, określony został także czas realizacji wyznaczonych działań. W celu określenia postępów w realizacji założeń programowych, wyznaczone zostały **wskaźniki monitorowania realizacji celów strategii**, uwzględniające wartości z ostatniego roku objętego analizą danych i oczekiwane wartości docelowe w roku kończącym zaplanowany okres programowania opracowanej strategii. Część programowa zawiera także ramy finansowe, prognozę zmian oraz informacje na temat sposobu wdrażania, prowadzenia monitoringu oraz ewaluacji strategii.

Na potrzeby opracowania niniejszego dokumentu przeprowadzono badania ankietowe dotyczące sytuacji społecznej w gminie, problemu równości szans kobiet i mężczyzn oraz sytuacji dziecka. Do analizy wykorzystano trzy rodzaje ankiet.

Respondentami ankiety odnoszącej się do sytuacji społecznej byli losowo wybrani mieszkańcy gminy oraz osoby mające wpływ na kształt lokalnej polityki społecznej. W sumie do analizy przedłożono 23 anonimowo wypełnione arkusze. Wśród ankietowanych było 82% kobiet i 18% mężczyzn. Dominujące grupy respondentów stanowiły osoby w przedziale wiekowym 36-45 lat i 46-55 lat (po 26%)

oraz 26-35 lat (22%). Znacznie mniejszy odsetek spośród respondentów stanowiły grupy osób w wieku powyżej 65 lat (13%). Najmniej uczestników ankiety reprezentowało grupy wiekowe poniżej 20-lat, 20-25 lat oraz 56-65 lat (po ok 4,3%). Jeśli chodzi o poziom wykształcenia uczestników badania, to 43% spośród nich zadeklarowało posiadanie wykształcenia średniego, a 35% stanowiły osoby legitymujące się wykształceniem wyższym. Nieznaczny odsetek wśród badanych stanowiły osoby posiadające wykształcenie podstawowe, gimnazjalne i zasadnicze zawodowe (po ok 4,3%). Niewielka grupa ankietowanych osób nie podała informacji o posiadanym wykształceniu

Biorąc pod uwagę czas zamieszkiwania w gminie, to 82% wszystkich respondentów mieszka na terenie gminy Dziadkowice od urodzenia, a spośród pozostałych większość zamieszkuje w gminie dłużej niż 15 lat. Można zatem domniemywać, iż ankietowani mają ugruntowane i przemyślane opinie na temat niekorzystnych zjawisk widocznych w gminie oraz problemów, jakie dotyczą jej mieszkańców. Profil respondentów ankiety prezentuje poniższa tabela.

Tabela 1. Profil respondentów ankiety „Problemy społeczne w opinii mieszkańców”

liczba ankietowanych	płeć	grupa wiekowa	czas zamieszkiwania w gminie	wykształcenie
23	kobiety (82%)	36-45 lat i 46-55 lat (po 26%)	od urodzenia (82%)	średnie (43%)
		26-35 lat (22%)		wyższe (35%)
		powyżej 65 lat (13%)	od 15 do 30 lat (13,7%)	podstawowe gimnazjalne zasadnicze zawodowe (po 4,3%)
	mężczyźni (18%)	poniżej 20 lat (4,3%)	od 5 do 14 lat (4,3%)	brak deklaracji (8,8%)
		20-25 lat (4,3%)		
		56-65 lat (4,3%)		

W badaniu ankietowym, którego celem było poznanie opinii mieszkańców na temat problemu równości szans kobiet i mężczyzn oraz dyskryminacji ze względu na płeć, wykorzystano do analizy 22 arkusze wypełnionych anonimowo ankiet. Wśród respondentów było 77% kobiet i 23% mężczyzn. Najliczniej wśród respondentów reprezentowana była grupa osób w wieku 36-45 lat (23%).

Kolejną grupę stanowiły osoby w wieku 26-35 lat (22%), a następnie osoby w wieku 46-55 lat (18%). Respondentów w wieku 56-65 oraz powyżej 65 lat było po 9%, a osób poniżej 20 roku życia oraz w wieku 20-25 lat było wśród ankietowanych najmniej (po 4,5%). Profil respondentów ankiety prezentuje poniższa tabela.

Tabela 2. Profil respondentów ankiety „Równość szans kobiet i mężczyzn”

liczba ankietowanych	płeć	grupa wiekowa	czas zamieszkiwania w gminie	wykształcenie
22	kobiety (77%)	36-45 lat (23%)	od urodzenia (75%)	średnie (42%)
	mężczyźni (23%)	26-35 lat (22%)	Od 20 do 52 lat (17%)	wyższe (39%)
		46-55 lat (18%)	od 6 do 14 lat (8%)	zasadnicze zawodowe (8%)
		56-65 lat i powyżej 65 lat (po 9%)		brak deklaracji (11%)
		poniżej 20 lat i 20-25 lat (po 4,5%)		

Osobna ankieta, która pomogła w dokonaniu analizy sytuacji dziecka w środowisku szkolnym i rodzinnym, została wypełniona przez przedstawiciela dyrekcji placówki oświatowej funkcjonującej na terenie gminy Dziadkowice.

I. UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE TWORZENIA STRATEGII

1. PODSTAWY PRAWNE

Strategia rozwiązywania problemów społecznych jest dokumentem uwarunkowanym prawnie. Obowiązek jej opracowania wynika z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 1876). W ramach zadań własnych gmina opracowuje i realizuje gminną strategię rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka. Na treść i realizację gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych mają również wpływ inne akty prawne. Należą do nich w szczególności:

- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020 r. poz. 713);
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2019 r. poz. 2277);
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020 poz. 821);
- ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2020r. poz. 111);
- ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2020 r. poz. 808 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020 r. poz. 218 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2019 r. poz. 852 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2020 r. poz. 1409);
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2020 r. poz. 176);
- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2020 r. poz. 426 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (Dz. U. z 2019 r. poz. 2133);

- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2020 r. poz. 1057);
- ustawa z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz. U. z 2020 r. poz. 326 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2020 r. poz. 685);
- ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne (Dz. U. z 2020 r. poz. 833 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (Dz. U. z 2020 r. poz. 1297);
- ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. z 2019 r. poz. 2407);
- ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. z 2020 r. poz. 1329);
- ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (Dz. U. z 2019 r. poz. 1390 z późn. zm.).

2. PODSTAWY STRATEGICZNO-PROGRAMOWE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Dziadkowice jest dokumentem zgodnym z dokumentami strategicznymi i programowymi, które funkcjonują na poziomie europejskim, ogólnopolskim, wojewódzkim, powiatowym i gminnym.

2.1. DOKUMENTY EUROPEJSKIE I KRAJOWE

Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu

W ramach trzech priorytetów tematycznych strategii, której założeniem jest stworzenie większej liczby miejsc pracy i podniesienie standardu życia, przygotowano siedem projektów przewodnich: „Unia innowacji”; „Młodzież w drodze”; „Europejska agenda cyfrowa”; „Europa efektywnie korzystająca z zasobów”; „Polityka przemysłowa w erze globalizacji”; „Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia”; „Europejski program walki z ubóstwem”.

28 kwietnia 2020 r. Rada Ministrów RP przyjęła „Krajowy Program Reform na rzecz realizacji strategii Europa 2020. Aktualizacja 2020/2021”. O ile w poprzednich latach zasadniczym celem KPR było przedstawienie działań wspierających unijną

strategię na rzecz wzrostu i zatrudnienia, określoną w dziesięcioletniej strategii „Europa 2020”, konkretyzowaną dodatkowo w wytycznych formułowanych przez Komisję i Radę Europejską na początku każdego rocznego cyklu nadzoru, o tyle w bieżącym cyklu sytuacja była odmienna. Po pierwsze, już na starcie prac nad KPR oczekiwano uwzględnienia w KPR działań na rzecz priorytetów nowej strategii dla UE, zaprezentowanej w komunikacie KE pn. „Europejski Zielony Ład” z 11 grudnia 2019 r. oraz w dokumencie otwierającym nowy cykl Semestru, tj. „Rocznej Strategii Zrównoważonego Wzrostu Gospodarczego na 2020 rok” z 17 grudnia 2019 r.

Po drugie, w trakcie prac nad KPR doszło do wybuchu pandemii COVID-19, której skutki społeczne i gospodarcze oraz reakcja na nie ze strony polityki państwa musiały znaleźć odzwierciedlenie w przygotowywanym dokumencie. W rezultacie na ostatnim etapie prac dokument uzupełniono o odrębny rozdział poświęcony przedstawieniu działań mających na celu bezpośrednią walkę z pandemią COVID-19 i przeciwdziałanie rozszerzającym się jej skutkom ekonomicznym, zawartych w ustawach składających się na tzw. „tarczę antykryzysową”.

W KPR znalazła się też bardzo wstępna, ze względu na niemający precedensu dynamiczny charakter kryzysu gospodarczego wywołanego przez pandemię, ocena sytuacji i scenariusz makroekonomiczny na najbliższe miesiące. Jednocześnie w KPR zachowano dorobek wcześniejszych prac nad dokumentem, zastrzegając, że realizacja zaplanowanych działań będzie uzależniona od rozwoju sytuacji w Polsce i na świecie.

Nowe Wieloletnie Ramy Finansowe na lata 2021-2027

Dotychczas wieloletnie ramy finansowe (WRF) przyjmowano pięciokrotnie. Na mocy Traktatu z Lizbony WRF zostały przekształcone z porozumienia międzyinstytucjonalnego w akt prawnie wiążący. WRF, przyjmowane na okres co najmniej pięciu lat, muszą gwarantować dokonywanie wydatków Unii w sposób usystematyzowany i w granicach jej zasobów własnych oraz zawierają przepisy, z którymi musi być zgodny roczny budżet Unii, a tym samym stwarzają podwaliny pod dyscyplinę finansową. W rozporządzeniu w sprawie wieloletnich ram finansowych określono w szczególności pułapy wydatków w obszernych kategoriach wydatków zwanych działami.

2 maja 2018 r. Komisja Europejska przyjęła pierwszy projekt długofalowego budżetu UE, czyli wieloletnich ram finansowych 2021–2027. Aby odpowiedzieć na społeczno-gospodarcze skutki pandemii Covid-19, 27 maja 2020 r. zaproponowała

zmieniony długofalowy budżet UE, wprowadzając nadzwyczajny instrument na rzecz odbudowy (Next Generation EU), który ma pomóc naprawić najpilniejsze szkody spowodowane pandemią i na nowo ożywić gospodarkę.

Podczas szczytu w Brukseli w dn. 17-21 lipca 2020 r. przywódcy uzgodnili długofalowy budżet UE 2021-2027 opiewający na kwotę 1 074,3 mld EUR. Z budżetu wspierane będą m.in. inwestycje w transformację cyfrową i ekologiczną. Przywódcy uzgodnili też pakiet odbudowy o wartości 750 mld EUR, który pomoże UE poradzić sobie z kryzysem spowodowanym pandemią. Z kwoty tej 390 mld EUR zostanie wypłaconych w formie dotacji dla państw członkowskich, a 360 mld EUR – w formie pożyczek.

Narodowa Strategia Integracji Społecznej (NSIS)

Narodowa Strategia Integracji Społecznej jest dokumentem, którego celem jest pomoc w procesie włączania się Polski w realizację drugiego z celów Strategii Lizbońskiej stawiającego na modernizację europejskiego modelu socjalnego, inwestowanie w ludzi oraz zwalczanie wykluczenia społecznego. Działania w tym zakresie mają przyczynić się do:

- dostosowania edukacji i szkolenia do wymogów życia i pracy w społeczeństwie opartym na wiedzy,
- rozwijania aktywnej polityki zatrudnienia przyczyniającej się do tworzenia większej liczby lepszych miejsc pracy,
- modernizacji systemu ochrony socjalnej, w tym systemów emerytalnych i ochrony zdrowia, m.in. w celu zapewnienia ich finansowej stabilności oraz odpowiedniej koordynacji z celami polityki edukacyjnej i polityki zatrudnienia,
- wspierania integracji społecznej, aby uniknąć pojawienia się trwale zmarginalizowanej klasy ludzi niezdolnych do funkcjonowania w społeczeństwie opartym na wiedzy.

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 (PO WER)

W perspektywie finansowej 2014-2020 Europejski Fundusz Społeczny współfinansuje krajowy Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój na lata 2014-2020 (PO WER), który został przyjęty uchwałą Rady Ministrów RP w dniu 8 stycznia 2014 roku. Program, który powstał w odpowiedzi na potrzeby reform w obszarach zatrudnienia, włączenia społecznego, edukacji, szkolnictwa wyższego, zdrowia i dobrego rządzenia, wspiera innowacje społeczne oraz współpracę ponadnarodową

w wyżej wymienionych obszarach, a także wdrażanie w naszym kraju „Inicjatywy na rzecz zatrudnienia osób młodych”.

Komisja Europejska proponuje przeznaczenie dodatkowych środków w latach 2020-2022 na fundusze strukturalne w ramach programów perspektywy 2014-2020 na walkę ze skutkami kryzysu wywołanego przez pandemię COVID-19 oraz przygotowanie długookresowej transformacji w kierunku zielonej, cyfrowej, bardziej odpornej na zagrożenia Europy. To inicjatywa KE nazywana w skrócie REACT-EU. Polska popiera podejście polegające na wykorzystaniu obecnych programów polityki spójności jako narzędzia wspierania działań krótko- i średnioterminowych za pośrednictwem REACT-UE, natomiast polityka spójności w latach 2021-2027 powinna realizować cele w dłuższej perspektywie czasowej.

2.2. DOKUMENTY REGIONALNE I LOKALNE

Strategia Rozwoju Województwa Podlaskiego 2030

Misja Strategii Województwa Podlaskiego brzmi: **„Ambitne Podlaskie”** i wyraża filozofię planowanych zamierzeń. Głównym potencjałem regionu są mieszkańcy, a w szczególności ich ambicja, pracowitość – aktywność zawodowa i społeczna, wysokie i rosnące kompetencje. Atutem regionu są także unikalne walory środowiska i stosunkowo wysoka jakość życia. Wszystko to zapewnia regionowi przewagę w zakresie kluczowego czynnika rozwoju, jakim jest kapitał ludzki.

Cele Strategii Rozwoju Województwa Podlaskiego podporządkowane są realizacji wizji rozwoju i stanowią swego rodzaju ścieżki dojścia do wizji. Dlatego na poziomie celów strategicznych wyróżniono trzy cele:

1. Dynamiczna gospodarka;
2. Zasobni mieszkańcy;
3. Partnerski region.

Koncentracja polityki rozwoju na trzech celach strategicznych odpowiada potrzebom i aspiracjom mieszkańców regionu. Dynamiczna gospodarka pozwoli utrzymać korzystną trajektorię rozwoju dzięki między innymi: przemysłom przyszłości, systemowi otwartych innowacji, lokalnej przedsiębiorczości, rewolucji energetycznej oraz wdrożeniu i rozpowszechnieniu idei e-podlaskie. Zwiększenie zasobności mieszkańców będzie odbywało się dzięki budowaniu i wzmacnianiu kompetencji mieszkańców Podlaskiego, a także działaniom zwiększającym

możliwości rozwijania aktywności społecznych w nowoczesnych przestrzeniach wysokiej jakości. Oczywiście, zasobność mieszkańców regionu będzie również efektem osiągania sukcesów w pozostałych celach strategicznych, głównie w celu dynamiczna gospodarka. Realizacja celu strategicznego partnerski region wiąże się ze stymulowaniem dobrego rządzenia, rozwijaniem kapitału społecznego, wspieraniem relacji międzynarodowych i ponadregionalnych oraz wykorzystaniem potencjału, jaki wynikać może z zewnętrznego zainteresowania województwem podlaskim.

Cele strategiczne i operacyjne realizowane będą we współpracy poszczególnych interesariuszy (wymiar partycypacji społecznej) oraz z uwzględnieniem specyfiki przestrzennej (wymiar terytorialny). Dążenie do wdrożenia strategii oznacza także identyfikowanie stosownych kierunków działań oraz możliwości ich współfinansowania.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Siemiatyckim na lata 2011-2020

W Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Siemiatyckiego na lata 2011-2020 przyjęto misję z lat 2004-2010, która brzmi: „RAZEM – WIĘCEJ – ŁATWIEJ”, „Razem w rodzinie”, „Razem sprawniej”, „Więcej wiosny jesienią”.

Obrana misja w tej strategii, podobnie jak w tej z poprzednich lat wskazuje naczelny cel polityki społecznej w Powiecie Siemiatyckim, wokół której mają koncentrować się działania powiatowych instytucji publicznych, środowisk i organizacji społecznych.

Cele strategiczne i cele operacyjne

1. AKTYWIZACJA RYNKU PRACY

- wspieranie procesu powstawania miejsc pracy
- rozwój systemu szkoleń dla osób bezrobotnych i podnoszący swoje kwalifikacje – kształcenie ustawiczne
- doskonalenie działań z zakresu doradztwa zawodowego i pośrednictwa pracy dla osób bezrobotnych i poszukujących pracy
- zapewnienie wysokiej jakości kształcenia ponadgimnazjalnego w powiecie, dostosowanego do potrzeb rynku pracy

2. BEZPIECZEŃSTWO ZDROWOTNE I PUBLICZNE

- rozwój profilaktyki zdrowotnej i podniesienie jakości usług medycznych w powiecie
- doskonalenie procesu profilaktyki uzależnień oraz terapii osób uzależnionych i współuzależnionych

3. OPIEKA NAD RODZINĄ I DZIECKIEM

- doskonalenie systemu opieki nad dzieckiem i rodziną
- instytucjonalny rozwój placówek pomocy społecznej w powiecie
- rozwój współpracy w działaniach na rzecz rozwoju społecznego powiatu

4. POMOC OSOBOM NIEPEŁNOSPRAWNYM I WYMAGAJĄCYM OPIEKI

- rozwój systemu rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych
- optymalizacja warunków rozwoju społecznego dla osób starszych i rozwój integracji międzypokoleniowej w powiecie

Strategia zorientowana jest na rozszerzenie i pogłębienie form pracy socjalnej, współpracę z różnymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi zajmującymi się pomocą społeczną w powiecie oraz instytucjami działającymi w szerszym obszarze polityki społecznej jak: oświata, służba zdrowia, służby zatrudnienia. Założenia strategiczne nie koncentrują się wyłącznie na udzielaniu wsparcia materialnego potrzebującym. W ramach wypracowanej strategii przyjmuje się nowoczesne podejście do tak ważnej sfery, jaką jest problematyka społeczna nastawione na:

- wzmocnienie postaw aktywnych,
- wdrożenie modelu pomocy zintegrowanej,
- ścisłe powiązanie działań instytucji i organizacji społecznych.

II. DIAGNOZA SPOŁECZNA

1. CHARAKTERYSTYKA GMINY

Gmina Dziadkowice to gmina wiejska położona w południowej części województwa podlaskiego, w północno-wschodnim rejonie powiatu siemiatyckiego. Zajmuje powierzchnię 115,7 km²; jest tym samym jedną z najmniejszych spośród dziewięciu gmin powiatu. Z gminą Dziadkowice sąsiadują następujące gminy: Boćki, Brańsk, Grodzisk, Milejczyce, Nurzec Stacja i Siemiatycze.

Siedzibą gminy jest wieś Dziadkowice. W skład gminy Dziadkowice wchodzi 21 sołectw: Brzeziny, Dołubowo, Dziadkowice, Hornowo, Hornowszczyzna, Jasienówka Duża, Kąty, Korzeniówka, Lipiny, Malewice, Malinowo, Mała Jasienówka, Osmola, Smolugi, Smolugi Kolonia, Wojeniec, Zaminowo, Zaporosł, Zaręby, Żuniewo i Żurobice. Największa pod względem liczby mieszkańców jednostka pomocnicza gminy to Kąty zamieszkałe przez 372 osoby, natomiast najmniej mieszkańców liczy sołectwo Mała Jasienówka (26 osób).

Na terenie gminy działa 12 organizacji pozarządowych, które zajmują się m.in. promowaniem tradycji regionu, krzewieniem kultury i sportu, bezpieczeństwem oraz integracją środowisk lokalnych.

2. ATUTY I CZYNNIKI OGRANICZAJĄCE ROZWÓJ

W przeprowadzonym na potrzeby niniejszego opracowania badaniu ankietowym zadano mieszkańcom gminy Dziadkowice pytania pozwalające uzyskać opinie na temat atutów gminy, czynników, które ograniczają jej możliwości rozwojowe, a także działań, jakie należy podjąć, by uczynić ją bardziej przyjazną dla mieszkańców.

Wskazując atuty gminy, wypełniający ankietę najczęściej wymieniali położenie geograficzne i czyste naturalne środowisko oraz walory przyrodnicze charakteryzujące się dużymi obszarami leśnymi i niskim poziomem urbanizacji, brakiem przemysłu i nieskażonym powietrzem. Duże znaczenie badani przywiązywali także do bezpośredniej możliwości wpływania na zagospodarowanie i rozwój małych miejscowości, coraz lepszej infrastruktury, oferty edukacyjnej i kulturalnej. Wśród atutów wymieniono też poczucie bezpieczeństwa mieszkańców. Doceniono poziom społecznego zaangażowania mieszkańców oraz działania pomocowe wobec potrzebujących. Dostrzeżone zostały także wysiłki podejmowane na rzecz promocji gminy. Nieliczni spośród respondentów nie byli jednak w stanie wskazać żadnych atutów gminy.

Wśród wypowiedzi mieszkańców na temat słabych stron gminy rzutujących na jakość życia i możliwości rozwoju regionu najczęściej pojawiał się problem niewystarczającego, w stosunku do potrzeb, budżetu gminy, brak inwestorów, za mało miejsc pracy, słabe wykorzystanie środków unijnych, niskie płace i niewystarczające nakłady na kulturę i rozwój. Za równie dotkliwy problem ankietowani uznali komunikację publiczną, a raczej jej brak. Dla wypowiadających się w badaniu ankietowym mieszkańców słabą stroną gminy okazała się niewystarczająco rozwinięta infrastruktura techniczna, w tym brak szerokopasmowego Internetu i słaby zasięg telefonii komórkowej. Wśród czynników ograniczających rozwój gminy respondenci wymienili także emigrację ekonomiczną, szczególnie ludzi młodych oraz związane z tym konsekwencje społeczne i demograficzne. Niektórzy ankietowani dostrzegli problemy związane z niechęcią do podejmowania pracy wśród ludzi pobierających świadczenia, w tym 500+.

Uczestnicy badania wskazywali również działania, jakie należy podjąć, aby gminę uczynić bardziej przyjazną dla mieszkańców. Za najważniejsze uznano: poprawę sytuacji na rynku pracy; przyciągnięcie inwestorów i rozszerzenie oferty zatrudnienia dla mieszkańców, ze szczególnym uwzględnieniem ludzi młodych. Postulowano rozwój funkcji turystyczno-rekreacyjnych i sportowych na terenie gminy, budowę nowych obiektów sportowych, w tym zalewu lub basenu oraz promowanie i dofinansowanie agroturystyki.

Podkreślono potrzebę organizowania spotkań z mieszkańcami oraz zapewnienie dobrze ukierunkowanej pomocy najbardziej potrzebującym. Wśród niezbędnych do realizacji działań wskazano zwiększenie nakładów na inwestycje w infrastrukturę gminną oraz przeprowadzenie remontu Gminnego Ośrodka Kultury. Pojawił się również postulat wybudowania w gminie stacji paliw.

Opinie mieszkańców – atuty gminy, ograniczenia i niezbędne do podjęcia działania mogące uczynić gminę bardziej przyjazną dla mieszkańców

atuty	ograniczenia utrudniające rozwój	niezbędne do podjęcia działania
dogodne położenie geograficzne	niewystarczający w stosunku do potrzeb budżet gminy	poprawa sytuacji na rynku pracy
	brak miejsc pracy	przyciągnięcie inwestorów i rozszerzenie oferty zatrudnienia dla mieszkańców, ze szczególnym uwzględnieniem ludzi młodych

Przyrost naturalny w latach w całym rozpatrywanym okresie był ujemny; liczba urodzeń była niższa niż liczba zgonów. Saldo migracji ludności gminy w latach 2017-2019 również wyrażane było w liczbach ujemnych; większa była liczba osób wymeldowanych poza gminę niż tych, które w niej zameldowano. Szczegółowe dane dotyczące sytuacji demograficznej gminy przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 3. Struktura wiekowa ludności gminy w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba osób w wieku przedprodukcyjnym	448	458	411
liczba osób w wieku produkcyjnym	1 742	1 685	1 700
liczba osób w wieku poprodukcyjnym	614	611	613
ogółem	2 804	2 754	2 724

Dane Urzędu Gminy Dziadkowice.

Tabela 4. Ruch naturalny ludności gminy w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba urodzeń żywych	25	15	30
liczba zgonów	42	38	37
przyrost naturalny	-17	-23	-7

Dane Urzędu Gminy Dziadkowice.

Tabela 5. Ruch migracyjny ludności w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba zameldowanych osób spoza gminy	31	20	21
w tym z zagranicy	2	1	0
liczba osób wymeldowanych poza gminę	39	47	46
w tym za granicę	1	0	0
saldo migracji ogółem	-8	-27	-25

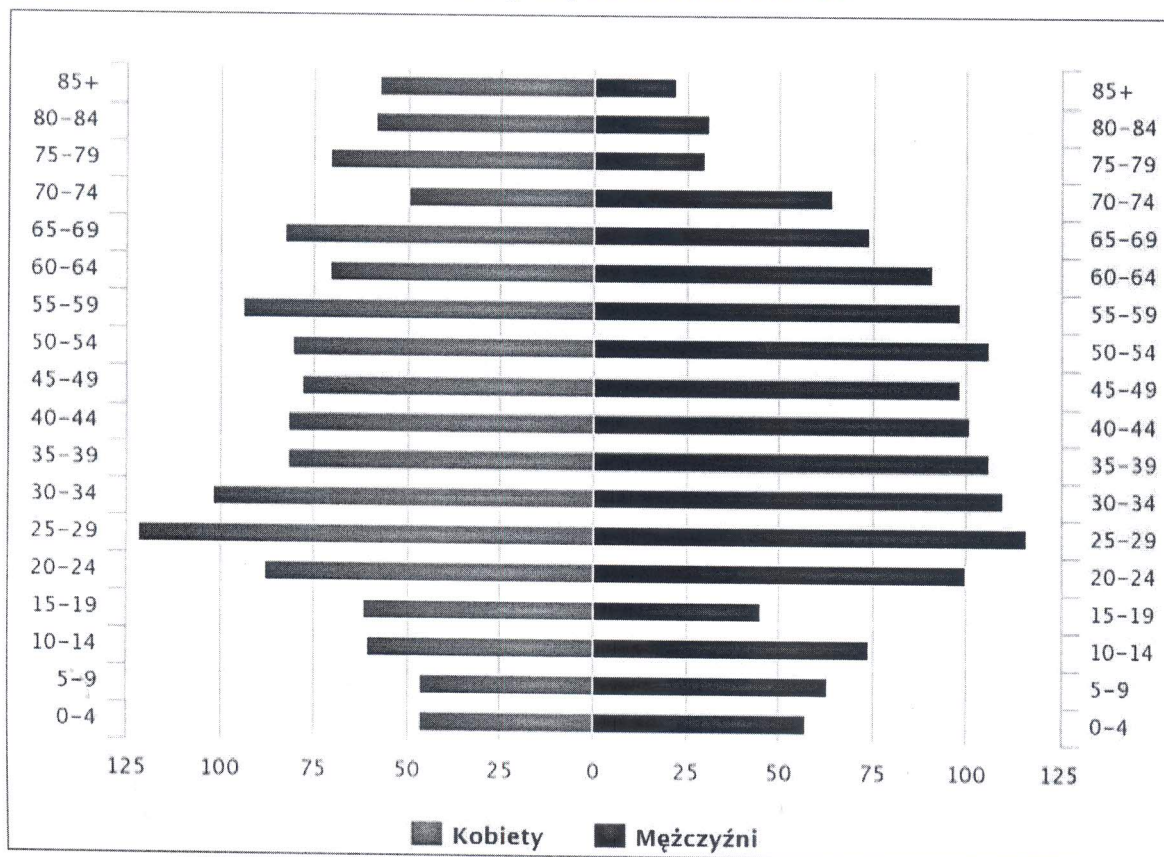
Dane Urzędu Gminy Dziadkowice.

walory przyrodnicze i krajobrazowe	niskie zarobki	rozwój funkcji turystyczno-rekreacyjnych i sportowych na terenie gminy
	niewystarczające nakłady na kulturę i rozwój	budowa nowych obiektów sportowych
niezakażone środowisko naturalne	brak inwestorów	promowanie i dofinansowanie agroturystyki
bezpośrednia możliwość wpływania na zagospodarowanie i rozwój małych miejscowości	słabo rozwinięta komunikacja publiczna	potrzeba częstszego organizowania spotkań z mieszkańcami
		dobrze ukierunkowanie pomocy najbardziej potrzebującym
	niewystarczająco rozwinięta infrastruktura techniczna	zwiększenie nakładów na inwestycje w infrastrukturę gminną
poczucie bezpieczeństwa mieszkańców	emigracja ekonomiczna, szczególnie ludzi młodych, mająca konsekwencje społeczne i demograficzne	przeprowadzenie remontu siedziby Gminnego Ośrodka Kultury
poprawiająca się infrastruktura techniczna	obniżona motywacja do podejmowania zatrudnienia u osób pobierających świadczenia socjalne	budowa stacji paliw
polepszająca się oferta edukacyjna i kulturalna	słaby zasięg telefonii komórkowej	
duży poziom społecznego zaangażowania mieszkańców	niewystarczający dostęp do szerokopasmowego internetu	
wysiłki podejmowane na rzecz promocji gminy		
działania pomocowe wobec potrzebujących		

3. DEMOGRAFIA

Na koniec 2019 r. gmina Dziadkowice liczyła 2 724 osoby, wśród których było 1 386 kobiet, które stanowiły 50,8% ogółu ludności. Gęstość zaludnienia wynosiła 25 osób na km². Analizując dane demograficzne, można stwierdzić, iż w latach 2017-2019 ogólna liczba mieszkańców gminy spadała. Jeśli chodzi o poszczególne grupy wiekowe, to warto zauważyć, że w 2019 roku odnotowano spadki we wszystkich grupach, a na szczególną uwagę zasługuje wyraźne zmniejszenie liczebności najmłodszej populacji mieszkańców gminy. Należy również podkreślić, iż w całym analizowanym okresie liczba osób w wieku przedprodukcyjnym pozostawała wyraźnie niższa od liczby najstarszych mieszkańców gminy.

Wykres 1. Piramida wieku mieszkańców gminy Dziadkowice w 2019 r.

Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

Dostrzegane zmiany demograficzne, ze szczególnym uwzględnieniem zjawiska starzenia się społeczeństwa, wymagają kompleksowego podejścia do sytuacji poszczególnych grup mieszkańców, poznania ich potrzeb i oczekiwań, co umożliwi wypracowanie odpowiednich rozwiązań sprzyjających zarówno rozwojowi społecznemu, jak i gospodarczemu gminy

4. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

Poziom infrastruktury w gminie Dziadkowice jest zróżnicowany (stosunkowo dobrze rozwinięta jest sieć wodociągowa, gorzej kanalizacyjna, brakuje sieci gazowej), wymaga zatem dalszego rozwoju oraz nakładów inwestycyjnych. Wpływ na taki stan rzeczy ma częściowo rozproszony charakter zabudowy miejscowości wiejskich, co generuje wyższe koszty budowy. W poniższej tabeli zawarto szczegółowe dane na temat istniejącej w gminie infrastruktury technicznej.

Tabela 6. Infrastruktura techniczna w gminie w 2019 r.

sieć wodociągowa	
długość czynnej sieci wodociągowej (w km)	80,20

liczba ludności korzystającej z sieci wodociągowej	6 642
długość czynnej sieci kanalizacyjnej (w km)	10,95
liczba ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej	690
liczba oczyszczalni ścieków	1
liczba ludności obsługiwanej przez oczyszczalnie ścieków	690
długość dróg publicznych w gminie ogółem (w km)	134,50
w tym długość dróg gminnych (w km)	74,72

Dane Urzędu Gminy Dziadkowice.

Gmina od lat stara się inwestować w rozwój własnej infrastruktury, w tym drogowej, dbając o jej jakość i odpowiedni stan techniczny, jednak wiele obiektów wymaga rozbudowy lub modernizacji. W uzupełnieniu powyższych danych warto wymienić przykładowe inwestycje realizowane w gminie w latach 2017-2019. Dane w tym zakresie zawiera poniższa tabela.

Tabela .Wybrane inwestycje zrealizowane w gminie w latach 2017-2019

inwestycje w 2017 roku
<ul style="list-style-type: none"> • przebudowa drogi powiatowej w Dziadkowicach • przebudowa drogi powiatowej w Kątach
inwestycje w 2018 roku
<ul style="list-style-type: none"> • przebudowa ujęcia wody w Dziadkowicach • budowa kanalizacji sanitarnej w Korzeniówce i Zarębach • dostawa wraz z montażem 75 zestawów kolektorów słonecznych
inwestycje w 2019 roku
<ul style="list-style-type: none"> • przebudowa drogi powiatowej Dziadkowice-Brańsk • budowa drogi gminnej w Lipinach • przebudowa drogi gminnej w Malinowie

Dane Urzędu Gminy Dziadkowice

5.KOMUNIKACJA I TRANSPORT

Gmina Dziadkowice posiada zróżnicowaną sieć dróg komunikacji kołowej, odpowiadającą strukturze zagospodarowania przestrzennego wewnątrz gminy i jej powiązaniom zewnętrznym. Przez część obszaru gminy przebiega ekspresowa

droga krajowa nr 19, która biegnie od granicy państwa z Białorusią w Kuźnicy do granicy państwa ze Słowacją w Barwinku, łącząc jednocześnie trzy wschodnie aglomeracje: białostocką, lubelską i rzeszowską. Jeśli chodzi o komunikację i połączenia między poszczególnymi miejscowościami gminy, to jest ona daleko niewystarczająca, na co zwracali uwagę respondenci wypowiadający się w badaniu ankietowym. Przez teren gminy nie przebiegają żadne linie kolejowe. Mieszkańcy korzystają z usług komunikacyjnych świadczonych przez podmioty spoza gminy.

6. GOSPODARKA

Dziadkowice to gmina o charakterze typowo rolniczym. Ukształtowanie terenu i przydatność rolnicza gleb stwarzają warunki sprzyjające produkcji rolnej. W strukturze użytkowania gruntów dominują zdecydowanie grunty orne; są to głównie gleby pseudobielicowe i piaskowe. Wiele obszarów gleb wysokobonitacyjnych jest chronionych przed użytkowaniem pozarolniczym. Najlepsze jakościowo gleby występują w północnej i zachodniej części gminy.

Dominującym kierunkiem produkcji rolnej jest uprawa zbóż, a wiodącą funkcją jest rolnictwo indywidualne z jego obsługą, przeważają wielokierunkowe gospodarstwa średnie (od 5 do 10 ha) i duże (powyżej 15 ha). Na terenie gminy nie ma miast i większych zakładów przemysłowych, co stwarza warunki do rozwoju rolnictwa ekologicznego. Coraz większego znaczenia nabiera także produkcja mleka oraz hodowla bydła i trzody nakierowana na produkcję mięsa.

Znajdujące się na terenie gminy rozległe obszary leśne, także te prywatne, częściowo również pełnią funkcję gospodarczą w zakresie produkcji drewna i dostarczania opału. W gospodarce dominuje zatrudnienie w działach handel i usługi oraz rolnictwo, leśnictwo i łowiectwo. W niewielkim stopniu w gminie rozwijana jest agroturystyka.

Użytki rolne zajmują ponad 60% powierzchni gminy, zaś lasy stanowią prawie 33% jej terenu. Poniższa tabela przedstawia strukturę gruntów w gminie.

Tabela 7. Użytki rolne, lasy i grunty leśne

powierzchnia gminy ogółem (w ha)	11 571
powierzchnia użytków rolnych ogółem (w ha)	7 058
powierzchnia lasów i gruntów leśnych (w ha)	3 818
powierzchnia pozostałych gruntów i nieużytków	695

Dane Urzędu Gminy Dziadkowice.

W latach 2017-2019 liczba podmiotów gospodarczych prowadzących działalność na terenie gminy ulegała zwiększeniu. Dane na temat działalności gospodarczej mieszkańców gminy Dziadkowice przedstawia poniższa tabela.

Tabela 8. Aktywność gospodarcza mieszkańców gminy w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba podmiotów gospodarczych	118	123	132

Dane Urzędu Gminy Dziadkowice.

Na koniec 2019 r. w ewidencji były zarejestrowane 132 podmioty gospodarcze. Według danych statystycznych GUS-u, przeważały podmioty działające w rolnictwie, handlu, oraz usługach.

7. ZASOBY I DODATKI MIESZKANIOWE

W 2019 r. na zasoby mieszkaniowe gminy Dziadkowice składały się 3 mieszkania komunalne i 1 lokal mieszkaniowy socjalny. Na przestrzeni rozpatrywanego okresu liczby te nie ulegały zmianom. Łączna powierzchnia mieszkań komunalnych wynosiła 132 m², zaś powierzchnia użytkowa mieszkania socjalnego – 29,40 m². Dane dotyczące sytuacji mieszkaniowej w gminie Dziadkowice w latach 2017-2019 zawiera poniższa tabela.

Tabela 9. Zasoby mieszkaniowe w gminie w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba mieszkań komunalnych	3	3	3
łączna powierzchnia użytkowa mieszkań komunalnych (w m ²)	132	132	132
liczba osób mieszkających w mieszkaniach komunalnych	6	6	6
liczba mieszkań socjalnych	1	1	1
łączna powierzchnia użytkowa mieszkań socjalnych (w m ²)	29,40	29,40	29,40
Liczba osób mieszkających w mieszkaniach socjalnych	1	1	1

Dane Urzędu Gminy Dziadkowice.

Według danych GUS w 2019 r. w gminie Dziadkowice oddano do użytku 1 mieszkanie. Na każdych 1000 mieszkańców oddano więc do użytku 0,37 nowych lokali. Jest to wartość znacznie mniejsza od wartości dla województwa podlaskiego oraz znacznie mniejsza od średniej dla całej Polski. Całkowite zasoby mieszkaniowe w gminie Dziadkowice to 924 nireuchomości. Na każdych 1000 mieszkańców

przypada zatem 336 mieszkań. Jest to wartość znacznie mniejsza od wartości dla województwa podlaskiego oraz znacznie mniejsza od średniej dla całej Polski.

Gospodarstwom domowym, które ze względu na swoją trudną sytuację ekonomiczną nie są w stanie pokrywać całości kosztów związanych z utrzymaniem mieszkania, świadczona jest pomoc pieniężna zwana dodatkiem mieszkaniowym. W gminie Dziadkowice tej formy wsparcia udziela Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, a dane dotyczące liczby i wartości przyznanych dodatków mieszkaniowych prezentuje tabela zamieszczona poniżej.

Tabela 10. Dodatki mieszkaniowe przyznane w gminie w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba rodzin, którym przyznano dodatek mieszkaniowy	1	2	2
liczba przyznanych dodatków mieszkaniowych	2	4	4
wartość przyznanych dodatków mieszkaniowych (w zł)	1 962,34	4 675,30	4 984,44

Dane Urzędu Gminy Dziadkowice.

8. EDUKACJA I KULTURA

W gminie Dziadkowice w roku szkolnym 2019/2020 funkcjonowały 3 placówki systemu oświaty, w tym 2 placówki wychowania przedszkolnego i 1 szkoła podstawowa. Dane dotyczące przedszkoli i szkół działających w gminie oraz nauczycieli w nich zatrudnionych zawierają tabele zamieszczone poniżej.

Tabela 11. Placówki wychowania przedszkolnego w gminie w roku szkolnym 2019/2020

typ placówki	liczba placówek	liczba dzieci, uczniów	liczba nauczycieli
placówki wychowania przedszkolnego	2	43	2
w tym przedszkola	1	23	1
w tym oddziały przedszkolne w szkołach	1	20	1

Dane Urzędu Gminy Dziadkowice.

Tabela 12. Placówki oświatowe w gminie w roku szkolnym 2019/2020

typ placówki	liczba placówek	liczba dzieci, uczniów	liczba nauczycieli
szkoła podstawowa	1	167	24

Dane Urzędu Gminy Dziadkowice.

Gminna Biblioteka Publiczna w Dziadkowicach jest gminną instytucją kultury, której organizatorem jest Gmina Dziadkowice. Biblioteka zapewnia dostęp do materiałów bibliotecznych i informacji mieszkańcom gminy. Służy rozwijaniu potrzeb czytelniczych i informacyjnych społeczności gminnej, upowszechnianiu wiedzy i kultury. W placówce odbywa się również nauka gry na gitarze. Organizowane są koncerty grupy gitarowej.

Do zadań Biblioteki należy w szczególności:

- gromadzenie i opracowywanie materiałów bibliotecznych, ze szczególnym uwzględnieniem materiałów dotyczących własnego regionu,
- popularyzacja książek i czytelnictwa,
- udostępnianie zbiorów bibliotecznych w miejscu, wypożyczanie ich czytelnikom oraz prowadzenie wypożyczeń międzybibliotecznych,
- organizowanie czytelnictwa, udostępnianie materiałów osobom niepełnosprawnym, organizowanie obsługi bibliotecznej pacjentów w szpitalu,
- prowadzenie działalności informacyjnej,
- współdziałanie z bibliotekami innych sieci, instytucjami upowszechniania kultury, organizacjami i towarzystwami w rozwijaniu i zaspokajaniu potrzeb oświatowych i kulturalnych społeczeństwa,
- doskonalenia form i metod pracy bibliotecznej.

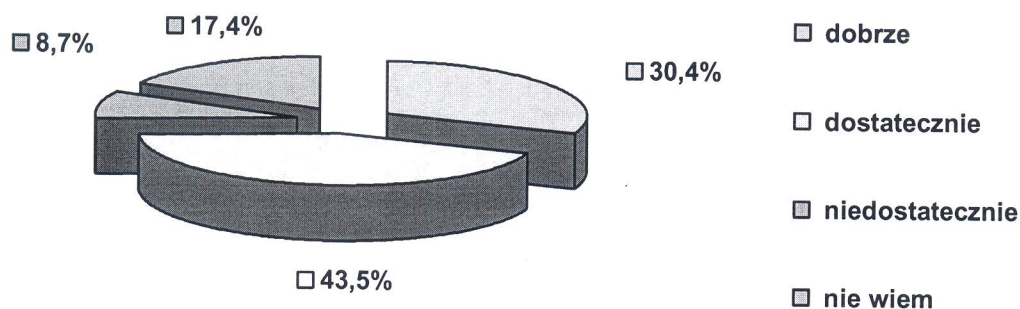
Biblioteka może podejmować również inne działania wynikające z potrzeb środowiska lokalnego.

Na terenie gminy Dziadkowice działa Zespół Pieśni Ludowej „Kalina” w Żurobicach oraz Zespół „Polne Maki”. Zespoły kultywują miejscowy folklor i tradycje śpiewacze regionu. Działają także trzy świetlice wiejskie.

Dane pozyskane z badania ankietowego przeprowadzonego w środowisku lokalnym pozwoliły poznać opinie mieszkańców na temat oferty edukacyjnej, opieki przedszkolnej, opieki nad dziećmi do lat 3 i oferty kulturalnej w gminie.

Uczestnicy badania pozytywnie ocenili ofertę edukacyjną szkół w gminie. Według 30,4% ankietowanych jest ona dobra, a według 43,5% dostateczna. Przeciwnego zdania było 8,7% badanych, natomiast 17,4% respondentów nie przedstawiło opinii w tej sprawie. Poniższy wykres przedstawia rozkład odpowiedzi na pytanie dotyczące oferty edukacyjnej.

Wykres 2. Jak Pani/Pan ocenia ofertę edukacyjną szkół w gminie?

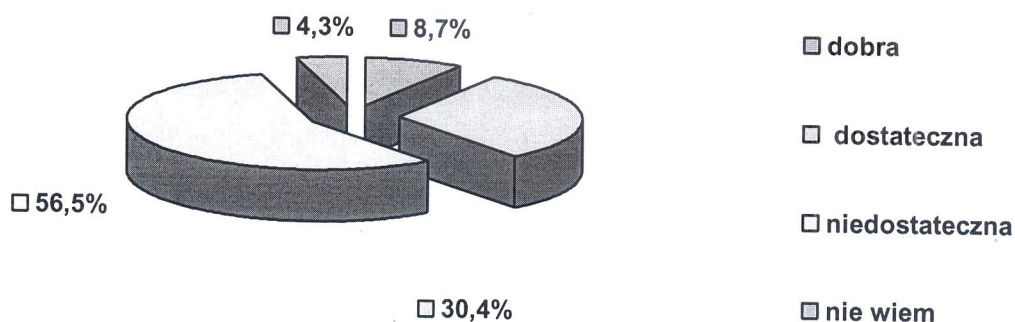
Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Jeśli chodzi o ofertę opieki przedszkolnej w gminie, to blisko połowa respondentów stwierdziła, że zaspokaja ona potrzeby w tym zakresie. Przeciwnego zdania było 8,7% badanych, ale aż 43% ankietowanych nie wyraziło opinii w tej sprawie.

Brak żłobka jest problemem dla ok. 17% respondentów. Odmienną opinię wyraziło 26% badanych. Jednak bardzo wysoki odsetek (56,5%) ankietowanych nie potrafił wypowiedzieć się w tej kwestii.

Większość (ponad 56%) respondentów negatywnie oceniła obecną ofertę kulturalną w gminie. Przeciwnego zdania było ok. 39% uczestników badania. Rozkład odpowiedzi dotyczący atrakcyjności i jakości oferty kulturalnej w gminie ilustruje poniższy wykres.

Wykres 3. Jaka jest według Pani/Pana atrakcyjność oferty kulturalnej w gminie?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

9. OCHRONA ZDROWIA

Na terenie gminy Dziadkowice w 2019 r. funkcjonował 1 Zakład Opieki Zdrowotnej (niepubliczny) oraz działała 1 apteka. Dane zawarto w poniższej tabeli.

Tabela 13. Zakłady opieki zdrowotnej, praktyki lekarskie i apteki w gminie w 2019 r.

typ placówki	liczba	dane adresowe placówek
zakłady opieki zdrowotnej ogółem	1	Dziadkowice 47, 17-306 Dziadkowice
apteki i punkty apteczne	1	

Dane Urzędu Gminy Dziadkowice.

NZOZ w Dziadkowicach oferuje świadczenia wykonywane przez lekarza podstawowej opieki medycznej oraz zapewnia opiekę pielęgniarki podstawowej opieki medycznej i pielęgniarki środowiskowej. Poradnictwo oraz badania lekarskie i diagnostyczne na poziomie specjalistycznym zapewnia szpital w odległej o około 16 km stolicy powiatu – Siemiatyczach.

Według informacji zawartych w sprawozdaniu MZ – 11, w Poradni Podstawowej Opieki Zdrowotnej NZOZ w Dziadkowicach w 2019 roku zadeklarowanych było 1 758 osób, w tym 287 w wieku 0-18 lat. 640 osób dorosłych i 67 dzieci i młodzieży wymagało systematycznej kontroli lekarskiej – opieki czynnej z powodu choroby przewlekłej, narażenia na działanie czynników szkodliwych lub stanu fizjologicznego. W 2019 roku w NZOZ w Dziadkowicach zatrudniony był 1 lekarz oraz 3 pielęgniarki.

Poniżej zamieszczono tabele z informacjami o najczęściej występujących schorzeniach wśród osób korzystających z opieki medycznej w 2019 roku, zarówno jeśli chodzi o dzieci i młodzież, jak i dorosłych mieszkańców gminy Dziadkowice.

Tabela 14. Schorzenia dzieci i młodzieży w wieku 0-18 lat z gminy w 2019 r.

rodzaj schorzenia	liczba przypadków
nowotwory	0
niedokrwistość	0
choroby tarczycy	2
cukrzyca	0
niedożywienie	1
otyłość	12
upośledzenie umysłowe	1
padaczka	3
dziecięce porażenie mózgowe	0
zaburzenia refrakcji i akomodacji oka	34
choroba nadciśnieniowa	0
alergia – dychawica oskrzelowa	2

alergia pokarmowa	1
alergia skórna	1
zniekształcenie kręgosłupa	0
choroby układu moczowego	1
wady rozwojowe układu nerwowego	1
wady rozwojowe układu krążenia	0
wady rozwojowe narządów płciowych	0
wady rozwojowe – aberracje chromosomowe	1
zaburzenia rozwoju	2
trwałe uszkodzenia narządu ruchu	0
inne schorzenia wymagające opieki czynnej	5

Źródło danych: Sprawozdania MZ-11 o działalności i pracujących w ambulatoryjnej opiece zdrowotnej – Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Dziadkowicach.

Wśród dzieci i młodzieży najczęściej diagnozowano zaburzenia refrakcji i akomodacji oka, alergię – dychawicę oskrzelową, otyłość oraz inne, nieujęte w tabeli, schorzenia wymagające opieki czynnej. Wśród dorosłych mieszkańców najczęściej diagnozowane były w 2019 r. choroby układu krążenia oraz cukrzyca i choroby układu mięśniowo-kostnego i tkanki łącznej.

Tabela 15. Schorzenia pacjentów w wieku 19 i więcej lat korzystających z NZOZ w 2019 r.

rodzaj schorzenia	liczba osób, u których stwierdzono schorzenie
gruźlica	0
nowotwory	20
choroby tarczycy	42
cukrzyca	73
niedożywienie	0
otyłość	8
niedokrwistość	7
choroby obwodowego układu nerwowego	3
choroby układu krążenia	337
przewlekły nieżyt oskrzeli, dychawica oskrzelowa	31
przewlekłe choroby układu trawiennego	30
choroby układu mięśniowo-kostnego i tkanki łącznej	70
pacjenci z innymi schorzeniami wymagający opieki czynnej	19

Źródło danych: Sprawozdania MZ-11 o działalności i pracujących w ambulatoryjnej opiece zdrowotnej – NZOZ w Dziadkowicach.

Ważną rolę w utrzymaniu dobrego stanu zdrowia pełni profilaktyka. Poniższa tabela przedstawia dane szczegółowe na temat dzieci do lat 3 objętych opieką profilaktyczną oraz dzieci i młodzieży do lat 19 objętych profilaktycznymi badaniami lekarskimi.

Tabela 16. Profilaktyka zdrowotna dzieci i młodzieży z gminy w 2019 r.

forma profilaktyki	liczba dzieci i młodzieży
porady profilaktyczne lekarza rodzinnego (dzieci do lat 3)	74
wizyty profilaktyczne położnych (pielęgniarek) u niemowląt do 6 tygodnia życia	17
porady patronażowe i badania bilansowe (lekarskie), w tym przesiewowe (dzieci do 1. roku życia)	57
profilaktyczne badania lekarskie (dzieci i młodzież do lat 19 podlegający badaniu)	92
profilaktyczne badania lekarskie (dzieci i młodzież do lat 19 zbadani zgodnie z programem badań profilaktycznych)	81

Źródło danych: Sprawozdania MZ-11 o działalności i pracujących w ambulatoryjnej opiece zdrowotnej – NZOZ w Dziadkowicach

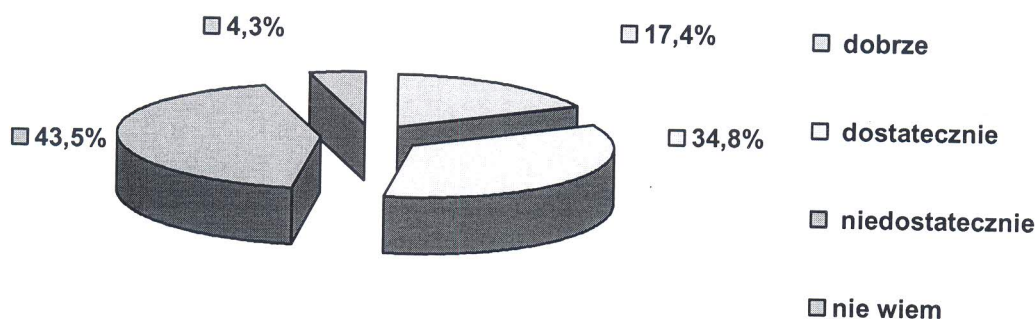
W 2019 r. w gminie Dziadkowice poradami profilaktycznymi zostało objętych 74 dzieci do lat 3. Pielęgniarki i położne zrealizowały 63 wizyty profilaktyczne u niemowląt do 6 tygodnia życia. Profilaktycznymi badaniami lekarskimi objęto natomiast 92 dzieci i młodzieży, w tym 81 osób zbadano zgodnie z przyjętym programem badań profilaktycznych.

Szeroko pojęta tematyka ochrony zdrowia znalazła odzwierciedlenie w badaniu ankietowym przeprowadzonym na potrzeby niniejszego opracowania.

Zdaniem 17,4% ankietowanych oferta w zakresie ochrony zdrowia mieszkańców w gminie jest dobra, a kolejne 34,8% badanych przyznało, że jest dostateczna. Jednak według 43,5% respondentów jest ona niedostateczna.

Rozkład odpowiedzi mieszkańców odnoszących się do funkcjonowania ochrony zdrowia w gminie ilustruje wykres zamieszczony poniżej.

Wykres 4. Jak Pani/Pan ocenia dostępną w gminie ofertę w zakresie ochrony zdrowia?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

10. SPORT, REKREACJA I TURYSTYKA

Baza rekreacyjno-sportowa gminy stanowi zaplecze miejscowej szkoły podstawowej. Działa tam Ludowy Uczniowski Klub Sportowy, organizowane są zawody, turnieje i imprezy sportowe. Na uwagę zasługuje m.in. odbywający się od 9 lat coroczny turniej siatkarski „Gramy dla Papieża” rozgrywany w rocznicę wyboru na stolicę Piotrową patrona szkoły Św. Jana Pawła II. W 2019 roku w Dziadkowicach urządzona została siłownia plenerowa.

W bezpośrednim sąsiedztwie gminy znajdują się liczne szlaki do wędrówek pieszych i biegów przełajowych oraz trasy rowerowe wytyczone w atrakcyjnym pod względem przyrodniczym i krajobrazowym terenie. Dane na temat obiektów sportowo-rekreacyjnych w gminie zawiera poniższa tabela.

Tabela 17. Sport i rekreacja w 2019 r. - wykaz adresowy obiektów rekreacyjno-sportowych

I.p.		
1.	Hala sportowa	Szkoła Podstawowa w Dziadkowicach, Dziadkowice 1d
2.	Boisko sportowe	
3.	Siłownia plenerowa	

Dane Urzędu Gminy Dziadkowice.

Typowo rolniczy charakter gminy oraz duży obszar kompleksów leśnych gwarantują spokojny odpoczynek wśród nieskażonego przemysłem środowiska. Tutejsze lasy obfitują w runo leśne, zwierzynę łowną i ptactwo rzadko gdzie indziej spotykane. Miłośnicy przyrody i amatorzy bezkrwawych łowów napotkają tu siedliska ptactwa (bocian czarny, słonka, bekas derkacz, cietrzew, czapla, żuraw i sokół wędrowny) oraz zwierzyny (borsuk, łoś, jeleń, wydra, kuna leśna i gronostaj), a także ciekawe okazy roślin. Mieszkańcy gminy słyną

z gościnności, na szczególną uwagę zasługuje kwatera agroturystyczna w Jasienówce, gdzie można wynająć pokoje gościnne, zjeść tradycyjne potrawy, czy też pojeździć konno po malowniczej okolicy.

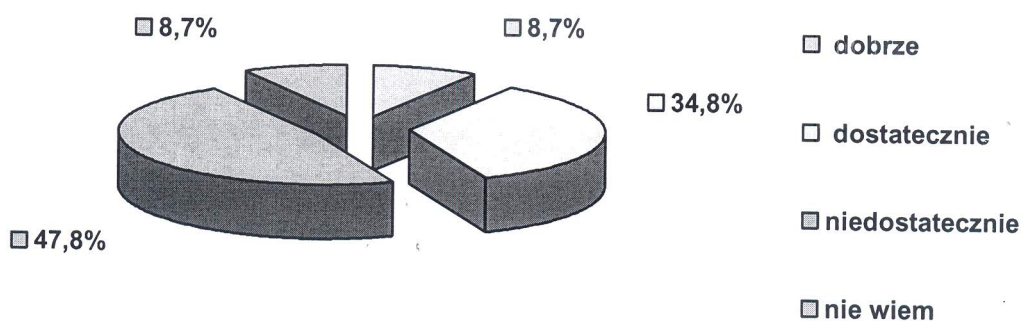
Wizyta w gminie Dziadkowice może być okazją do spotkania przedstawicieli ginących zawodów, takich jak kowalstwo, koronkarstwo, tkactwo, czy wikliniarstwo. Na uwagę zasługuje zespół dworski z 1912 r. wraz z malowniczym parkiem z końca XIX w. w Dołubowie.

Zabytki na terenie gminy:

- Kościół parafialny pw. Trójcy z 1802 r. w Dziadkowicach,
- Kościół parafialny pw. Matki Boskiej Bolesnej w Osmoli (z lat 1920-29),
- Kurhan - pozostałość osadnictwa na tych ziemiach, znajdujący się w pobliżu kościoła w Osmoli,
- Głaz naturalny polodowcowy - obok budynku dawnej szkoły podstawowej w Osmoli,
- Kościół parafialny pod wezwaniem Świętych Apostołów Piotra i Pawła z 1902-1904 r. w Dołubowie,
- Cerkiew greko-katolicka, obecnie prawosławna, pw. św. Michała Archanioła z 1800 r. w Żurobicach,
- Przydrożne kapliczki z XIX w. i początku XX w.

W przeprowadzonym na potrzeby niniejszego opracowania badaniu ankietowym poproszono mieszkańców gminy o ocenę oferty w zakresie sportu i rekreacji w gminie. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 5. Jak Pani/Pan ocenia dostępną w gminie ofertę w zakresie sportu i rekreacji?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Na podstawie uzyskanych opinii można stwierdzić, iż docenione zostały podejmowane w gminie działania na rzecz tworzenia, a następnie rozwijania oferty w zakresie sportu i rekreacji, ale jednocześnie oferta nie zaspokaja w pełni

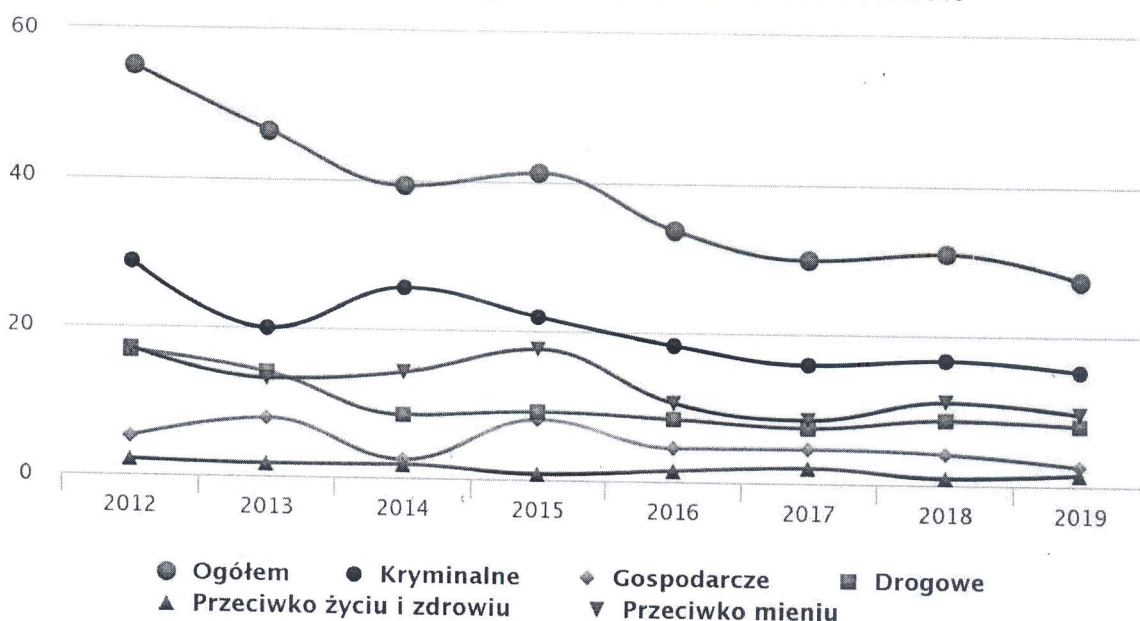
oczekiwać blisko połowy mieszkańców wypowiadających się w badaniu i jest jeszcze sporo do zrobienia w tej dziedzinie.

11. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

Według danych GUS w 2019 roku w gminie Dziadkowice stwierdzono szacunkowo (w oparciu o dane powiatowe) 27 przestępstw. Oznacza to, że na każdych 1000 mieszkańców odnotowano 10,01 przestępstw. Jest to wartość znacznie mniejsza od wartości dla województwa podlaskiego oraz znacznie mniejsza od średniej dla całej Polski. Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw dla wszystkich przestępstw ogółem w gminie Dziadkowice wynosi 83,40% i jest znacznie większy od wskaźnika wykrywalności dla województwa podlaskiego oraz znacznie większy od wskaźnika dla całej Polski.

W przeliczeniu na 1000 mieszkańców gminy Dziadkowice najwięcej stwierdzono przestępstw o charakterze kryminalnym – 5,59 (wykrywalność 72%) oraz przeciwko mieniu – 3,52 (wykrywalność 62%). W dalszej kolejności odnotowano przestępstwa drogowe – 2,93 (98%), o charakterze gospodarczym - 0,92 (92%) oraz przeciwko życiu i zdrowiu – 0,54 (95%). Dynamikę stwierdzonych przestępstw na terenie gminy Dziadkowice na przestrzeni lat 2012-2019 prezentuje poniższy wykres.

Wykres 6. Przestępstwa stwierdzone w gminie Dziadkowice w latach 2012-2019

Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

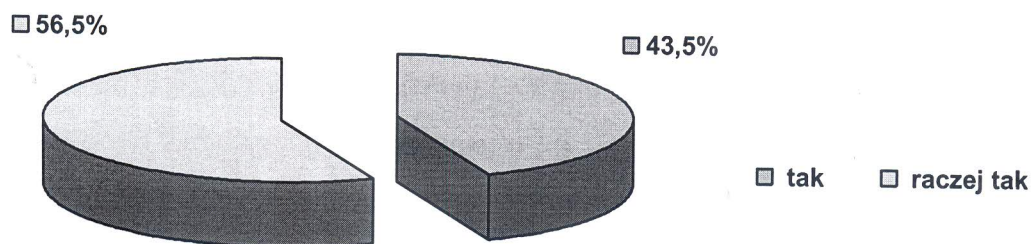
Według danych Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej do Wydawania Orzeczeń w Sprawach Rodzinnych i Nieletnich Sądu Rejonowego w Bielsku

Podlaskim w 2019 r. prowadzono 3 nadzory z tytułu ograniczenia władzy rodzicielskiej dotyczące 8 osób, w tym 5 małoletnich oraz 1 nadzór dotyczący leczenia odwykowego w stosunku do mieszkańców gminy Dziadkowice.

W okresie 2017-2019 w Zespole Kuratorskiej Służby Sądowej w sprawach karnych Sądu Rejonowego w Bielsku Podlaskim w referacie dotyczącym gminy Dziadkowice znajdowało się pod dozorem kuratora 10 osób z terenu gminy.

W badaniu ankietowym przeprowadzonym na potrzeby niniejszego opracowania zadano mieszkańcom gminy pytanie na temat ich poczucia bezpieczeństwa w miejscu zamieszkania. Rozkład odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 7. Czy czuje się Pani/Pan bezpiecznie w miejscu zamieszkania?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Z wypowiedzi mieszkańców wynika, że czują się oni bezpiecznie lub raczej bezpiecznie w swoim miejscu zamieszkania.

12. POMOC SPOŁECZNA

W zakres działania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dziadkowicach wchodzi zadania wynikające z ustawy o pomocy społecznej oraz inne zadania zlecone gminie i zadania własne gminy, tj. w szczególności w ramach ustaw o świadczeniach rodzinnych, świadczeniach zdrowotnych finansowanych ze środków publicznych, ochronie zdrowia psychicznego, Karcie Dużej Rodziny, wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, pomocy państwa w wychowaniu dzieci, pomocy osobom uprawnionym do alimentów czy prawo energetyczne.

Na dzień opracowywania dokumentu strategii kadre Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej stanowiło 5 pracowników. Dane na temat stanu zatrudnienia w Ośrodku, potrzeb w tym zakresie oraz poziomu wykształcenia pracujących w nim osób przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 18. Stan zatrudnienia w GOPS-ie oraz potrzeby w tym zakresie

rodzaj stanowiska	liczba etatów	o ile etatów powinno być więcej?
kadra kierownicza	1	0
pracownicy socjalni	3	1
pracownicy wykonujący usługi opiekuńcze	1 (umowa zlecenie)	0
pracownicy wykonujący specjalistyczne usługi opiekuńcze	0	0
pozostali pracownicy	1	

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dziadkowicach.

Stan zatrudnienia pracowników socjalnych Ośrodka spełnia normy określone w art. 110 ust. 11 ustawy o pomocy społecznej, zgodnie z którymi ośrodek pomocy społecznej zatrudnia pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na 2 tys. mieszkańców lub proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących, objętych pracą socjalną w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących. Spełniona jest również norma określona w art. 110 ust. 12 ustawy o pomocy społecznej, zgodnie z którą ośrodek pomocy społecznej zatrudnia w pełnym wymiarze czasu nie mniej niż trzech pracowników socjalnych.

Wśród kadry ośrodka pomocy społecznej wykształcenie wyższe kierunkowe posiadała 1 osoba z kadry kierowniczej oraz 3 pracowników socjalnych. Dodatkowo osoba kierująca GOPS-em oraz 1 pracownik socjalny posiadali ukończoną specjalizację z zakresu organizacji pomocy społecznej. Jedna osoba posiadała specjalizację II stopnia w zawodzie pracownika socjalnego. Jeden z pracowników jest zainteresowany podjęciem specjalizacji I stopnia w zawodzie pracownik socjalny. Dane w tym zakresie prezentuje poniższa tabela.

Tabela 19. Wykształcenie kadry GOPS-u oraz potrzeby w tym zakresie.

rodzaj wykształcenia, dodatkowe kwalifikacje i zainteresowanie w tym zakresie			liczba osób	
			kadra kierownicza	pracownicy socjalni
wykształcenie	wyższe kierunkowe		1	3
	średnie kierunkowe		0	0
dodatkowe kwalifikacje	specjalizacja z zakresu organizacji pomocy społecznej	ukończona	1	1
		w trakcie realizacji	0	0
	specjalizacja I stopnia w zawodzie pracownika socjalnego	posiadany	0	0
		w trakcie realizacji	0	0
	specjalizacja II stopnia w zawodzie pracownika socjalnego	posiadany	0	1
		w trakcie realizacji	0	0

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dziadkowicach.

Przepisy prawa precyzują, kto i kiedy może skorzystać ze wsparcia udzielanego przez powołane do tego instytucje. O różnego rodzaju świadczenia z **pomocy społecznej** mogą się ubiegać osoby o najniższych dochodach, rodziny z niskimi zarobkami lub bez źródła utrzymania. Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące kwot wydatkowanych w latach 2017-2019 w gminie Dziadkowice na pomoc jej mieszkańcom.

Tabela 20. Środki finansowe wydatkowane przez gminę na pomoc mieszkańcom w latach 2017-2019

wielkość wydatków (w zł)	2017	2018	2019
ogółem	3 5453 30	3 539 620	3 907 581
w tym na świadczenia pomocy społecznej	651107	653 921	671 390
w tym na świadczenia rodzinne	998820	1 101 879	1 125 582
na zadania własne gminy	633613	627 842	638 110
na zadania zlecone gminie	2911717	2 911 778	3 269 471

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dziadkowicach.

Wartość środków przeznaczanych w gminie na pomoc społeczną w 2019 r. była wyraźnie większa niż w latach poprzednich.

W wykonywaniu zadań z zakresu pomocy społecznej GOPS współdziałał z innymi jednostkami organizacyjnymi gminy, placówkami ochrony zdrowia, Policją,

Powiatowym Urzędem Pracy, kuratorami sądowymi oraz instytucjami i organizacjami pozarządowymi. Współpraca ta wpływa na prawidłowe identyfikowanie zapotrzebowania na pomoc, zgodnie z obowiązującymi przepisami, a co się z tym wiąże – pośrednio wpływa na trafność udzielanego wsparcia i właściwą dystrybucję środków.

Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące liczby mieszkańców gminy objętych przez GOPS wsparciem z zakresu pomocy społecznej w latach 2017-2019.

Tabela 23. Beneficjenci pomocy społecznej w gminie w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	187	178	186
liczba rodzin	103	98	116
liczba osób w rodzinach	312	302	354
udział liczby osób w rodzinach w ogólnej liczbie ludności gminy	11,1%	10,9%	12,9%

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dziadkowicach.

Liczba osób w rodzinach, które zostały objęte pomocą społeczną w gminie Dziadkowice w latach 2017-2019 ulegała wahaniom, najwyższy poziom osiągając w 2019 r. Analogicznie zwiększył się również w 2019 r. procentowy udział beneficjentów systemu pomocy społecznej w ogólnej liczbie ludności gminy.

Uzupełnienie powyższych danych stanowią przedstawione w kolejnych tabelach informacje na temat struktury wiekowej oraz aktywności zawodowej mieszkańców gminy Dziadkowice, którym przyznano wsparcie w ramach pomocy społecznej w 2019 r.

Tabela 21. Struktura wiekowa beneficjentów pomocy społecznej w gminie w 2019 r.

wiek odbiorców	liczba osób w rodzinach
0-16 lat	113
17-21 lat	10
22-30 lat	6
31-40 lat	18
41-50 lat	19
51-60 lat	11
61-70 lat	8
71 lat i więcej	1
razem	186

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dziadkowicach.

Tabela 22. Aktywność zawodowa beneficjentów pomocy społecznej w gminie w 2019 r.

rodzaj aktywności zawodowej	liczba osób powyżej 18 lat, którym przyznano pomoc według decyzji administracyjnych
pracuje	38
pracuje dorywczo	9
nie pracuje	27
studiuje	0
uczy się	0
na rencie	8
na emeryturze	6
na zasiłku dla bezrobotnych	0
bezrobotny bez prawa do zasiłku	28

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dziadkowicach.

Analiza struktury wiekowej mieszkańców gminy objętych przez GOPS pomocą społeczną w 2019 r. wykazała, że największą grupę stanowiły dzieci i młodzież do lat 16. Jeśli zaś chodzi o aktywność zawodową dorosłych odbiorców pomocy społecznej, to najliczniejszą grupę stanowiły osoby pracujące.

Jeśli chodzi o powody przyznawania pomocy społecznej w gminie Dziadkowice, szczegółowe dane liczbowe w tym zakresie dotyczące lat 2017-2019 przedstawia tabela zamieszczona poniżej.

Tabela 23. Powody przyznania pomocy społecznej w gminie w latach 2017-2019

powód przyznania pomocy	liczba rodzin			liczba osób w rodzinach		
	2017	2018	2019	2017	2018	2019
ubóstwo	78	79	78	221	228	212
sieroctwo	1	1	0	1	1	0
bezdomność	2	2	0	2	2	0
potrzeba ochrony macierzyństwa	37	37	38	184	191	190
bezrobocie	42	41	35	111	113	87
niepełnosprawność	26	25	30	49	45	72
długotrwała lub ciężka choroba	52	52	54	107	104	109
bezradność w sprawach	19	19	23	71	75	95

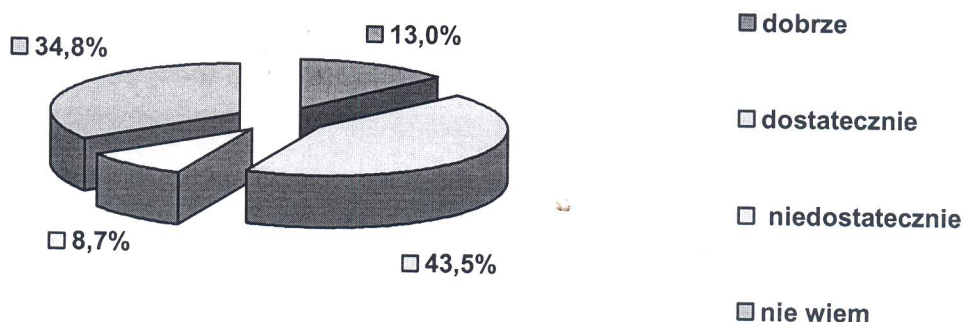
opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego						
w tym rodziny niepełne	6	6	8	28	30	37
w tym rodziny wielodzietne	3	3	4	20	20	18
przemoc w rodzinie	0	0	0	0	0	0
alkoholizm	5	6	6	10	13	11
narkomania	0	0	0	0	0	0
trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	0	0	0	0	0	0
zdarzenia losowe	0	0	0	0	0	0

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dziadkowicach.

Najczęstszymi powodami przyznawania pomocy społecznej rodzinom w gminie w latach 2017-2019 były: ubóstwo, długotrwała lub ciężka choroba, bezrobocie oraz potrzeba ochrony macierzyństwa. We wszystkich przypadkach liczba rodzin objętych wsparciem ulegała wahaniom, jednak o ile w odniesieniu do ubóstwa i bezrobocia zanotowano tendencję spadkową, o tyle dane dotyczące ochrony macierzyństwa i długotrwałej lub ciężkiej choroby pokazują lekki wzrost.

W badaniach ankietowych przeprowadzonych na potrzeby niniejszego opracowania poruszono kwestię przeciwdziałania ubóstwu. Większość respondentów pozytywnie oceniła działania w tym zakresie prowadzone w gminie (ok. 56%). Odmienne zdanie wyraziło ok. 9% badanych. Zdania w tej sprawie nie miało jednak aż 34,8% ankietowanych. Poniższy wykres zawiera rozkład odpowiedzi.

Wykres 6. Jak Pani/Pan ocenia realizowane w gminie działania w zakresie przeciwdziałania ubóstwu?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Ważną przyczyną przyznawania pomocy społecznej w gminie była niepełnosprawność, a także bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego; tu także odnotowano wzrost liczby rodzin korzystających ze wsparcia z tych powodów.

Trudności rodzin, będące jednym z warunków udzielania świadczeń z pomocy społecznej, wpływały nie tylko na wysokość pomocy finansowej, ale także na formę udzielanego przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dziadkowicach wsparcia. Dane liczbowe dotyczące różnych form wsparcia za lata 2017-2019 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 24. Formy wsparcia udzielanego w gminie przez GOPS w latach 2017-2019

formy pomocy	liczba osób, którym przyznano decyzją administracyjną świadczenie			liczba rodzin			liczba osób w rodzinach		
	2017	2018	2019	2017	2018	2019	2017	2018	2019
pieniężna	89	71	75	67	61	67	137	121	130
rzeczowa	101	103	113	49	48	58	226	232	265
praca socjalna	X	X	X	49	42	56	145	132	137
poradnictwo specjalistyczne	X	X	X	0	0	0	0	0	0
schronienie	0	0	0	0	0	0	0	0	0
usługi opiekuńcze	0	0	0	0	0	0	0	0	0
specjalistyczne usługi opiekuńcze	0	0	0	0	0	0	0	0	0
odpłatność za pobyt w domu pomocy społecznej	11	11	8	X	X	X	X	X	X

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dziadkowicach.

W latach 2017-2019 na terenie gminy Dziadkowice najwięcej rodzin korzystało ze wsparcia w formie pomocy pieniężnej, głównie w postaci zasiłków. W nieco mniejszym stopniu mieszkańcom przyznawano pomoc rzeczową, która najczęściej świadczona jest w postaci posiłków, ubrań bądź sprzętów codziennego użytku, a także pomoc socjalną. We wszystkich przypadkach liczba rodzin, którym przyznano pomoc ulegała wahaniom, najwyższe wartości osiągając w 2019 r., najbardziej wyraźny wzrost liczby rodzin miał miejsce w przypadku pracy socjalnej.

Praca socjalna nakierowana jest na przywrócenie, bądź wzmocnienie zdolności rodzin i osób do prawidłowego funkcjonowania w społeczeństwie; jest więc niezwykle istotnym zadaniem ośrodka pomocy. Efektywność tej formy wsparcia wymaga właściwego rozpoznania potrzeb, dostosowania adekwatnej formy pomocy, skoordynowanego współdziałania różnych instytucji, ale także indywidualnego poradnictwa i pracy z beneficjentami wspierającej i motywującej do podejmowania wysiłków na rzecz poprawy sytuacji życiowej.

Świadczenie takiego rodzaju pomocy wymaga profesjonalnego przygotowania i zaangażowania pracownika socjalnego, bywa czasochłonne, przy czym są to niejednokrotnie działania niewymierne i trudne do ujęcia w tabelach. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dziadkowicach, starając się optymalizować realizację zadań pracy socjalnej, współpracował m. in. z Sądem Rejonowym, Powiatowym Urzędem Pracy, Centrum Pomocy Rodzinie, Zakładem Ubezpieczeń Społecznych, Kasą Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, Funduszem Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Poradnią Pedagogiczno-Pedagogiczną i placówkami oświatowo-wychowawczymi.

Dotychczasowe działania pracowników Ośrodka przy współpracy z wyspecjalizowanymi instytucjami w zakresie przewycięzania lub łagodzenia problemów społecznych były wystarczające, w gminie rośnie jednak liczba rodzin wymagających profesjonalnej pomocy i konieczne będzie zapewnienie wsparcia w postaci usług opiekuńczych oraz asystenta rodziny.

Osoby niezdolne do samodzielnego funkcjonowania w środowisku, dla których pomoc w postaci usług opiekuńczych okazywała się niewystarczająca dla zaspokojenia ich podstawowych potrzeb życiowych, z uwagi na konieczność zapewnienia im całodobowej opieki (z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności), były kierowane przez GOPS do domów pomocy społecznej. Dane dotyczące liczby skierowań do DPS-ów i liczby osób w nich przebywających przedstawia kolejna tabela.

Tabela 25. Skierowania i pobyt mieszkańców w domach pomocy społecznej w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba osób z gminy skierowanych do DPS	2	1	1
liczba osób z gminy przebywających w DPS	11	11	8

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dziadkowicach.

Szczególną formą pomocy jest **Karta Dużej Rodziny**. Prawo do posiadania Karty Dużej Rodziny przysługuje członkowi rodziny wielodzietnej, w której rodzic (rodzice) lub małżonek rodzica mają na utrzymaniu co najmniej troje dzieci:

1. w wieku do 18. roku życia,
2. w wieku do 25. roku życia w przypadku, gdy dziecko się uczy,
3. bez ograniczeń wiekowych – w przypadku dzieci legitymujących się orzeczeniem o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności.

Od 1 stycznia 2019 r. prawo do posiadania Karty Dużej Rodziny przysługuje również wszystkim rodzicom oraz małżonkom rodziców, którzy mają lub mieli na utrzymaniu łącznie co najmniej troje dzieci. Dane na temat Kart Dużej Rodziny w gminie Dziadkowice zawiera tabela zamieszczona poniżej.

Tabela 26. Karta Dużej Rodziny w gminie w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba wydanych kart	47	26	126
liczba rodzin objętych wsparciem	10	7	48
liczba dzieci w rodzinach objętych wsparciem	31	18	40

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dziadkowicach.

W ramach szeroko rozumianej pomocy społecznej GOPS w Dziadkowicach przyznawał mieszkańcom gminy **świadczenia rodzinne**. W latach 2018-2019 spadała zarówno wielkość środków finansowych, jakie na ten cel przeznaczano, jak i liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenie rodzinne. Dane w tym zakresie prezentują poniższe tabele.

Tabela 27. Świadczenia rodzinne w gminie w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
łączna wartość przyznanych świadczeń rodzinnych (w zł)	909 363	894 109	1 009 452
liczba osób, którym przyznano świadczenie	377	342	323

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dziadkowicach.

Tabela 28. Rodzaj świadczeń rodzinnych przyznanych w gminie w latach 2017-2019

rodzaj świadczenia	liczba przyznanych świadczeń		
	2017	2018	2019
zasiłek rodzinny	3 321	3 137	2 937
dodatek do zasiłku z tytułu urodzenia dziecka	19	12	10
dodatek do zasiłku z tytułu opieki nad dzieckiem	0	0	0

w okresie korzystania z urlopu wychowawczego			
dodatek do zasiłku z tytułu samotnego wychowania dziecka	7	12	10
dodatek do zasiłku z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	8	11	9
dodatek do zasiłku z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego	199	200	180
dodatek do zasiłku z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	451	450	473
dodatek do zasiłku z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	744	722	744
zasiłek pielęgnacyjny	502	479	465
świadczenie pielęgnacyjne	111	122	177
jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	29	17	19
świadczenie rodzicielskie	59	74	87
dodatek dla opiekuna	36	24	11
razem	5 632	5 445	5 348

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dziadkowicach.

Podstawowym świadczeniem rodzinnym jest zasiłek rodzinny, który służy częściowemu pokryciu wydatków na utrzymanie dziecka. Kolejność trzech najliczniej udzielanych dodatków do zasiłku rodzinnego była w latach 2017-2019 podobna: najczęściej przyznawano mieszkańcom dodatek do zasiłku z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej, z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania oraz z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego.

Poza zasiłkiem rodzinnym najczęściej wypłacanym mieszkańcom gminy świadczeniem był zasiłek pielęgnacyjny, który przyznaje się w celu częściowego pokrycia wydatków wynikających z konieczności zapewnienia opieki dla osoby niezdolnej do samodzielnej egzystencji.

Na podstawie ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci wypłacane są również **świadczenia wychowawcze**. Ich celem jest częściowe pokrycie wydatków związanych z wychowywaniem dziecka, w tym z opieką nad nim i zaspokojeniem jego potrzeb życiowych. Od 01.04.2016 r. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dziadkowicach realizował Program Rodzina 500+. Wydatki na realizację świadczeń wychowawczych (Rodzina 500+) w 2019 r. wyniosły 2 018 000 zł wraz z kosztami obsługi. Wypłacono 3 983 świadczenia dla 217 rodzin

na kwotę 1 983 659 zł. Ustalone prawo do świadczenia miało (w grudniu 2019 r.) 201 rodzin.

Szczególną formą wsparcia jest wypłacane na podstawie ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży świadczenie „**Za życiem**”. W analizowanym okresie w gminie Dziadkowice nie przyznano takiego świadczenia. Ponadto w 2019 r. wypłacano świadczenie „**Dobry start**” ustanowione Rozporządzeniem Rady Ministrów w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry start” z dnia 30 maja 2018 roku (DZ. U. 2018 poz. 1061). Świadczenie w wysokości 300zł, bez względu na dochody, otrzymują rodziny na każde dziecko uczące się w szkole. Świadczenie „Dobry start” trafiło do 164 rodzin i objęło łącznie 275 dzieci, a wartość wypłaconych świadczeń wyniosła 82 500 zł.

W ramach programu „**Pomoc państwa w zakresie dożywiania**” z pomocy skorzystało 103 dzieci i 27 osób dorosłych w 2017 r. oraz 112 dzieci i 23 osoby dorosłe w 2018 r., natomiast w ramach programu „**Posiłek w szkole i w domu**”, który zastąpił poprzednio realizowany program, w 2019 roku posiłek otrzymało 115 dzieci i 32 osoby dorosłe.

Urząd Gminy w Dziadkowicach przyznawał także stypendia szkolne; w 2019 r. na pomoc materialną o charakterze socjalnym dla 69 uczniów z terenu gminy wydatkowano kwotę 55 592 zł..

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej udzielał wsparcia w formie **świadczenia alimentacyjnego**, które przyznawane jest na warunkach określonych w ustawie z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów. Do świadczenia z funduszu alimentacyjnego ma prawo osoba uprawniona do alimentów od rodzica na podstawie tytułu wykonawczego pochodzącego lub zatwierdzonego przez sąd, jeżeli egzekucja okazała się bezskuteczna. Przyznanie prawa do świadczenia z funduszu alimentacyjnego uzależnione jest od spełnienia kryterium dochodowego. Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 29. Świadczenia alimentacyjne przyznane w gminie w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenie	10	10	9
liczba przyznanych świadczeń	155	139	148
wielkość wydatków na świadczenia (zł)	51 510	48 740	52 910

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dziadkowicach.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dziadkowicach jest główną instytucją udzielającą wsparcia w gminie. Obok GOPS świadczą także wsparcie mieszkańcom zlokalizowane na terenie gminy Warsztaty Terapii Zajęciowej w Dołubowie, przeznaczone dla 40 uczestników, oraz 2 spółdzielnie socjalne. Należy zaznaczyć, że mieszkańcy gminy mogą korzystać również z pomocy innych jednostek, w tym powiatowych. Wykaz tych jednostek wraz z informacją na temat osób objętych przez nie wsparciem w 2019 r. przedstawia poniższa tabela.

Tabela 30. Jednostki wsparcia spoza gminy, z oferty których korzystali mieszkańcy gminy w 2019 roku

lp.	nazwa	adres	pole współpracy z GOPS-em	liczba osób z gminy objętych wsparciem
1	Powiatowy Urząd Pracy w Siemiatyczach	ul. Legionów Piłsudskiego 3 17-300 Siemiatycze	osoby bezrobotne	62
2	Zespół Szkół Specjalnych	ul. T. Kościuszki 43 17-300 Siemiatycze	osoby od 3 do 25 roku życia niepełnosprawne intelektualnie w różnym stopniu i przewlekle chore	4
3	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	ul. Legionów Piłsudskiego 3 17-300 Siemiatycze I.	porady prawne i psychologiczne, rodziny zastępcze	
4	PFRON	ul. Legionów Piłsudskiego 3 17-300 Siemiatycze.	dofinansowanie do sprzętu ortopedycznego, likwidacji barier architektonicznych	
5	Powiatowa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna	ul. T. Kościuszki 43 17-300 Siemiatycze	wydawanie opinii dla dzieci mających trudności w nauce, wsparcie pedagogiczno-psychologiczne	17
6	Niepubliczna Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna IN_PROGRES	ul. Ciechanowiecka 19 17-300 Siemiatycze	dzieci z dysfunkcjami rozwojowymi i niepełnosprawnością	3
7	Niepubliczne Integracyjne Przedszkole IN_PROGRES	ul. Fieldorfa 16 17-300 Siemiatycze	dzieci z dysfunkcjami rozwojowymi i niepełnosprawnością	4
8	Sąd Rejonowy	ul. A. Mickiewicza 32	dozory i nadzory	19

		17-100 Bielsk Podlaski	kuratorskie	
9	Powiatowy Dom Pomocy Społecznej	ul. Szpitalna 10 17-300 Siemiatycze	osoby przewlekłe somatycznie chore	1
10	Dom Pomocy Społecznej	Kozarze 63 18-230 Ciechanowiec	osoby z niepełnosprawnością intelektualną	1
11	DPS Zgromadzenia Sióstr Franciszkanek Rodziny Maryi	ul. 3 Maja 16-300 Augustów	dziewczęta z niepełnosprawnością intelektualną	1
12	DPS „Jawor”	ul. Leśna 11 16-050 Jałówka	osoby przewlekłe psychicznie chore	2
13	Dom Pomocy Społecznej	ul. Świerkowa 9 15-328 Białystok	Osoby niemogące samodzielnie funkcjonować z powodu wieku, choroby, niepełnosprawności	1

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dziadkowicach.

Powiatowa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Siemiatyczach w roku szkolnym 2018/2019 objęła wsparciem 17 osób (dzieci i młodzież) z terenu gminy Dziadkowice.

Udzielono pomocy bezpośredniej w następujących formach:

- Terapia logopedyczna – 4 osoby
- Terapia pedagogiczna – 1 osoba
- Diagnoza psychologiczno-pedagogiczna – 9 osób

Wydano:

- 3 orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego
- 5 opinii .

13. SEKTOR POZARZĄDOWY, KOŚCIOŁY

W 2019 r. na terenie gminy Dziadkowice funkcjonowało 12 organizacji pozarządowych. Samorząd podejmował z nimi współpracę, która przybierała formę zlecania realizacji zadań własnych, dofinansowywania działalności statutowej, wsparcia rzeczowego i lokalowego oraz doradztwa i konsultacji.

Wykaz organizacji pozarządowych działających na terenie gminy zawiera tabela zamieszczona poniżej.

Tabela 31. Wykaz organizacji pozarządowych w gminie w 2019 r.

lp.	nazwa organizacji	adres	charakterystyka prowadzonych działań
1.	Stowarzyszenie „Centrum na Wschodzie”. Przy Stowarzyszeniu działa Spółdzielnia socjalna „Eskapada”	Osmola 111 17-306 Dziadkowice	edukacja, nowe technologie, turystyka, kultura, ekologia. Praca na rzecz rozwoju społeczeństwa obywatelskiego, ekonomii społecznej, wolontariatu, dialogu publiczno-społecznego. Rynek pracy, aktywizacja zawodowa.
2.	Stowarzyszenie Gospodyń Wiejskich	Dołubowo 121 17-306 Dziadkowice	kultura, sztuka, tradycja, rozwój lokalny
3.	Stowarzyszenie Zespół Ludowy „Kalina”	Żurobice 49 17-306 Dziadkowice	kultura, sztuka, tradycja
4.	Stowarzyszenie „Podlaski Raj”	Osmola 109 17-306 Dziadkowice	turystyka
5.	Stowarzyszenie „Forest Run”	Żurobice 2 17-306 Dziadkowice	rekreacja, sport
6.	Ochotnicza Straż Pożarna	Dziadkowice 31 17-306 Dziadkowice	ratownictwo i bezpieczeństwo
7.	Ochotnicza Straż Pożarna	Dołubowo 34 17-306 Dziadkowice	ratownictwo i bezpieczeństwo
8.	Ochotnicza Straż Pożarna	Hornowo 17-306 Dziadkowice	ratownictwo i bezpieczeństwo
9.	Ochotnicza Straż Pożarna	Wojeniec 17-306 Dziadkowice	ratownictwo i bezpieczeństwo
10.	Ochotnicza Straż Pożarna	Malinowo 17-306 Dziadkowice	ratownictwo i bezpieczeństwo
11.	Ochotnicza Straż Pożarna	Żurobice 17a 17-306 Dziadkowice	ratownictwo i bezpieczeństwo
12.	Ochotnicza Straż Pożarna	Osmola 52 17-306 Dziadkowice	ratownictwo i bezpieczeństwo

Dane Urzędu Gminy Dziadkowice.

W 2019 r. w gminie Dziadkowice funkcjonowały 3 parafie kościoła rzymskokatolickiego i 1 parafia kościoła prawosławnego. Poniższa tabela przedstawia szczegółowe dane w tym zakresie.

Tabela 32. Parafie na terenie gminy

lp.	nazwa	adres
1.	Parafia pw. Trójcy Świętej	Dziadkowice 17, 17-306 Dziadkowice
2.	Parafia pw. Matki Bożej Bolesnej	Osmola 1, 17-306 Dziadkowice

3.	Parafia pw. Świętych Apostołów Piotra i Pawła	Dołubowo 81A, 17-306 Dziadkowice
4.	Parafia pw. Św. Michała Archanioła	Żurobice, 17-306 Dziadkowice

Dane Urzędu Gminy Dziadkowice.

Najstarszą parafią w gminie jest parafia pw. Trójcy Świętej w Dziadkowicach - kościół parafialny, ufundowany w 1431 r., kilkakrotnie był niszczone w czasie działań wojennych, obecny zabytkowy klasycystyczny budynek wraz z dzwonnica pochodzi z 1802 r. Parafie w Dziadkowicach i Osmoli należą do dekanatu siemiatyckiego diecezji drohiczyńskiej, a parafia w Dołubowie należy do dekanatu brańskiego tej samej diecezji.

Region Podlasia charakteryzuje się swoistą mieszanką kulturowo-wyznaniową; od wieków mieszkają tu katolicy i osoby wyznania prawosławnego, koegzystując w pełnej symbiozie i tolerancji, uczestnicząc wspólnie w wydarzeniach i uroczystościach ważnych dla lokalnej społeczności. Funkcjonująca na terenie gminy Dziadkowice prawosławna cerkiew filialna pw. Św. Michała Archanioła w Żurobicach należy do parafii Św. Dymitra w Żerczycach w dekanacie siemiatyckim diecezji warszawsko-bielskiej Polskiego Autokefalicznego Kościoła Prawosławnego.

14. PROBLEMY WSKAZANE PRZEZ MIESZKAŃCÓW, DIALOG SPOŁECZNY

W ramach identyfikacji problemów społecznych gminy Dziadkowice oraz próby określenia stopnia ich natężenia zostały przeprowadzone badania przy zastosowaniu ankiety skierowanej do mieszkańców gminy. W badaniu ankietowym wzięło udział 23 respondentów. Grupa badawcza nie stanowiła w rozumieniu formalnym grupy reprezentatywnej. W badaniu mogła wziąć udział każda osoba zainteresowana podzieleniem się opinią w zakresie określonym przez ankietę.

Uczestników badania poproszono o wskazanie problemów bądź niekorzystnych zjawisk, które ich zdaniem są w gminie najbardziej widoczne. Pytanie to miało charakter półotwarty z możliwością dokonania wielokrotnego wyboru. Wśród problemów i niekorzystnych zjawisk, które najbardziej uwidaczniają się w gminie, respondenci najczęściej wskazywali alkoholizm, bezrobocie, ubóstwo. W dalszej kolejności wymieniali zanik więzi społecznych i bezradność opiekuńczo-wychowawczą, a także, z najmniejszą ilością wskazań, eurosieroctwo, dewastację

środowiska naturalnego i przemoc w rodzinie. Formularz ankiety umożliwiał badanym uzupełnienie listy problemów, tym samym w zestawieniu pojawiła się emigracja ekonomiczna. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 7. Jakie problemy, niekorzystne zjawiska najbardziej uwidaczniają się w gminie?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

W ankiecie znalazło się również pytanie pozwalające badanym wskazać działania i inicjatywy, jakie należałoby podjąć w gminie, aby integrować i aktywizować społeczność lokalną czy też przyczyniać się do łagodzenia lokalnych problemów oraz pełniejszego zaspokojenia potrzeb mieszkańców. Odpowiadając, ankietowani szczególny nacisk położyli na konieczność organizowania imprez integracyjnych i masowych (festynów, uroczystości i wspólnych akcji, takich jak np. sprzątanie gminy, konkurs na najładniejszą posesję).

Podkreślono potrzebę inicjowania częstszych kontaktów władz samorządowych z mieszkańcami, zainteresowania problemami lokalnych przedsiębiorców, m. in. producentów mleka. Postulowano stworzenie bogatszej oferty dla osób starszych w gminie (klub seniora) oraz świetlic wiejskich. Mieszkańcy oczekują wspomagania aktywności kół gospodyń oraz zaangażowania w promowanie miejscowych twórców.

Opinie mieszkańców – działania i inicjatywy integrujące i aktywizujące mieszkańców oraz mogące łagodzić i niwelować problemy społeczne

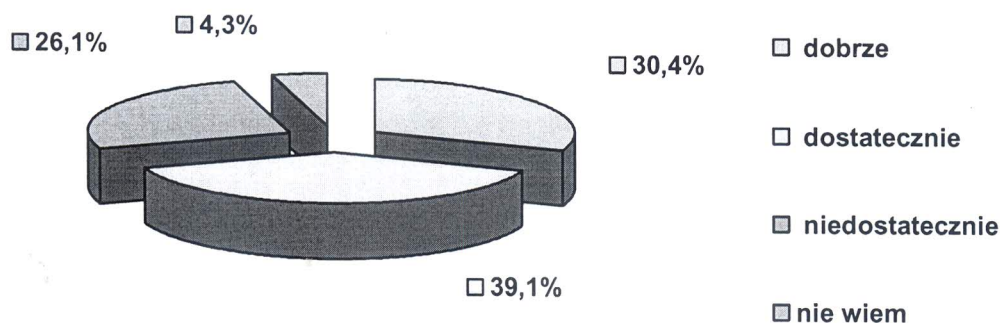
działania i inicjatywy integrujące i aktywizujące mieszkańców	działania i inicjatywy mogące łagodzić i niwelować problemy społeczne
<ul style="list-style-type: none"> – organizowania imprez integracyjnych – wzbogacanie oferty świetlic wiejskich – wspomaganie aktywności kół gospodyń 	<ul style="list-style-type: none"> – inicjowanie częstszych kontaktów władz samorządowych z mieszkańcami – większe zainteresowanie

– zaangażowanie w promowanie miejscowych twórców

problemami lokalnych przedsiębiorców
– stworzenie bogatszej oferty dla osób starszych w gminie (klub seniora)

W sondażu poruszono także kwestię oceny komunikacji między władzami samorządowymi a mieszkańcami. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 8. Jak Pani/Pan ocenia komunikację między władzami samorządowymi a mieszkańcami?

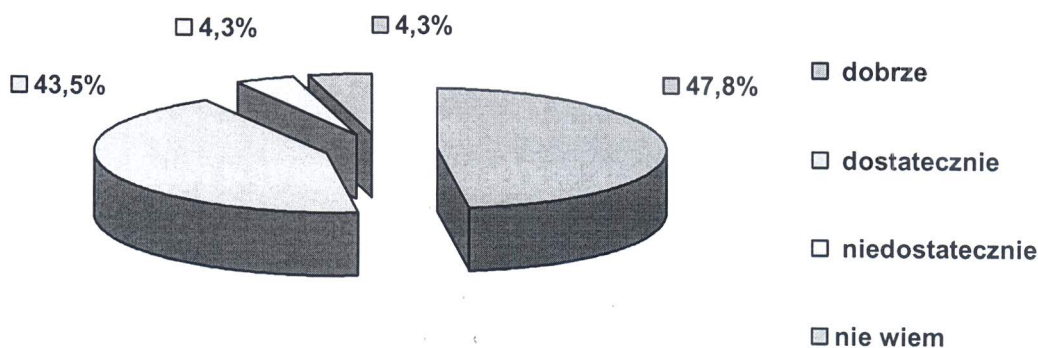

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Większość badanych przyznała ocenę dostateczną (39,1%), dobrze komunikację na linii samorząd – mieszkańcy oceniło 30,4% ankietowanych. Jednak 26,1% respondentów stwierdziło, że jest ona niedostateczna.

Ankietowanych poproszono również o ocenę poziomu zadowolenia z bycia mieszkańcem gminy. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 9. Jak Pani/Pan ocenia swój poziom zadowolenia z bycia mieszkańcem gminy?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Z przeprowadzonego badania wynika, że gmina Dziadkowice jest dobrym miejscem do zamieszkania, bowiem na pytanie o ocenę poziomu zadowolenia z bycia mieszkańcem gminy, zdecydowana większość (około 90%) respondentów wyraziła opinię pozytywną.

15. BEZROBOCIE

Sytuacja na rynku pracy w gminie Dziadkowice na przestrzeni ostatnich lat ulegała nieznacznej poprawie. Malała liczba osób bezrobotnych, natomiast na prawie niezmiennym poziomie pozostawała liczba bezrobotnych kobiet, które stanowiły mniej niż połowę ogółu osób pozostających bez pracy. W latach 2017-2019 bardzo nieznacznie zmieniał się także udział bezrobotnych w liczbie ludności gminy w wieku produkcyjnym. Dane w tym zakresie zawiera tabela zamieszczona poniżej.

Tabela 33. Stan bezrobocia w gminie w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba osób w wieku produkcyjnym	1 742	1 685	1 700
liczba bezrobotnych w gminie ogółem	69	64	62
liczba bezrobotnych kobiet w gminie	32	30	30
udział ogólnej liczby osób bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym w gminie	3,9%	3,7%	3,6%

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Siemiatyczach

Uzupełnienie powyższych danych stanowią przedstawione w kolejnej tabeli informacje na temat stopy bezrobocia, jaką odnotowano w latach 2017-2019 w powiecie siemiatyckim, województwie podlaskim i w kraju.

Tabela 34. Stopa bezrobocia rejestrowanego w powiecie, województwie i w kraju w latach 2017-2019

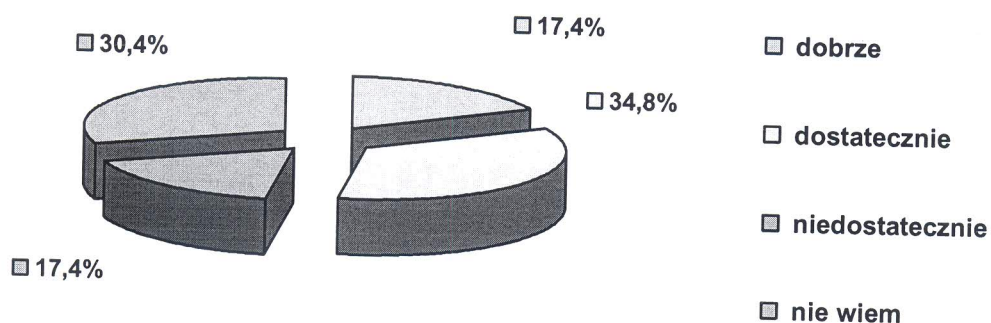
zakres danych	2017	2018	2019
stopa bezrobocia w powiecie siemiatyckim	8,2%	7,1%	6,2%
stopa bezrobocia w województwie podlaskim	8,5%	7,7%	6,9%
stopa bezrobocia w kraju	6,6%	5,8%	5,2%

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Siemiatyczach i Głównego Urzędu Statystycznego.

W latach 2017-2019 powiat siemiatycki charakteryzował się niewiele niższą w stosunku do województwa podlaskiego, ale wyższą niż w kraju stopą bezrobocia. W gminie Dziadkowice bezrobocie było trzecim, biorąc pod uwagę liczbę rodzin, powodem przyznawania pomocy społecznej. W ostatnich latach poziom bezrobocia, zarówno w gminie, jak i w powiecie

Uczestników badania przeprowadzonego na potrzeby niniejszego opracowania poproszono o ocenę realizowanych w gminie działań w zakresie przeciwdziałania bezrobociu. Rozkład odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 10. Jak Pani/Pan ocenia realizowane w gminie działania w zakresie przeciwdziałania bezrobociu?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Działania realizowane w gminie w zakresie przeciwdziałania bezrobociu zostały uznane za dobre przez 17,4% badanych, a kolejne 34,8% ankietowanych przyznało, że są one dostateczne. Jednocześnie 17,4% respondentów oceniło je negatywnie. Wysoki odsetek (30,4%) pytanych nie potrafił tych działań ocenić.

Warto w tym miejscu dodać, iż bezrobocie wymieniono wśród trzech najważniejszych problemów, jakie, zdaniem ankietowanych, uwidaczniają się w gminie.

16. BEZDOMNOŚĆ

Bezdomność jest problemem społecznym charakteryzującym się brakiem stałego miejsca zamieszkania. Rodziny ubogie zagrożone eksmisją z powodu zadłużenia nie zawsze mogą liczyć na pomoc krewnych lub mieszkanie zastępcze, co jest przyczyną występowania bezdomności. Istotna jest także dysfunkcjonalność instytucji opiekuńczo-resocjalizacyjnych i karnych zaniedbujących obowiązek opieki następcej. Bezdomność może też dotyczyć młodzieży opuszczającej domy dziecka i osób starszych oczekujących na miejsce w domach pomocy społecznej. Osobami bezdomnymi są także osoby, które wybrały taki styl życia.

Pomoc osobom bezdomnym i zagrożonym bezdomnością z terenu gminy świadczy Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Przybiera ona formę wsparcia rzeczowego (odzież, posiłek) i finansowego. Liczba osób korzystających z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w gminie Dziadkowice z powodu

bezdomności ograniczała się w latach 2017-2019 do pojedynczych przypadków, co uwidacznia tabela zamieszczona poniżej.

Tabela 35. Liczba rodzin i osób korzystających z pomocy GOPS-u z powodu bezdomności w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba rodzin	2	2	0
liczba osób w rodzinach	2	2	0

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dziadkowicach.

17. PROBLEMY UZALEŻNIEŃ I PRZEMOCY W RODZINIE

Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi w art. 41 nakłada na samorządy lokalne szereg zadań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracją społeczną osób uzależnionych od alkoholu. Na sfinansowanie realizacji tych zadań zapewniono dodatkowe środki z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż detaliczną napojów alkoholowych.

Poniższe tabele prezentują dane na temat wielkości środków uzyskanych z opłat z zezwoleń na sprzedaż alkoholu oraz nakładów na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień oraz przemocy w rodzinie w gminie Dziadkowice.

Tabela 36. Opłaty z zezwoleń na sprzedaż alkoholu w gminie w latach 2017-2019

rodzaj	wartość w zł		
	2017	2018	2019
opłaty z zezwoleń na sprzedaż alkoholu	37 876	37 004	38 298

Dane Urzędu Gminy Dziadkowice.

Tabela 37. Środki finansowe przeznaczone w gminie w latach 2017-2019 na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień oraz przemocy w rodzinie

wielkość wydatków (w zł)	2017	2018	2019
na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych	30 184	21 463	39 312
na profilaktykę i rozwiązywanie problemów narkomanii	3 184	4 070	2 557
na przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	0	0	0
razem	33 368	25 533	41 869

Dane Urzędu Gminy Dziadkowice.

W latach 2017-2019 wysokość kwot uzyskiwanych z opłat z zezwoleń na sprzedaż alkoholu ulegała wahaniom, najwyższy poziom osiągając w 2019 r. – 38 298 zł.

Wysokość kwot przeznaczanych w tym okresie w gminie na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień ulegała wahaniom, najwyższy poziom odnotowano w 2019 r. – 41 869 zł.

Ważną rolę w procesie przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie odgrywa Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Wybrane dane dotyczące działalności GKRPA w Dziadkowicach przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 38. Liczba członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba osób zaangażowanych w prace GKRPA	7	7	7

Dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Dziadkowicach.

Tabela 39. Działalność GKRPA w latach 2017-2019 w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień w gminie

zakres danych	2017	2018	2019
liczba osób, z którymi GKRPA przeprowadziła rozmowy interwencyjno-motywuujące w związku z nadużywaniem alkoholu	22	26	19
liczba osób uzależnionych od alkoholu, wobec których GKRPA wystąpiła do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	3	6	2

Dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Dziadkowicach.

W latach 2017-2019 liczba osób, z którymi GKRPA przeprowadzała rozmowy interwencyjno-motywuujące w związku z nadużywaniem alkoholu, ulegała wahaniom, najwyższy poziom osiągając w 2018 r., podobnie jak liczba osób, wobec których złożono wnioski do sądu o podjęcie obowiązkowego leczenia odwykowego.

Tabela 40. Działania podjęte w gminie przez GKRPA w latach 2017-2019 w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemu przemocy w rodzinie

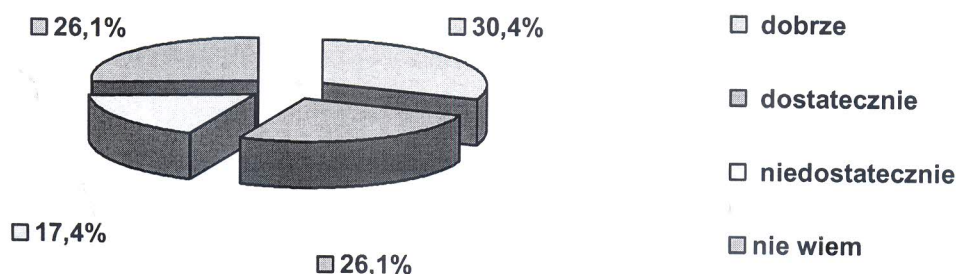
zakres danych	2017	2018	2019
liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie, z którymi kontaktowali się członkowie GKRPA	24	26	32
liczba sprawców przemocy w rodzinie, przeciwko którym GKRPA złożyła zawiadomienie do prokuratury o przestępstwie	0	0	0

Dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Dziadkowicach.

W ramach działań mających na celu profilaktykę i rozwiązywanie problemu przemocy w rodzinie członkowie GKRPA kontaktowali się z osobami dotkniętymi tym problemem; ich liczba wzrastała sukcesywnie – z 24 w 2017 r. do 32 w 2019 r.

O ocenę działań, jakie prowadzone są w gminie w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom, zapytano w badaniu ankietowym mieszkańców. Ponad połowa badanych pozytywnie oceniła działania przeciwdziałające uzależnieniom. Jednocześnie ponad 17% ankietowanych wyraziło przeciwną opinię, a ponad jedna czwarta respondentów miała trudności z odniesieniem się do tej kwestii. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ujęto w wykresie zamieszczonym poniżej.

Wykres 11. Jak Pani/Pan ocenia realizowane w gminie działania w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom?

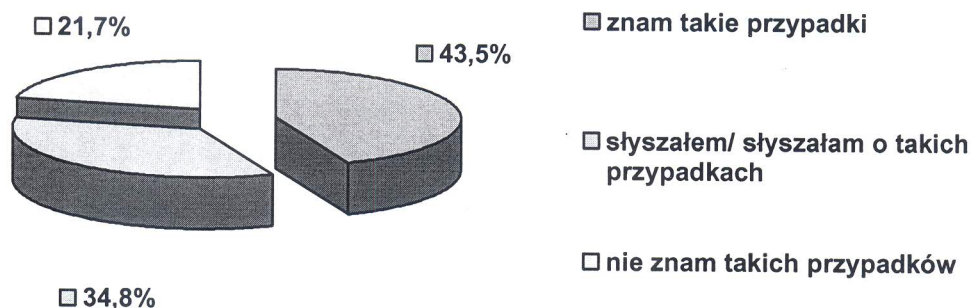

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym

Wyniki badania ankietowego przeprowadzonego wśród mieszkańców gminy mogą skłaniać do wniosku, iż działania przeciwdziałające uzależnieniom należałoby zintensyfikować z uwagi na fakt, iż alkoholizm był najczęściej wskazywanym problemem lokalnym dostrzeganym przez respondentów. Oznacza to, że jest dotkliwie odczuwany przez mieszkańców i może stanowić realne zagrożenie dla porządku społecznego i prawidłowego funkcjonowania rodzin.

W przeprowadzonym badaniu ankietowym mieszkańcy odnieśli się także do styczności pośredniej lub bezpośredniej z problemem przemocy w rodzinie na terenie gminy. Odpowiedzi na to pytanie muszą budzić uzasadniony niepokój, bowiem blisko 80% respondentów twierdzi, iż zna przypadki stosowania przemocy w rodzinie lub o nich słyszało. Takich przypadków nie zna 21,7% ankietowanych. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

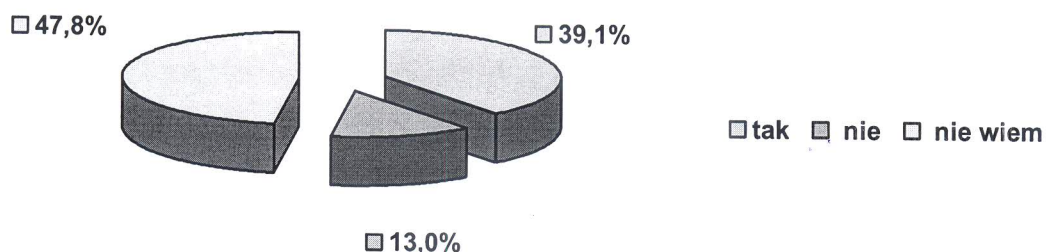
Wykres 12. Czy zna Pani/Pan przypadki przemocy w rodzinie na terenie gminy lub o nich słyszała/słyszał?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Jeśli chodzi o ryzyko nasilenia się problemu przemocy w rodzinie na terenie gminy, prawie 40% mieszkańców wypowiadających się w ankiecie uważa, że takie ryzyko istnieje. Jednocześnie ponad 47% badanych wybrało odpowiedź „nie wiem”. Według 13% ankietowanych takie ryzyko nie istnieje. Rozkład uzyskanych odpowiedzi prezentuje wykres zamieszczony poniżej.

Wykres 13. Czy Pani/Pan zdaniem istnieje ryzyko nasilenia się zjawiska przemocy w rodzinie na terenie gminy?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Przeciwdziałanie problemom wynikającym z uzależnień i przemocy w rodzinie umożliwiają i normują odpowiednie akty prawne, a do podstawowych w tym zakresie należy Rozporządzenie Rady Ministrów z 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskiej Karty” oraz Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z 31 marca 2011 r. w sprawie procedury przy wykonywaniu czynności odebrania dziecka z rodziny w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą w rodzinie.

Skuteczne przeciwdziałanie problemom wynikającym z uzależnień i przemocy w rodzinie powinno opierać się na ścisłej współpracy wszystkich powołanych do tego

instytucji i organizacji. Konieczne jest dokładne rozpoznanie danego problemu i okoliczności jego występowania oraz zapewnienie ciągłości działań podejmowanych wcześniej, jak choćby w ramach prac Zespołu Interdyscyplinarnego. W ujawnionych przypadkach stosowania przemocy w rodzinie lub uzasadnionego podejrzenia, że w danej rodzinie dochodzi do przemocy, wdrażana i prowadzona jest procedura „Niebieskiej Karty”. Obejmuje ona ogół czynności podejmowanych przez przedstawicieli OPS-u, Policji, oświaty, ochrony zdrowia, KRPA i organizacji pozarządowych, a wszystkie te działania koordynuje Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego.

Procedurę kończy się po zrealizowaniu opracowanego przez grupę roboczą indywidualnego planu pomocy dla rodziny lub po ustaniu przemocy w rodzinie – na wniosek instytucji, która założyła „NK”, albo w przypadku, gdy rodzina nie jest zainteresowana rozwiązaniem problemu i prowadzenie „NK” staje się bezzasadne.

Dane dotyczące funkcjonowania Zespołu Interdyscyplinarnego w gminie Dziadkowice prezentuje tabela zamieszczona poniżej.

Tabela 41. Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego w gminie w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba członków Zespołu Interdyscyplinarnego	8	8	9
liczba spotkań ZI w ciągu roku	5	4	4
liczba spotkań grup roboczych	38	36	48
liczba złożonych do ZI „Niebieskich Kart”	17	19	27
w tym sporządzone przez Policję	16	18	27
w tym sporządzonych przez pracowników GOPS i ochrony zdrowia	1	1	0
liczba zamkniętych „Niebieskich Kart”	14	10	19
liczba spraw toczących się w ZI z lat wcześniejszych	4	5	6
liczba spraw sądowych z powodu przemocy w rodzinie	3	3	2
umorzonych	3	3	2

Dane Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Dziadkowicach.

W 2019 r. pomocą Zespołu Interdyscyplinarnego objęto 56 osób, w tym 26 mężczyzn, 24 kobiety i 6 dzieci. Osoby dotknięte przemocą w rodzinie otrzymywały wsparcie w formie pracy socjalnej oraz wskazówki co do dalszej

fachowej pomocy. Sprawcom przemocy proponowano udział w programach korekcyjno-edukacyjnych oraz motywowano do podjęcia leczenia odwykowego. 6 dzieci z rodzin objętych procedurą „Niebieskiej Karty” uzyskało wsparcie pedagoga szkolnego.

Wszystkie działania Zespołu Interdyscyplinarnego odbywały się w ścisłej współpracy między Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Policją, Zespołem Szkół, Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Niepublicznym Zakładem Opieki Zdrowotnej i Kołem Gospodyń Wiejskich. Przedstawiciele powyższych instytucji uczestniczą w pracach Zespołu oraz jego grup roboczych. Ponadto w ramach Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na terenie gminy i w placówkach oświatowych realizowane były liczne przedsięwzięcia profilaktyczne i dydaktyczne w formie festynów i pikników rodzinnych, konkursów, cyklu specjalnych lekcji wychowawczych, wykładów, spotkań, pedagogizacji rodziców, rozpowszechniania książek, broszur i innych materiałów informacyjnych.

Podczas zajęć uczniowie mieli okazję poszerzać swoją wiedzę i kompetencje w zakresie zachowań ryzykownych, radzenia sobie w sytuacjach trudnych, oraz zachowań agresywnych. Rodzice uczniów zostali zaproszeni do tworzenia Programu Wychowawczo-Profilaktycznego szkoły. Gmina brała udział w kampanii profilaktycznej „Zachowaj trzeźwy umysł” oraz w realizowanym przez Policję projekcie „Bezpieczni i świadomi w sieci”, uczniowie szkoły podstawowej wzięli udział w musicalu profilaktycznym „Co w trawie piszczy”.

Urząd Gminy zapewnia rodzinom poradnictwo prawne w formie regularnych comiesięcznych dyżurów prawnika – radcy prawnego. Szkoła oferuje wszystkim potrzebującym wsparcie pedagoga szkolnego. Duży nacisk położono na systematyczną edukację przedstawicieli grup zawodowych stykających się z problematyką przemocy; pracownik socjalny, członek Zespołu Interdyscyplinarnego podwyższył swoje kwalifikacje kończąc studium przeciwdziałania przemocy w rodzinie I stopnia.

Osobom i rodzinom dotkniętym problemami uzależnień pomoc świadczy również Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Wsparcia z powodu alkoholizmu udzielono 5 rodzinom (10 osób w rodzinach) w 2017 r., 6 rodzinom (13 osób w rodzinach) w 2018 r. i 6 rodzinom (11 osób w rodzinach) w 2019 r. W gminie Dziadkowice jednostkami wsparcia dla osób uzależnionych lub dotkniętych przemocą

w rodzinie są GOPS, GKRPA i Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

18. PROBLEMY RÓWNOŚCI PŁCI

Polityka równości szans płci jest celowym, systematycznym i świadomym ocenianiem prowadzonych działań z perspektywy wpływu na warunki życia kobiet i mężczyzn, które ma na celu przeciwdziałanie dyskryminacji ze względu na płeć i osiągnięcie równości kobiet i mężczyzn.

Wprowadzenie w życie zasad polityki równości płci wymaga przeprowadzenia analizy sytuacji kobiet i mężczyzn, która opiera się na przedstawieniu danych ilościowych i jakościowych w podziale na płeć oraz odniesieniu się do występujących barier równości płci. W latach 2017-2018 w gminie Dziadkowice struktura ludności pod względem płci była stabilna; kobiety stanowiły nieco mniej niż połowę mieszkańców. W 2019 r udział kobiet w ogólnej liczbie ludności przekroczył nieznacznie 50%. Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawia kolejna tabela.

Tabela 42. Udział kobiet w liczbie ludności gminy w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba ludności gminy ogółem	2 804	2 754	2 724
liczba kobiet w gminie	1 358	1 343	1 386
udział kobiet w liczbie ludności gminy ogółem	48,4%	48,7%	50,8%

Dane Urzędu Gminy Dziadkowice.

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Siemiatyczach, w całym rozpatrywanym okresie kobiety stanowiły nieco mniej niż połowę ogółu osób bezrobotnych w gminie, najwyższy udział kobiet w ogólnej liczbie osób bezrobotnych w gminie odnotowano w 2019 roku. Dane w tym zakresie zawiera poniższa tabela.

Tabela 43. Udział kobiet w liczbie bezrobotnych w gminie w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba bezrobotnych ogółem	69	64	62
liczba bezrobotnych kobiet	32	30	30
udział kobiet w liczbie osób bezrobotnych	46,3%	46,8%	48,3%

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Siemiatyczach.

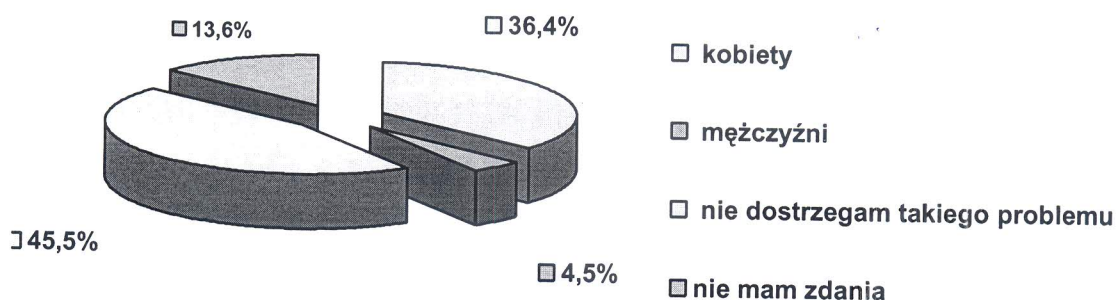
Problematyka nierówności szans kobiet i mężczyzn w potocznym rozumieniu tego zagadnienia wiązana jest najczęściej z szeroko pojętą sferą zatrudnienia. Na taki pogląd wpływa powszechnie panujące przeświadczenie o niższych płacach

i utrudnionej ścieżce awansu w odniesieniu do kobiet, oparte o praktyki i zwyczaje powszechnie do niedawna stosowane na rynku pracy. Sytuacji zawodowej kobiet nie ułatwia też postrzeganie ich roli społecznej wymagające godzenia pracy i życia rodzinnego, oczekiwania co do wychowywania dzieci i prowadzenia gospodarstwa domowego. Niejednokrotnie na przeszkodzie w aktywizacji zawodowej kobiet stoją braki w infrastrukturze, takie jak brak żłobka czy przedszkola.

Problemy dotyczące równości szans płci nie ograniczają się jedynie do zagadnień związanych z zatrudnieniem. Dlatego w ramach diagnozy sytuacji w zakresie równości płci w gminie Dziadkowice przeprowadzono badanie przy zastosowaniu anonimowej ankiety, w której pytano o wybrane zagadnienia dotyczące równości szans kobiet i mężczyzn oraz dyskryminacji ze względu na płeć. Do analizy przedłożono w sumie 22 ankiety wypełnione przez wybranych losowo mieszkańców.

Zasada równości szans płci ma ograniczać dyskryminację zarówno kobiet, jak i mężczyzn, przypisując im taką samą wartość społeczną, równe prawa oraz równy dostęp do zasobów. Uwzględniając powyższe, pytano respondentów, kto, ich zdaniem, jest bardziej zagrożony problemem nierówności szans. Rozkład uzyskanych odpowiedzi zawarto w wykresie zamieszczonym poniżej.

Wykres 14. Kto jest wg Pani/Pana bardziej zagrożony dyskryminacją ze względu na płeć?

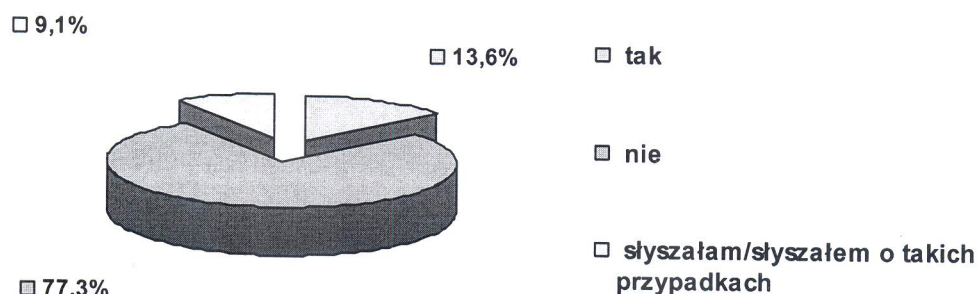
Dane z badania ankietowego.

36,4% ankietowanych uważa, że bardziej zagrożone dyskryminacją ze względu na płeć są kobiety, a zdaniem 4,5% respondentów są to mężczyźni. Jednak prawie połowa badanych (45,5%) nie dostrzega problemu zawartego w pytaniu, natomiast 13,6% ankietowanych nie miało zdania w tej kwestii.

Badanie ankietowe pozwoliło również poznać wiedzę biorących w nim udział respondentów na temat problematyki równości szans kobiet i mężczyzn w ich lokalnym środowisku. 77,3% spośród pytaných mieszkańców odpowiedziało,

że nie spotkało się z przypadkami dyskryminacji ze względu na płeć w gminie. Jednak 22,7% badanych stwierdziło, iż słyszało o przypadkach dyskryminacji ze względu na płeć w gminie lub przyznało, że spotkało się z takimi przypadkami. Uzyskane odpowiedzi ilustruje poniżej zamieszczony wykres.

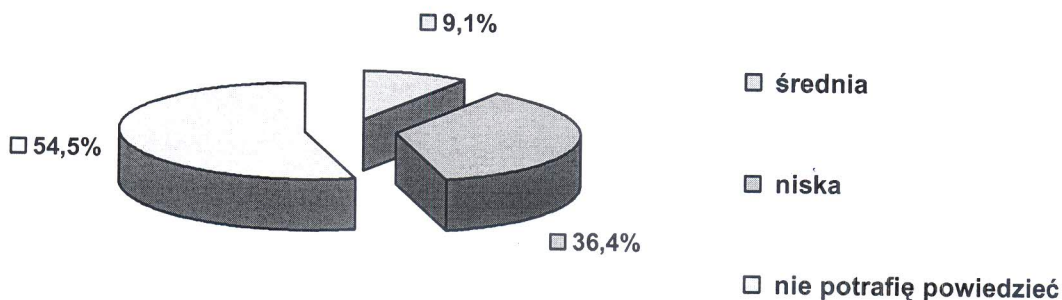
Wykres 15. Czy spotkała się Pani/ spotkał się Pan z przypadkami dyskryminacji ze względu na płeć w gminie lub o nich słyszała/ słyszał?

Dane z badania ankietowego

Do uczestników badania skierowano też pytanie dotyczące określenia skali problemu nierówności płci w gminie. Poniższy wykres zawiera rozkład odpowiedzi.

Wykres 16. Jaka Pani/Pana zdaniem może być skala problemu nierówności płci w gminie?

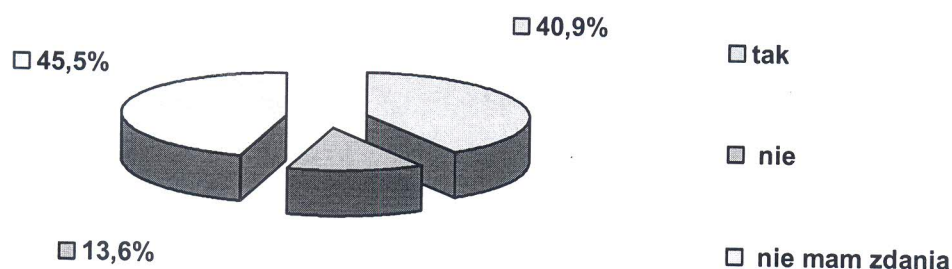

Dane z badania ankietowego

Zdaniem 36,4% badanych skala problemu nierówności płci na terenie gminy jest niska, a według 9,1% średnia. Jednak ponad połowa ankietowanych nie potrafiła odpowiedzieć na to pytanie.

Uczestnicy badania udzielali również odpowiedzi na pytania dotyczące potrzeby podejmowania działań na rzecz równości kobiet i mężczyzn oraz mających na celu przeciwdziałanie dyskryminacji płciowej. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje zamieszczony poniżej wykres.

Wykres 17. Czy wg Pani/Pana powinno się podejmować w gminie działania na rzecz równości szans kobiet i mężczyzn lub w celu przeciwdziałania dyskryminacji ze względu na płeć?

Dane z badania ankietowego.

Ponad 40% badanych uznało, że takie działania są potrzebne. Jednocześnie 13,6% ankietowanych nie widzi potrzeby podejmowania takich działań. Wysoki odsetek (45,5%) respondentów nie potrafił rozstrzygnąć tak sformułowanej kwestii.

Kolejne pytanie dotyczyło obszarów, w jakich powinno się podejmować działania na rzecz równości szans kobiet i mężczyzn przeciwdziałające dyskryminacji ze względu na płeć. Respondenci najczęściej wskazywali rynek pracy (31,8%), płace (22,7%), awans zawodowy i życie rodzinne, udział we władzach samorządowych (po 13,6%), pojedyncze wskazania dotyczyły działalności społecznej i edukacji. Odpowiadając na pytanie o konkretne działania, jakie należy podejmować na rzecz równości szans kobiet i mężczyzn lub w celu przeciwdziałania dyskryminacji ze względu na płeć, ankietowani zwrócili uwagę na potrzebę podnoszenia świadomości społecznej i szerokiej edukacji w tym zakresie oraz wyrównania szans na rynku pracy, szczególnie w zakresie płac.

Z wypowiedzi udzielonych dla badania ankietowego, na którym opiera się w znacznej mierze niniejsze opracowanie, wynika, że znaczna część ankietowanych dostrzega problemy nierówności szans oraz dyskryminacji płciowej i identyfikują je oni nie tylko w obszarze zatrudnienia. Ponad 36% ankietowanych stwierdziło, że zagrożone problemem nierówności są kobiety, nadto ponad 22% respondentów zna lub słyszało o przypadkach dyskryminacji ze względu na płeć w gminie, a prawie połowa respondentów potrafiła ocenić także skalę tego problemu. Jednocześnie przy analizie wypowiedzi uczestników ankiety na temat równości szans kobiet i mężczyzn daje się zauważyć znaczny odsetek respondentów, którzy wybierali odpowiedź „nie mam zdania” czy „nie potrafię powiedzieć”. Dowodzi to stosunkowo niewielkiej znajomości tych problemów, a co za tym idzie, także skutków, jakie powyższe problemy wywołują w funkcjonowaniu jednostek i społeczeństwa. Zmiana

tego stanu rzeczy z pewnością wymaga wyraźniejszej obecności tej tematyki w sferze publicznej.

19. SYTUACJA DZIECKA

Analiza sytuacji dziecka w gminie została dokonana na podstawie badania ankietowego przeprowadzonego w funkcjonującej na jej terenie placówce oświatowej. Badanie to pozwoliło zdiagnozować środowisko szkolne i rodzinne uczniów pod kątem występowania zachowań o cechach patologii społecznej oraz uzyskać informacje na temat prowadzonych w szkole działań opiekuńczo-wychowawczych, profilaktycznych i leczniczych. Do analizy przedłożono ankietę wypełnioną przez przedstawiciela dyrekcji Szkoły Podstawowej im. Jana Pawła II w Dziadkowicach. W roku szkolnym 2019/2020 w szkole uczyło się 204 uczniów i pracowało 24 nauczycieli.

Zasoby i oferta szkoły

Placówka zatrudnia pedagoga, logopedę i doradcę zawodowego. Uczniowie mają dostęp do sali gimnastycznej i boiska sportowego, a także do Internetu. Placówka prowadzi dożywianie uczniów; bezpłatne posiłki spożywało w sumie 78 dzieci. Uczniowie mają zapewnioną opiekę w ramach zajęć świetlicowych oraz nauczanie indywidualne. Szkoła oferuje zajęcia przeznaczone dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Wymieniono wśród nich zajęcia wyrównawcze, korekcyjno-kompensacyjne, logopedyczne, psychoterapeutyczne, socjoterapeutyczne oraz rewalidacyjne.

Zajęcia dodatkowe proponowane w szkole

Szkoła ma w swojej ofercie zajęcia dodatkowe. Znalazły się wśród nich liczne koła rozwijające zainteresowania i predyspozycje uczniów; koła przedmiotowe, biblioteczne oraz sportowe, a także szkolne koło Caritas i szkolne koło wolontariatu.

Negatywne zachowania i zjawiska patologiczne

Jedno z pytań ankiety dotyczyło zjawisk patologicznych i negatywnych zachowań obserwowanych w społeczności uczniowskiej i w otoczeniu domowym. Szczegółowe informacje w tej kwestii zawierają poniższe tabele.

Tabela 44. Negatywne zachowania oraz zjawiska patologiczne występujące w społeczności uczniowskiej w roku szkolnym 2019/2020

rodzaj negatywnych zachowań i zjawisk patologicznych	liczba ujawnionych przypadków
palenie papierosów	4

sięganie po alkohol	-
sięganie po narkotyki	-
niszczenie mienia szkolnego	3
kradzieże na terenie szkoły	-
dyskryminacja w grupie rówieśniczej	10
udział w grupach negatywnych	-
agresja i przemoc w grupie rówieśniczej	5
autoagresja	2
ucieczki z domu	-
przestępczość ujawniona	-
przypadki wymagające nadzoru kuratora sądowego	-

Dane z badania ankietowego przeprowadzonego w placówce oświatowej gminy.

Tabela 45. Dysfunkcje i patologie stwierdzone w rodzinach uczniów w roku szkolnym 2019/2020

dysfunkcje i patologie rodziny	liczba ujawnionych przypadków
bezzadność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	1
zaniedbanie	1
uzależnienia (alkoholizm, narkomania)	2
przemoc w rodzinie	3
wykorzystywanie seksualne dzieci	-
przestępczość	-

Dane z badania ankietowego przeprowadzonego w placówce oświatowej gminy.

W społeczności uczniowskiej stwierdzano przypadki dyskryminacji w grupie rówieśniczej, agresji i przemocy, palenia papierosów, niszczenia mienia szkolnego i autoagresji. Przedstawiciel szkoły nie był w stanie odnieść się do pytania o wzrost uzależnień behawioralnych wśród uczniów w ciągu ostatnich trzech lat.

Wśród dysfunkcji i patologii ujawnionych w środowisku rodzinnym uczniów stwierdzono przypadki przemocy w rodzinie, uzależnień, bezzadności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego oraz zaniedbania. Przedstawiciel placówki nie był w stanie udzielić jednoznacznej odpowiedzi na pytanie o wzrost zjawisk patologicznych i przypadków dysfunkcji w rodzinach uczniów w ostatnich trzech latach.

Współpraca szkoły z rodzicami uczniów przybiera różne formy, ale nie została uznana za zadowalającą.

Współpraca szkoły z instytucjami i organizacjami przybiera różne formy, w zależności od potrzeb. Do podmiotów, z którymi szkoły najczęściej współpracują, uczestnicy badania zaliczyli: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną w Siemiatyczach, Policję, Hufiec Pracy.

Pomoc, jaką szkoła oferuje dzieciom z rodzin ubogich, polega przede wszystkim na zapewnieniu bezpłatnego dożywiania w formie obiadów. Ponadto dzieci z rodzin ubogich mogą liczyć na konkretną pomoc finansową; organizowane są zbiórki w przypadku zdarzeń losowych.

Pomoc, jaką szkoła oferują dzieciom z rodzin niewydolnych wychowawczo, dotkniętych problemami uzależnień, przemocy w rodzinie, przebiega we współpracy z instytucjami pomocowymi. Umożliwiany jest kontakt i konsultacje ze specjalistą – psychologiem, zapewniana jest informacja o dostępnych formach pomocy i kierowanie do odpowiednich instytucji pomocowych, jak Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Siemiatyczach. W szkole dzieci mogą również korzystać z porad i wsparcia wychowawcy i pedagoga szkolnego.

20. SYTUACJA OSÓB STARSZYCH I NIEPEŁNOSPRAWNYCH

SYTUACJA OSÓB STARSZYCH

Z analizy danych dotyczących sytuacji demograficznej gminy Dziadkowice wynika, że w latach 2017-2019 miał miejsce stały wzrost udziału liczby osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności gminy. Dane w tym zakresie zawiera poniższa tabela.

Tabela 46. Osoby w wieku poprodukcyjnym w strukturze ludności gminy w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba mieszkańców gminy ogółem	2 804	2 754	2 724
liczba osób w wieku poprodukcyjnym	614	611	613
udział osób w wieku poprodukcyjnym w ludności gminy	21,8%	22,1%	22,5%

Dane Urzędu Gminy Dziadkowice.

Przytoczone dane pozwalają na sformułowanie wniosku, iż społeczność gminy wpisuje się w dominujące w ogólnym procesie demograficznym tendencje i zaczyna się starzeć. Starzenie się społeczeństwa powoduje konieczność dokonania zmian

organizacyjnych w funkcjonowaniu rodzin zobligowanych moralnie i prawnie do opieki nad członkiem rodziny, ale jest też istotną przesłanką do reorganizacji lokalnego rynku usług społecznych, z uwagi na konieczność dostosowania tych usług do potrzeb osób niesamodzielnych, niepełnosprawnych, wymagających wsparcia w codziennym funkcjonowaniu.

Grupa osób w wieku poprodukcyjnym, zgodnie z trendami demograficznymi, będzie mieć coraz większy udział w populacji w porównaniu z innymi grupami wiekowymi, co bardzo wyraźnie widać już w danych statystycznych dla wielu regionów, także w odniesieniu do gminy Dziadkowice. Od lat liczba seniorów jest wyższa niż liczba najmłodszych mieszkańców i, jak już wspomniano, zwiększa się procentowy udział najstarszych osób w ogólnej liczbie ludności. Generuje to konieczność podejmowania działań nakierowanych na potrzeby i oczekiwania osób starszych, a więc, z jednej strony, różnorodna pomoc i usługi opiekuńcze, a z drugiej, szeroka oferta spędzania czasu wolnego, ale także umożliwienie kontynuacji aktywności zawodowej. Istotną rolę odgrywa odpowiednia infrastruktura, instytucje i grupy wsparcia oraz takie formy pomocy, jak kluby seniora, domy dziennego pobytu, rodzinne domy pomocy społecznej.

Wpływ na sytuację i samopoczucie seniorów ma również nastawienie społeczne, poczucie, że ich problemy nie są marginalizowane, że mogą liczyć na pomoc, że spotkają się ze zrozumieniem i wrażliwością ze strony rodziny i społeczności, w której żyją. Pokazuje to, jak wiele jest jeszcze do zrobienia w gminie Dziadkowice w ramach poprawy sytuacji najstarszych mieszkańców i jakie zadania w tej sferze ma do zrealizowania samorząd, instytucje pomocowe, organizacje pozarządowe i lokalna społeczność.

Uzupełnieniem analizy są wypowiedzi pozyskane z badania ankietowego przeprowadzonego w środowisku lokalnym. Odpowiadając na pytanie, jakie problemy najczęściej dotyczą osób starszych w gminie, respondenci wskazywali głównie na wykluczenie komunikacyjne, brak publicznego transportu i połączeń pomiędzy miejscowościami gminy, co utrudnia dotarcie do ośrodka zdrowia, urzędu czy na spotkanie. Wymieniano także samotność, niewystarczający dostęp do specjalistycznych usług i opieki medycznej, niskie dochody przyczyniające się do ubóstwa, brak atrakcyjnej oferty dla osób starszych. Zwrócono także uwagę na zauważalny niekiedy brak zainteresowania i opieki ze strony rodziny czy

sąsiadów, marginalizację, brak umiejętności korzystania z najnowszych technologii (telefon, Internet), a także bezradność.

Większość respondentów stanowiły osoby przed 55. rokiem życia, a grupa wiekowa powyżej 65 lat, czyli najbardziej zainteresowana tą kwestią część mieszkańców gminy, była reprezentowana przez 13% badanych.

SYTUACJA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Bieżące informacje dotyczące osób niepełnosprawnych są trudne do dokładnego określenia, gdyż jedynym pełnym badaniem, którego wyniki pozwalają ustalić liczbę osób niepełnosprawnych oraz umożliwiają ich charakterystykę, są narodowe spisy powszechne. Dane z ostatniego spisu dotyczące osób niepełnosprawnych nie są dostępne na poziomie gmin. Informacje, które w pewnym stopniu umożliwiają obserwację zachodzących w kolejnych latach zmian liczebności osób niepełnosprawnych w Dziadkowicach wynika, że w latach 2017-2019 niepełnosprawność znalazła się wśród pięciu najważniejszych, pod względem liczby rodzin, powodów przyznawania pomocy społecznej w gminie, a w 2019 roku odnotowano istotny wzrost, zarówno w odniesieniu do liczby rodzin, jak i osób w rodzinach, które otrzymały wsparcie ze względu na niepełnosprawność. Poniższa tabela przedstawia dane na temat liczby rodzin oraz liczby osób w rodzinach, które korzystały z pomocy społecznej świadczonej przez GOPS w latach 2017-2019.

Tabela 47. Rodziny w gminie korzystające z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności w latach 2017 -2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba rodzin	26	25	30
liczba osób łącznie w rodzinach	49	45	72

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dziadkowicach.

Należy dodać, że w analizowanym okresie GOPS przyznał 28 świadczeń w postaci dodatków do zasiłku rodzinnego z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego dla rodzin z terenu gminy. Ważnymi świadczeniami dla rodzin dotkniętych problemem niepełnosprawności były także zasiłki pielęgnacyjne (465 w 2019 r) i świadczenia pielęgnacyjne (177 w 2019 r).

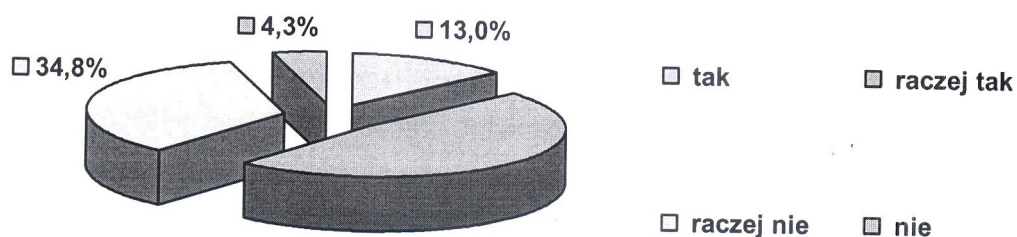
Uzupełnieniem powyższych informacji są wypowiedzi pozyskane z badania ankietowego przeprowadzonego w środowisku lokalnym. W ankiecie zapytano mieszkańców o problemy, jakie najczęściej dotyczą osób niepełnosprawnych w gminie. W odpowiedzi wymieniano najczęściej bariery architektoniczne,

niedostosowanie infrastruktury gminnej i budynków użyteczności publicznej, brak ofert pracy i aktywizacji zawodowej, trudny dostęp do specjalistycznej opieki medycznej i rehabilitacji oraz odpowiednich środków komunikacji publicznej, także tych przystosowanych do transportu osób niepełnosprawnych. Wskazywano także na izolację i wykluczenie społeczne, brak oferty dostosowanej do potrzeb osób niepełnosprawnych oraz niskie dochody tych osób rzutujące na ich poziom życia.

Większość respondentów biorących udział w badaniu ankietowym zauważa obecność osób niepełnosprawnych w środowisku. Mieszkańcy dostrzegają też niedostatki systemu ochrony zdrowia oraz braki w infrastrukturze, upatrując w tych sferach źródła problemów, z którymi borykają się osoby dotknięte niepełnosprawnością.

Pragnąc poznać opinie mieszkańców na temat sytuacji osób starszych i niepełnosprawnych, w badaniu ankietowym przeprowadzonym na potrzeby niniejszego opracowania sformułowano pytanie odnoszące się do uwzględniania bądź nie potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych w działaniach realizowanych na terenie gminy. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 18. Czy Pani/Pana zdaniem w działaniach realizowanych na terenie gminy uwzględnia się potrzeby osób starszych i niepełnosprawnych?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Większość (ok. 60%) mieszkańców uważa, że w działaniach realizowanych w gminie raczej uwzględnia się lub uwzględnia się potrzeby osób starszych, ale jednocześnie prawie 40% badanych nie podziela tego zdania.

21. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT opiera się na wspólnym usystematyzowaniu posiadanych informacji z danego obszaru poprzez przyporządkowanie ich do jednej z czterech grup (mocne strony, słabe strony, szanse i zagrożenia). Przedstawiona poniżej

analiza została przeprowadzona w ujęciu: mocne strony i słabe strony to czynniki zależne od nas (te, na które mamy wpływ planistyczny i zarządczy), a szanse i zagrożenia, to czynniki obiektywne, na które nie mamy bezpośredniego wpływu sprawczego.

Niniejsza analiza obejmuje następujące obszary: **bezrobocie, ubóstwo, bezdomność; rodzina, dziecko i młodzież, przemoc w rodzinie; uzależnienia; starość; niepełnosprawność; kapitał społeczny i ludzki.** Wzięto także pod uwagę kwestie spoza wymienionych obszarów.

BEZROBOCIE, UBÓSTWO, BEZDOMNOŚĆ			
mocne strony		słabe strony	
<ul style="list-style-type: none"> • prowadzenie działań na rzecz ograniczenia bezrobocia • podejmowanie działań służących aktywizacji zawodowej bezrobotnych w wieku 45 lat i więcej • działania pracowników socjalnych służące aktywizacji osób bezrobotnych • inicjowanie działań sprzyjających rozwojowi przedsiębiorczości wśród mieszkańców • upowszechnianie informacji o wolnych miejscach pracy, w tym ofertach z zagranicy • upowszechnianie informacji o usługach poradnictwa zawodowego i szkoleniach zawodowych • podejmowanie działań mających na celu przyciągnięcie inwestorów mogących tworzyć nowe miejsca pracy w gminie • współpraca z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób bezrobotnych • prowadzenie działań na rzecz ograniczenia zjawiska ubóstwa w gminie • diagnozowanie problemu bezdomności w gminie. 		<ul style="list-style-type: none"> • niepodejmowanie inicjatyw na rzecz przeciwdziałania bezrobociu wśród kobiet • brak działań w zakresie przeciwdziałania dziedziczeniu bezrobocia • niepozyskiwanie środków finansowych z funduszy zewnętrznych na przeciwdziałanie bezrobociu (m.in. z funduszy UE) • brak działań wpływających na dostosowanie kierunków kształcenia w gminie do potrzeb rynku pracy • niepodejmowanie działań służących ograniczeniu zjawiska nielegalnego zatrudnienia w gminie 	
szanse		zagrożenia	
<ul style="list-style-type: none"> • malejący poziom bezrobocia w gminie, w tym wśród kobiet i osób 45+ • niewystępujące zjawisko dziedziczenia bezrobocia w gminie • korzystanie przez osoby bezrobotne z dostępu do europejskich rynków pracy • funkcjonowanie organizacji pozarządowych działających na rzecz 		<ul style="list-style-type: none"> • niewystarczająca wiedza osób bezrobotnych o dostępnych ofertach i wolnych miejscach pracy • brak wystarczającej wiedzy o usługach poradnictwa zawodowego i szkoleniach wśród osób bezrobotnych • środki finansowe z funduszy zewnętrznych (m.in. UE) nie ograniczają 	

<p>osób bezrobotnych</p> <ul style="list-style-type: none"> • niepostępujące zjawisko ubożenia wśród mieszkańców gminy 	<p>bezrobocie w gminie</p> <ul style="list-style-type: none"> • niewzrastająca liczba inwestorów tworzących nowe miejsca pracy w gminie • brak ofert pracy dla młodzieży z gminy kończącej edukację • niezmienniejący się poziom nielegalnego zatrudnienia w gminie
---	--

Analiza uwarunkowań dla obszaru *bezrobocie, ubóstwo, bezdomność* pokazuje mocne strony, którymi są głównie: upowszechnianie informacji o miejscach pracy, szkoleniach zawodowych, poradnictwie zawodowym, spadający poziom bezrobocia w gminie oraz działania samorządu sprzyjające rozwojowi przedsiębiorczości

Szczegółnej uwagi oraz intensyfikacji działań ze strony władz samorządowych, odpowiednich instytucji i organizacji wymagają jednak liczne słabe strony i zagrożenia widoczne w analizie, przede wszystkim: występujące w gminie zjawisko nielegalnego zatrudnienia, niewystarczająca wiedza osób bezrobotnych o usługach poradnictwa zawodowego i dostępnych miejscach pracy, brak nowych inwestorów tworzących miejsca pracy, oraz niewykorzystywanie w pełni środków unijnych do ograniczenia bezrobocia w gminie.

RODZINA, DZIECKO, MŁODZIEŻ	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • prowadzenie działań zapobiegających dysfunkcjom rodzin • efektywna praca socjalna • analizowanie problemów rodzin, dzieci i młodzieży w gminie • zapewnianie dostępu do poradnictwa specjalistycznego dla rodzin wymagających tej formy wsparcia • koordynowanie działań instytucji wspierających rodziny, dzieci i młodzież w gminie • rozwijanie opieki przedszkolnej w gminie • prowadzenie działań mających na celu podniesienie poziomu nauczania w gminie • dostosowywanie oferty spędzania czasu wolnego do potrzeb i oczekiwań dzieci i młodzieży • propagowanie wśród dzieci i młodzieży 	<ul style="list-style-type: none"> • niepodejmowanie działań inicjujących powstawanie w gminie grup i ośrodków wsparcia dla osób samotnie wychowujących dzieci • brak działań na rzecz rozwijania sieci placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży • brak współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz dzieci i młodzieży • niepodejmowanie działań w celu zwiększenia dostępności opieki medycznej dla mieszkańców gminy

idei wolontariatu • prowadzenie działań profilaktycznych w obszarze zdrowia	
szanse	zagrożenia
• spadająca liczba rodzin dysfunkcyjnych w gminie • dostateczne rozpoznanie potrzeb rodzin, dzieci i młodzieży w gminie • wystarczająca oferta opieki przedszkolnej • odpowiednia dostępność szkół podstawowych w gminie • zadowalający poziom nauczania w gminie • wzrastająca liczba dzieci i młodzieży korzystających z oferty spędzania czasu wolnego • wzrastająca liczba wolontariuszy wśród dzieci i młodzieży • skuteczność udzielanej pomocy dzięki koordynacji działań instytucji wspierających rodziny, dzieci i młodzież w gminie • wzrost zainteresowania zdrowym trybem życia wśród mieszkańców	• wzrastająca liczba rodzin wymagających specjalistycznego wsparcia • brak grup i ośrodków wsparcia dla osób samotnie wychowujących dzieci w gminie • brak placówek wsparcia dla dzieci i młodzieży w gminie • brak organizacji pozarządowych działających na rzecz dzieci i młodzieży • niewystarczająca dostępność opieki zdrowotnej w gminie

Analiza uwarunkowań dla obszaru *rodzina, dziecko, młodzież* wskazuje na wiele mocnych stron, którymi są głównie: efektywna praca socjalna, zapobieganie dysfunkcjom rodzin, zapewnianie dostępu do poradnictwa specjalistycznego dla rodzin wymagających tej formy wsparcia, koordynowanie działań instytucji wspierających rodziny, dzieci i młodzież, dostosowywanie oferty spędzania czasu wolnego do potrzeb dzieci i młodzieży, a także propagowanie idei wolontariatu wśród dzieci i młodzieży.

Dostrzegane mocne strony nie mogą jednak przestąpić ciężaru gatunkowego zagrożeń, z jakimi należy się zmierzyć. Niepokoić powinny zwłaszcza wzrastająca liczba rodzin wymagających wsparcia specjalistycznego, brak grup wsparcia dla osób samotnie wychowujących dzieci, brak placówek wsparcia dla dzieci i młodzieży w gminie, niewystarczająca dostępność opieki medycznej w gminie, brak na terenie gminy organizacji pozarządowych działających na rzecz rodzin, dzieci i młodzieży

UZALEŻNIENIA I PRZEMOC W RODZINIE	
mocne strony	słabe strony
• kierowanie osób uzależnionych	• brak działalności terapeutycznej

<p>i współuzależnionych z gminy na leczenie odwykowe</p> <ul style="list-style-type: none"> • prowadzenie działań edukacyjno-szkoleniowych w zakresie uzależnień wśród rodziców, nauczycieli i sprzedawców napojów alkoholowych • diagnozowanie kwestii inicjacji alkoholowej i narkotykowej wśród dzieci i młodzieży • pozyskiwanie kadry do pracy z osobami uzależnionymi, współuzależnionymi i dotkniętymi przemocą w rodzinie • prowadzenie przez placówki oświatowe działań profilaktycznych i edukacyjnych w obszarze uzależnień wśród uczniów • podejmowanie działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie • prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie • zapewnianie miejsc w ośrodkach wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie • kierowanie sprawców przemocy w rodzinie do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych • tworzenie zespołów interdyscyplinarnych 	<p>i rehabilitacyjnej w obszarze uzależnień na terenie gminy</p> <ul style="list-style-type: none"> • brak działań inicjujących powstawanie grup wsparcia i instytucji wsparcia dla uzależnionych i współuzależnionych • nieprowadzenie kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych • brak współpracy z organizacjami pozarządowymi funkcjonującymi w obszarze uzależnień i w obszarze przeciwdziałania przemocy
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • wzrastająca liczba rodzin mogących skorzystać ze wsparcia psychospołecznego i prawnego • rosnąca liczba osób uzależnionych i współuzależnionych objętych leczeniem odwykowym • coraz większa świadomość rodziców, nauczycieli i sprzedawców napojów alkoholowych co do zagrożeń uzależnieniami • coraz większa świadomość dzieci i młodzieży co do zagrożeń uzależnieniami • zwiększająca się ilość kadry pracującej z osobami uzależnionymi i dotkniętymi przemocą w rodzinie • zmniejszająca się skala zjawiska nielegalności sprzedaży napojów alkoholowych w gminie • zaprogramowane działania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie • niezwiększająca się w gminie liczba rodzin dotkniętych przemocą w rodzinie wymagających umieszczenia w ośrodkach wsparcia 	<ul style="list-style-type: none"> • brak organizacji pozarządowych działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie • brak grup wsparcia i instytucji wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych • rosnąca liczba osób w gminie, w stosunku do których istnieje potrzeba podjęcia działań interdyscyplinarnych • zwiększająca się liczba osób wymagających działań korekcyjno-edukacyjnych

• zwiększająca się liczba rodzin z gminy objętych poradnictwem i wsparciem z powodu przemocy w rodzinie	

Analiza uwarunkowań dla obszaru *uzależnienia i przemoc w rodzinie* wskazuje na mocne strony takie, jak: prowadzenie działań profilaktycznych oraz edukacyjno-szkoleniowych w zakresie uzależnień, kierowanie osób uzależnionych na leczenie odwykowe, prowadzenie różnorodnych działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, zapewnienie mieszkańcom dostępu do poradnictwa i interwencji w zakresie przemocy w rodzinie, zapewnianie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia, tworzenie zespołów interdyscyplinarnych, a także wzrastająca świadomość co do zagrożeń uzależnieniami oraz programowanie działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Mimo wymienionych mocnych stron i licznych szans w tym obszarze, wskazane zagrożenia (rosnąca liczba osób, w stosunku do których istnieje potrzeba podjęcia działań interdyscyplinarnych, coraz większa liczba osób wymagających działań korekcyjno-edukacyjnych przy jednoczesnym braku działalności terapeutycznej i rehabilitacyjnej w obszarze uzależnień oraz wobec braku instytucji wsparcia i grup wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych w gminie) mogą mieć wpływ na osiągnięcie zakładanych zmian w procesie wdrażania założeń budowanej strategii.

STAROŚĆ	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • analizowanie sytuacji demograficznej gminy z uwzględnieniem struktury wiekowej mieszkańców • informowanie osób starszych o dostępnych formach pomocy • podejmowanie działań zmierzających do większego zaangażowania członków rodziny w sprawowanie opieki nad osobami starszymi • kierowanie osób wymagających opieki całodobowej do domów pomocy społecznej • uwrażliwianie społeczności lokalnej na problemy i potrzeby osób starszych • inicjowanie wolontariatu na rzecz osób 	<ul style="list-style-type: none"> • brak działań inicjujących powstawanie w gminie grup wsparcia i instytucji działających na rzecz osób starszych • brak na terenie gminy małych form pomocy (kluby seniora, domy dziennego pobytu, rodzinne domy pomocy społecznej) • niepodejmowanie działań w celu podniesienia poziomu życia osób starszych w gminie • nieprowadzenie działań prozdrowotnych wśród osób starszych w gminie • brak działań umożliwiających osobom starszym kontynuowanie aktywności zawodowej

starszych	<ul style="list-style-type: none"> • niepodejmowanie działań w celu poprawy sfery technicznej ułatwiającej codzienne życie osobom starszym
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • posiadanie przez osoby starsze wiedzy o dostępnych formach pomocy • dobra dostępność domów pomocy społecznej 	<ul style="list-style-type: none"> • stale rosnący udział osób w wieku poprodukcyjnym w społeczności mieszkańców • nie zawsze wystarczająca pomoc osobom starszym ze strony rodziny • brak grup wsparcia i instytucji wsparcia dla osób starszych w gminie • zwiększająca się liczba osób starszych wymagających wsparcia w formie usług opiekuńczych • niski poziom życia seniorów • brak dostępu osób starszych do małych form pomocy • niewzrastający udział osób starszych w działaniach prozdrowotnych • niska liczba osób starszych kontynuujących aktywność zawodową • marginalizowanie problemów i potrzeb osób starszych w gminie • nieodpowiednia do potrzeb seniorów infrastruktura techniczna w gminie • brak organizacji pozarządowych działających na rzecz osób starszych • niewystarczająca liczba wolontariuszy wspierających osoby starsze w codziennym życiu • występujące w gminie zjawisko migracji osób młodych do większych jednostek administracyjnych

Analiza uwarunkowań dla obszaru *starość* uwypukla mocne strony, takie jak: informowanie osób starszych o dostępnych formach pomocy, podejmowanie działań na rzecz większego zaangażowania się rodzin seniorów w sprawowanie opieki nad nimi, dostępność domów pomocy społecznej, uwrażliwianie społeczności na problemy i potrzeby osób starszych czy inicjowanie wolontariatu na rzecz osób starszych.

Uwagę zwraca jednak przewaga licznych słabych stron i zagrożeń w tym obszarze: stale rosnący udział osób w wieku poprodukcyjnym w społeczności mieszkańców, wzrastająca liczba osób starszych wymagających wsparcia w formie usług opiekuńczych, brak grup i instytucji wsparcia, brak małych form pomocy, jak choćby kluby seniora, nieprowadzenie działań prozdrowotnych wśród seniorów, marginalizowanie problemów i potrzeb osób starszych w gminie, niski poziom życia

seniorów, niewielkie możliwości kontynuowania aktywności zawodowej, niewystarczająca liczba wolontariuszy wspierających osoby starsze w codziennym życiu. W obliczu powszechnie notowanego postępującego starzenia się społeczeństwa te kwestie powinny znaleźć się w obszarze zainteresowania wszystkich instytucji i organizacji zajmujących się polityką społeczną.

NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> informowanie osób niepełnosprawnych z gminy o przysługujących im prawach oraz dostępnych formach pomocy organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi na terenie gminy inicjowanie powstawania grup wsparcia i instytucji wsparcia dla osób niepełnosprawnych współpraca z podmiotami świadczącymi usługi rehabilitacyjne osobom niepełnosprawnym w gminie likwidowanie barier utrudniających codzienne życie osobom niepełnosprawnym upowszechnianie wśród osób niepełnosprawnych z gminy ofert pracy i informacji o wolnych miejscach pracy uwrażliwianie społeczności lokalnej na problemy i potrzeby osób niepełnosprawnych prowadzenie działań na rzecz zwiększenia akceptacji osób niepełnosprawnych inicjowanie wolontariatu na rzecz osób niepełnosprawnych 	<ul style="list-style-type: none"> brak monitorowania liczebności osób z niepełnosprawnościami w gminie brak działań na rzecz tworzenia klas integracyjnych w placówkach oświatowo-wychowawczych
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> wzrastająca akceptacja społeczna osób niepełnosprawnych działalność organizacji pozarządowych na rzecz osób niepełnosprawnych 	<ul style="list-style-type: none"> wzrost liczby osób niepełnosprawnych w gminie, także tych z zaburzeniami psychicznymi wymagających wsparcia niewystarczająca wiedza osób niepełnosprawnych o przysługujących im prawach, a także o dostępnych miejscach pracy zwiększająca się liczba osób niepełnosprawnych korzystających

	<ul style="list-style-type: none"> ze wsparcia pomocy społecznej • brak grup wsparcia i instytucji wsparcia dla osób niepełnosprawnych w gminie • brak bazy rehabilitacyjnej w gminie • rosnąca liczba dzieci wymagających umieszczenia w grupach i klasach integracyjnych • bariery utrudniające codzienne życie osobom niepełnosprawnym • niewystarczająca liczba wolontariuszy wspierających osoby niepełnosprawne w codziennym życiu
--	--

Analiza uwarunkowań dla obszaru *niepełnosprawność* uwypukla mocne strony, takie jak: informowanie osób niepełnosprawnych o przysługujących im prawach, dostępnych formach pomocy oraz o wolnych miejscach pracy, świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych, likwidowanie barier utrudniających codzienne życie osobom niepełnosprawnym, inicjowanie grup wsparcia i wolontariatu czy uwrażliwianie społeczności na potrzeby i problemy osób z niepełnosprawnościami. Nie należy jednak tracić z oczu licznych słabych stron i zagrożeń, jakie występują w tym obszarze, a zaliczają się do nich: brak grup i instytucji wsparcia na terenie gminy; brak klas integracyjnych, istniejące w gminie bariery utrudniające codzienne funkcjonowanie osób niepełnosprawnych. Problemem jest także brak bazy rehabilitacyjnej na terenie gminy i zbyt mała liczba wolontariuszy. Rozwiązywanie tych problemów wymaga współpracy zarówno organów samorządowych, instytucji pomocowych, jak i organizacji pozarządowych oraz tych podmiotów, które w sferze swojego zainteresowania mają pomoc osobom niepełnosprawnym.

KAPITAŁ SPOŁECZNY I LUDZKI	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • podnoszenie kwalifikacji zawodowych przez pracowników pomocy społecznej poprzez udział w szkoleniach i innych formach doskonalenia zawodowego • diagnozowanie problemów społecznych w gminie • informowanie beneficjentów pomocy społecznej o możliwościach uzyskania wsparcia • poprawianie jakości obsługi beneficjentów GOPS • prowadzenie bazy danych o instytucjach wsparcia i organizacjach pozarządowych 	<ul style="list-style-type: none"> • brak przeciwdziałania wypaleniu zawodowemu pracowników pomocy społecznej • niepodejmowanie działań inicjujących powstawanie nowych placówek pomocy społecznej • brak współpracy z przedstawicielami kościołów i związków wyznaniowych

<p>mogących świadczyć pomoc mieszkańcom gminy</p> <ul style="list-style-type: none"> • pozyskiwanie dodatkowych środków na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej, m. in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej • inicjowanie wolontariatu w gminie • uświadamianie władzom gminy roli i potrzeb sektora pomocy społecznej • przeciwdziałanie negatywnym stereotypom w postrzeganiu sektora pomocy społecznej • podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi • na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej • rozwój sektora społecznego: 3 stowarzyszenia, 1 spółdzielnia socjalna, warsztaty terapii zajęciowej 	
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • niezwiększająca się liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej przypadających na jednego pracownika socjalnego • posiadanie wiedzy o dostępnych formach wsparcia przez beneficjentów systemu pomocy społecznej • wiedza pracowników pomocy społecznej na temat instytucji wsparcia i organizacji pozarządowych mogących świadczyć pomoc mieszkańcom gminy • wzrastająca liczba wolontariuszy świadczących pomoc osobom wymagającym wsparcia • zmieniający się wizerunek sektora pomocy społecznej 	<ul style="list-style-type: none"> • niewystarczająco wykwalifikowana kadra ośrodka pomocy społecznej • rutyna i wypalenie zawodowe wśród pracowników pomocy społecznej • niewystarczająca wiedza na temat problemów społecznych w gminie • wymagająca poprawy jakość obsługi klienta systemu pomocy społecznej • niedostatecznie rozwinięta sieć placówek pomocy społecznej w gminie • niedofinansowany system pomocy społecznej • brak współpracy w działaniach pomocowych ze strony Kościołów i związków wyznaniowych

Analiza uwarunkowań dla obszaru *kapitał społeczny i ludzki* pokazała mocne strony, którymi są głównie: podnoszenie kwalifikacji kadry pomocy społecznej, poprawa jakości obsługi beneficjentów GOPS, prowadzenie działań mających na celu pozyskiwanie dodatkowych środków na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej oraz inicjowanie wolontariatu w gminie. Należy także podkreślić działania na rzecz zmiany postrzegania sektora pomocy, co niejednokrotnie przekłada się na efektywność działania służb pomocowych.

Jednakże mocne strony w powiązaniu z akcentowanymi szansami nie powinny przesłonić wagi słabych stron oraz licznych dostrzeganych zagrożeń, z jakimi należy się zmierzyć. Wypalenie zawodowe, niewystarczające środki

umożliwiające dostosowanie liczebności i poziomu kwalifikacji kadr pomocowych do aktualnych potrzeb, trudności w pozyskiwaniu środków na programy społeczne, to istotne kwestie rzutujące na kształt programu działań w tym obszarze.

III. PROGRAMOWANIE

Wyniki diagnozy problemów społecznych, opartej na analizie źródeł zastanych, wyników badań ankietowych oraz analizie SWOT pozwoliły na opracowanie założeń polityki społecznej Gminy Dziadkowice na lata 2021-2026. Zostały one przedstawione w formie misji, celów i kierunków działań. Działania zostały wyznaczone w obrębie celów strategicznych i operacyjnych z uwzględnieniem następujących priorytetów:

1. **Przeciwdziałanie ubóstwu, bezrobociu i bezdomności**
2. **Wspieranie rodzin i wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży**
3. **Przeciwdziałanie uzależnieniom**
4. **Zaspokajanie potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia**
5. **Wspieranie osób starszych i niepełnosprawnych**
6. **Zapobieganie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu osób i rodzin**
7. **Zapewnienie bezpieczeństwa publicznego mieszkańcom miasta**
8. **Rozwój kapitału społecznego i ludzkiego**

1. MISJA

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Dziadkowice na lata 2021-2026 pozwala na podjęcie systemowych rozwiązań problemów społecznych występujących w gminie, które destabilizują życie mieszkańców. Dla osiągnięcia zakładanych celów została na potrzeby strategii sformułowana misja, która brzmi:

Gmina Dziadkowice realizuje idee społeczeństwa obywatelskiego, promuje aktywizację społeczną, przeciwdziała wykluczeniu społecznemu, dążąc do integracji lokalnej społeczności.

Wytyczone cele Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Dziadkowice na lata 2021-2026 zrealizowane zostaną przy wykorzystaniu istniejących instytucji, organizacji i innych podmiotów działających w gminie sferze społecznej. Zintegrowanie lokalnego środowiska zagwarantuje pomoc i wsparcie osobom znajdującym się w trudnej sytuacji socjalno-bytowej oraz umożliwi ludziom życie w poczuciu poszanowania godności każdej osoby, eliminowanie dysfunkcji oraz równy dostęp do zasobów podstawowych usług.

2. CELE STRATEGICZNE, OPERACYJNE, KIERUNKI DZIAŁAŃ

CEL STRATEGICZNY 1. POPRAWA JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW – PRZECIWDZIAŁANIE UBÓSTWU, BEZROBOCIU I BEZDOMNOŚCI.

cel operacyjny	kierunki działań	czas realizacji
1. Zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego mieszkańcom wymagającym wsparcia.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozpoznawanie potrzeb osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym we współpracy z lokalnymi liderami i instytucjami. 2. Udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej osobom w trudnej sytuacji życiowej i materialnej. 3. Zabezpieczanie potrzeb bytowych dzieci z rodzin ubogich. 4. Wspieranie osób i rodzin pracą socjalną z wykorzystaniem kontraktów socjalnych i projektów socjalnych. 5. Rozwijanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób ubogich oraz z Kościołami. 6. Realizacja programów i projektów na rzecz osób zagrożonych lub dotkniętych ubóstwem. 7. Podejmowanie działań mających na celu ograniczenie dziedziczenia biedy oraz wyuczonej bezradności. 8. Aktywizowanie środowiska lokalnego w celu niesienia pomocy osobom i rodzinom zmagającym się z ubóstwem. 	działania ciągłe
2. Aktywizowanie	<ol style="list-style-type: none"> 1. Upowszechniania informacji o wolnych miejscach pracy, usługach 	działania ciągłe

<p>zawodowe osób bezrobotnych i poszukujących pracy.</p>	<p>poradnictwa zawodowego, szkoleniach, przygotowaniu zawodowym i stażach.</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Podejmowanie pracy socjalnej z osobami bezrobotnymi z wykorzystaniem kontraktów socjalnych. 3. Organizowanie prac interwencyjnych i społecznie użytecznych na terenie gminy. 4. Zapewnienie możliwości osobom bezrobotnym i poszukującym zatrudnienia korzystania z poradnictwa specjalistycznego. 5. Rozwój współpracy z lokalnymi pracodawcami. 6. Wspieranie przedsiębiorczości mieszkańców, w tym w zakresie tworzenia i utrzymania działających podmiotów ekonomii społecznej. 7. Wspieranie i promocja działań zmierzających do tworzenia w gminie podmiotów ekonomii społecznej. 8. Realizacja projektów służących aktywizacji osób bezrobotnych z wykorzystaniem funduszy zewnętrznych. 9. Promowanie w obszarze rynku pracy zasady równości płci. 	<p>w zależności od potrzeb</p>
<p>3. Pomoc osobom zagrożonym bezdomnością i bezdomnym.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Udzielanie pomocy finansowej, rzeczowej oraz wsparcia w załatwianiu spraw urzędowych osobom zagrożonym i dotkniętym bezdomnością. 2. Monitorowanie zagrożeń prowadzących do występowania zjawiska bezdomności na terenie gminy. 3. Podejmowanie interwencji na rzecz osób zagrożonych utratą lokalu 	<p>działania ciągłe</p>

	mieszkalnego.	
	1. Zapewnienie osobom bezdomnym schronienia oraz dostępu do poradnictwa specjalistycznego i wsparcia medycznego.	

WSKAŹNIKI REALIZACJI CELU STRATEGICZNEGO 1.

wskaźnik	jednostka miary	stan początkowy (2019 r.)	stan docelowy (2026 r.)	źródło danych	częstotliwość pomiaru
wielkość środków wydatkowanych na pomoc mieszkańcom gminy	zł	3 907 581	4450000	UG/GOPS	raz w roku
zaangażowanie środków zewnętrznych w wydatkach na pomoc mieszkańcom	%	0	10	UG/GOPS	raz w roku
liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej	osoba	354	300	GOPS	raz w roku
liczba osób w rodzinach korzystających ze wsparcia z systemu pomocy społecznej z powodu:					
ubóstwa	osoba	212	180	GOPS	raz w roku
bezrobocia	osoba	87	65	GOPS	raz w roku
bezdomności	osoba	0	0	GOPS	raz w roku

udział liczby osób w rodzinach korzystających ze wsparcia z systemu pomocy społecznej w ogólnej liczbie ludności gminy	%	12,9	11,0	GOPS	raz w roku
liczba osób w rodzinach objętych pracą socjalną	osoba	137	125	GOPS	raz w roku
liczba realizowanych kontraktów socjalnych	kontrakt	0	12	GOPS	raz w roku

CEL STRATEGICZNY 1. – PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE, PARTNERZY, ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

podmioty odpowiedzialne	partnerzy	źródła finansowania
Wójt, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, szkoła	Powiatowy Urząd Pracy, lokalni przedsiębiorcy, noclegownie i schroniska spoza gminy, organizacje pozarządowe, Kościoły, społeczność lokalna.	budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, środki organizacji pozarządowych, sponsorzy indywidualni.

CEL STRATEGICZNY 2. PRACA NA RZECZ RODZINY – PRZECIWDZIAŁANIE UZALEŻNIENIOM I PRZEMOCY W RODZINIE

cel operacyjny	kierunki działań	czas realizacji
1. Wzmacnianie potencjału rodzin.	1. Udzielanie pomocy rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej z systemu pomocy społecznej oraz świadczeń rodzinnych	działania ciągłe

	<p>i alimentacyjnych.</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Edukowanie rodzin niezaradnych wychowawczo w celu nabycia i podniesienia świadomości w kwestiach opiekuńczo-wychowawczych oraz rozwiązywania konfliktów rodzinnych. 3. Prowadzenie pracy socjalnej z rodzinami, w szczególności dotkniętymi bezradnością opiekuńczo-wychowawczą. 4. Zapewnienie wsparcia asystentów rodziny dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. 5. Rozwijanie współpracy ze szkołą w celu lepszego rozpoznania potrzeb dzieci. 6. Podejmowanie działań wspierających procesy wychowawcze w rodzinach niepełnych. 7. Poszerzenie dostępu do poradnictwa rodzinnego dla rodzin naturalnych oraz zastępczych. 8. Integracja rodzin, zwłaszcza zagrożonych wykluczeniem społecznym. 9. Promowanie i prowadzenie pracy metodą interdyscyplinarną, doskonalenie warsztatu pracy osób zaangażowanych w pracę na rzecz dziecka i rodziny oraz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym 10. Monitorowanie sytuacji dzieci z rodzin zagrożonych kryzysem. 11. Integrowanie działań na rzecz rodziny i dziecka w gminie poprzez współpracę różnych podmiotów instytucjonalnych, organizacji 	
--	--	--

	<p>pozarządowych, Kościołów.</p> <p>12. Promowanie prawidłowego modelu rodziny.</p>	
2. Wspieranie rozwoju dzieci i młodzieży	<ol style="list-style-type: none"> 1. Monitorowanie zagrożeń mających wpływ na jakość i poziom procesu kształcenia i wychowania dzieci i młodzieży w gminie, podejmowanie interwencji w tym zakresie. 2. Doskonalenie kadr oświatowych poprzez zapewnienie nauczycielom możliwości podnoszenia kwalifikacji zawodowych. 3. Zapewnienie dzieciom i młodzieży wymagającym pomocy i wsparcia dostępu do specjalistów. 4. Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży. 5. Monitorowanie środowiska uczniów pod kątem zabezpieczenia ich potrzeb przez dom rodzinny. 6. Rozszerzanie w miarę posiadanych możliwości oferty zajęć pozalekcyjnych. 7. Rozwój alternatywnych form spędzania czasu wolnego przy wykorzystaniu zasobów kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych gminy 	działania ciągłe
3. Pomoc osobom i rodzinom dotkniętym problemami uzależnień i przemocy domowej.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Udzielanie wsparcia z systemu pomocy społecznej rodzinom dotkniętym problemami uzależnień i przemocy domowej, a w razie potrzeby zapewnienie schronienia w celu odizolowania od sprawców przemocy. 2. Zapewnienie rodzinom dotkniętym problemami uzależnień i przemocy 	działania ciągłe

	<p>domowej dostępu do wsparcia psychologicznego i prawnego.</p> <p>3. Zapewnienie osobom uzależnionym dostępu do pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej.</p> <p>4. Kierowanie sprawców przemocy domowej do udziału w programach korekcyjnych.</p> <p>5. Kontynuowanie działalności Zespołu Interdyscyplinarnego.</p> <p>6. Podnoszenie kwalifikacji członków Zespołu Interdyscyplinarnego w kwestiach przeciwdziałania i zapobiegania przemocy w rodzinie.</p> <p>7. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii i przemocy w rodzinie.</p> <p>8. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi i Kościołami w celu podniesienia skuteczności wsparcia adresowanego do rodzin dotkniętych przemocą w rodzinie i problemami uzależnień.</p>	
--	---	--

WSKAŹNIKI REALIZACJI CELU STRATEGICZNEGO 2.

wskaźnik	jednostka miary	stan początkowy (2019 r.)	stan docelowy (2026 r.)	źródło danych	częstotliwość pomiaru
liczba rodzin objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej,	rodzina	116	90	GOPS	raz w roku
liczba rodzin objętych wsparciem z powodu	rodzina	23	20	GOPS	raz w roku

bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego						
liczba rodzin objętych pracą socjalną,	rodzina	56	45	GOPS	raz w roku	
liczba rodzin objętych wsparciem asystentów rodziny	rodzina	0	4	GOPS	raz w roku	
liczba rodzin objętych wsparciem z powodu:						
alkoholizmu,	osoba	6	4	GOPS	raz w roku	
narkomanii	osoba	0	0	GOPS	raz w roku	
przemocy w rodzinie	osoba	0	0	GOPS	raz w roku	
liczba interwencji przeprowadzonych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie zakończonych założeniem Niebieskiej Karty	karta	27	20	ZI	raz w roku	
liczba osób korzystających ze świadczeń rodzinnych	osoba	323	290	GOPS	raz w roku	
liczba osób korzystających ze świadczeń alimentacyjnych	osoba	9	9	GOPS	raz w roku	
liczba rodzin objętych wsparciem Karta Dużej Rodziny	rodzina	48	56	GOPS	raz w roku	

CEL STRATEGICZNY 2. – PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE, PARTNERZY, ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

podmioty odpowiedzialne	partnerzy	źródła finansowania
Wójt, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny, placówki przedszkolne, placówki oświatowe, placówki kultury, jednostki sportowo-rekreacyjne	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, specjaliści, placówki ochrony zdrowia, Policja, Prokuratura Rejonowa, Sąd Rejonowy, kuratorzy sądowi, organizacje pozarządowe, Kościoły, społeczność lokalna.	budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, środki organizacji pozarządowych, sponsorzy indywidualni.

CEL STRATEGICZNY 3. PODNIESIENIE JAKOŚCI ŻYCIA OSÓB STARSZYCH ORAZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH.

cel operacyjny	kierunki działań	czas realizacji
1. Realizacja idei „starzenia się w zdrowiu”.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Monitorowanie sytuacji osób starszych i niepełnosprawnych. 2. Zapewnienie dostępu do usług opiekuńczych oraz kontaktów z otoczeniem osobom starszym i niepełnosprawnym. 3. Udzielanie przez GOPS pomocy finansowej i rzeczowej osobom starszym. 4. Prowadzenie pracy socjalnej z osobami starszymi i niepełnosprawnymi. 5. Wspieranie działań mających na celu zapobieganie wykluczeniu społecznemu i cyfrowemu osób starszych i niepełnosprawnych. 6. Rozwijanie aktywnych form spędzania czasu wolnego przez osoby starsze 	działania ciągłe

	<p>i niepełnosprawne.</p> <p>7. Inicjowanie przedsięwzięć zapewniających integrację osób starszych i niepełnosprawnych ze środowiskiem.</p> <p>8. Utworzenie Klubu Seniora – placówki wsparcia na terenie gminy.</p> <p>9. Podejmowanie współpracy z Kościołami i organizacjami pozarządowymi w celu wzmocnienia wsparcia adresowanego do osób starszych i niepełnosprawnych.</p> <p>10. Poszerzenie zakresu usług wsparcia środowiskowego na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych.</p> <p>11. Popularyzowanie i organizowanie wolontariatu na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych.</p>	
<p>2. Aktywizacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych fizycznie i psychicznie.</p>	<p>1. Udzielanie przez GOPS pomocy finansowej i rzeczowej osobom niepełnosprawnym</p> <p>2. Likwidowanie barier ograniczających funkcjonowanie osób niepełnosprawnych w przestrzeni publicznej i w otoczeniu domowym.</p> <p>3. Poszerzenie środowiskowego systemu wsparcia dla osób dorosłych i dzieci niepełnosprawnych, w tym osób z zaburzeniami psychicznymi.</p> <p>4. Współpraca z lokalnymi pracodawcami w celu upowszechniania wiedzy na temat warunków i możliwości tworzenia miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych.</p> <p>5. Rozpowszechnianie ofert pracy dla osób niepełnosprawnych.</p> <p>6. Uwzględnianie udziału osób niepełnosprawnych w organizowanych kursach zawodowych i szkoleniach.</p> <p>7. Współpraca z organizacjami pozarządowymi skupiającymi osoby niepełnosprawne.</p>	<p>działania ciągłe</p>

WSKAŹNIKI REALIZACJI CELU STRATEGICZNEGO 3.

wskaźnik	jednostka miary	stan początkowy (2019 r.)	stan docelowy (2026 r.)	źródło danych	częstotliwość pomiaru
liczba osób w wieku powyżej 61 lat objętych wsparciem z pomocy społecznej	osoba	9	11	GOPS	raz w roku
liczba rodzin objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności	rodzina	30	32	GOPS	raz w roku
liczba osób objętych usługami opiekuńczymi oraz specjalistycznymi usługami opiekuńczymi,	osoba	3	6	GOPS	raz w roku
liczba osób z gminy przebywających w DPS	osoba	8	8	GOPS	raz w roku

CEL STRATEGICZNY 3. – PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE, PARTNERZY, ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

podmioty odpowiedzialne	partnerzy	źródła finansowania
Wójt, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki oświatowe, placówki kultury, jednostki	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowy Urząd Pracy, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób	budżet samorządowy i centralny, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Fundusz Pracy,

sportowo-rekreacyjne	Niepełnosprawnych, placówki ochrony zdrowia, pracodawcy, organizacje pozarządowe, Kościoły, społeczność lokalna.	fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, środki organizacji pozarządowych, sponsorzy indywidualni.
----------------------	--	---

CEL STRATEGICZNY 4. DBAŁOŚĆ O ZDROWIE I BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE MIESZKAŃCÓW GMINY.

cel operacyjny	kierunki działań	czas realizacji
1. Zaspakajanie potrzeb w zakresie ochrony zdrowia i zdrowego stylu życia.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zapewnienie mieszkańcom dostępu do świadczeń z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej. 2. Podejmowanie działań zmierzających do poszerzenia zakresu usług medycznych świadczonych na terenie gminy. 3. Promocja zdrowia, zdrowego stylu życia, prowadzenie profilaktyki zdrowotnej. 4. Dbłość o profilaktykę prozdrowotną w placówkach oświatowo-wychowawczych na terenie gminy. 5. Podejmowanie działań mających na celu przeprowadzanie bezpłatnych badań profilaktycznych dla mieszkańców gminy. 6. Rozwój bazy rekreacyjnej i sportowej dostępnej dla mieszkańców. 	działania ciągłe
2. Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców gminy.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Współpraca z Policją, Prokuraturą i Sądem Rejonowym na rzecz przeciwdziałania przestępczości i zwiększenia poczucia bezpieczeństwa mieszkańców gminy. 2. Prowadzenie akcji informacyjnych, w tym w szczególności w środowisku seniorów, 	działania ciągłe

	<p>na temat zagrożeń przestępczością.</p> <p>3. Podejmowanie inwestycji mających wpływ na poprawę bezpieczeństwa.</p> <p>4. Rozwój systemu powiadamiania mieszkańców gminy o zagrożeniach z wykorzystaniem telefonii komórkowej i internetu.</p>	
<p>3. Zapewnienie bezpieczeństwa na terenie placówek oświatowych i w otoczeniu domowym uczniów.</p>	<p>1. Uwrażliwianie rodziców i opiekunów uczniów na kwestie związane z prawidłowym i bezpiecznym zachowaniem się na terenie szkoły i w otoczeniu domowym.</p> <p>2. Podejmowanie działań mających na celu zwiększenie bezpieczeństwa dzieci w drodze do i ze szkoły.</p> <p>3. Podejmowanie działań interwencyjnych i zapobiegawczych mających na celu eliminowanie zachowań o charakterze patologicznym w środowisku szkolnym.</p> <p>4. Realizowanie programów profilaktyczno-edukacyjnych w środowisku uczniowskim na temat uzależnień, przemocy w rodzinie, przestępczości i jej negatywnych skutków.</p> <p>5. Integrowanie społeczności uczniów, budowanie na terenie szkoły pozytywnych relacji uczniów z nauczycielami i rówieśnikami.</p>	działania ciągłe

WSKAŹNIKI REALIZACJI CELU STRATEGICZNEGO 4.

wskaźnik	jednostka miary	stan początkowy (2019 r.)	stan docelowy (2026 r.)	źródło danych	częstotliwość pomiaru
przedsięwzięcia w zakresie promocji zdrowia i profilaktyki zdrowotnej	działanie	2	5	UG, NGO-s, placówki oświatowe,	raz w roku

					placówki ochrony zdrowia	
przedsięwzięcia w zakresie aktywnego sposobu spędzania czasu wolnego	działanie	5		10	UG, NGO-s, placówki oświatowe, jednostki sportowo- rekreacyjne	raz w roku
badania profilaktyczne dzieci i młodzieży szkolnej	liczba osób	166		166	UG, NGO-s, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia	raz w roku
przestępstwa i wykroczenia popełnione na terenie gminy, w tym z udziałem nieletnich	przestępstwo/wykroczenie	27		22	Policja	raz w roku
liczba realizowanych programów profilaktyczno-	program/osoba	1		3	placówki	raz w roku

edukacyjnych w szkołach oraz liczba osób nimi objętych				oświatowe, PPP	
--	--	--	--	----------------	--

CEL STRATEGICZNY 4. – PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE, PARTNERZY, ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

podmioty odpowiedzialne	partnerzy	źródła finansowania
Wójt, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny, Straż Gminna, placówki oświatowe, jednostki sportowo-rekreacyjne	Policja, Prokuratura Rejonowa, Sąd Rejonowy, kuratorzy sądowi, Straż Pożarna, placówki ochrony zdrowia, społeczność lokalna	budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze Unii Europejskiej, środki organizacji pozarządowych, sponsorzy indywidualni.

CEL STRATEGICZNY 5. ROZWÓJ KADR POMOCOWYCH, PODNOSZENIE EFEKTYWNOŚCI WSPARCIA, WZMACNIANIE DIALOGU SPOŁECZNEGO

cel operacyjny	kierunki działań	czas realizacji
1. Wzmacnianie kadr i służb pomocowych, podnoszenie jakości i efektywności świadczonych usług.	<ol style="list-style-type: none"> Doskonalenie kadr pomocy społecznej poprzez zapewnienie środków na szkolenia i inne formy doskonalenia zawodowego. Zapewnienie właściwych warunków pracy umożliwiających sprawną i efektywną obsługę beneficjentów systemu pomocy społecznej. Rozwój usług elektronicznych w obszarze wsparcia społecznego. 	działania ciągłe

	<p>4. Pozyskiwanie środków zewnętrznych na realizację zadań z zakresu polityki społecznej.</p> <p>5. Rozwijanie współpracy różnych podmiotów w celu skuteczniejszego wsparcia osób uzależnionych oraz ich rodzin.</p> <p>6. Realizowanie zadań służących rozwiązywaniu problemów społecznych przy współpracy z jednostkami funkcjonującymi na terenie gminy</p>	
<p>2. Wspieranie instytucji społeczeństwa obywatelskiego i rozwiązywanie dialogu społecznego.</p>	<p>1. Inicjowanie działań zmierzających do włączania się mieszkańców w życie społeczne gminy.</p> <p>2. Realizowanie przy współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz innymi partnerami projektów służących aktywizacji społecznej i zawodowej mieszkańców, w tym współfinansowanych z funduszy zewnętrznych.</p> <p>3. Promowanie działalności organizacji pozarządowych oraz udzielanie im pomocy w pozyskiwaniu środków z innych niż budżet gminy źródeł finansowania.</p> <p>4. Podejmowanie inicjatyw mających na celu wzmacnianie dialogu władz samorządowych z mieszkańcami.</p> <p>5. Poszerzanie dostępu informacyjnego do planowanych przez samorząd zamierzeń o charakterze społecznym i gospodarczym.</p>	działania ciągłe

WSKAŹNIKI REALIZACJI CELU STRATEGICZNEGO 5.

wskaźnik	jednostka miary	stan początkowy (2019 r.)	stan docelowy (2026 r.)	źródło danych	częstotliwość pomiaru
liczba szkoleń i innych form doskonalenia zawodowego, w których uczestniczyła kadra pomocy społecznej,	szkolenie	4	8	GOPS	raz w roku
liczba organizacji pozarządowych w gminie, w tym funkcjonujących w obszarze polityki społecznej	organizacja	12	14	UG, NGO-s, GOPS	raz w roku
liczba wspólnych przedsięwzięć różnych podmiotów podejmowanych w celu rozwiązywania problemów społecznych	przedsięwzięcie	2	6	UG, GOPS, ZI, GKRPA, NGO-s	raz w roku
liczba spotkań przedstawicieli samorządu gminy z mieszkańcami.	spotkanie	10	20	UG, rady sołeckie	raz w roku

CEL STRATEGICZNY 5. – PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE, PARTNERZY, ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

podmioty odpowiedzialne	partnerzy	źródła finansowania
Wójt, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny,	Policja, Prokuratura Rejonowa, Sąd Rejonowy, kuratorzy sądowi, Straż Pożarna, placówki ochrony zdrowia, społeczność lokalna organizacje	budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze Unii Europejskiej, środki organizacji pozarządowych, sponsorzy indywidualni.

Straż Gminna, placówki oświatowe, jednostki sportowo-rekreacyjne	pozarządowe, Kościoły, społeczność lokalna
---	---

3. PROGNOZA ZMIAN

Do oceny stopnia wdrożenia wyznaczonych w strategii działań zostaną wykorzystane sformułowane powyżej wskaźniki realizacji celów. W miarę rozwoju systemu monitorowania dokumentu będą mogły zostać zidentyfikowane nowe wskaźniki, które w odpowiedni sposób będą charakteryzowały przebieg realizacji podejmowanych działań. Wdrożenie projektowanych działań zaplanowanych w ramach poszczególnych celów strategicznych wypracowanych w niniejszym dokumencie powinno przyczynić się do osiągnięcia przedstawionych w poniższym zestawieniu zmian.

Zmianą społeczną, jak definiuje to Piotr Sztompka, autor licznych opracowań z zakresu socjologii, skupiający swoje zainteresowania naukowe wokół zagadnień zmian społecznych oraz koncepcji systemu społecznego, jest „(...) różnica między stanem systemu społecznego (grupy, organizacji) w jednym momencie czasu i stanem tego samego systemu w innym momencie czasu”.¹

cel strategiczny	prognoza zmian
CEL STRATEGICZNY 1. POPRAWA JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW – PRZECIWDZIAŁANIE UBÓSTWU, BEZROBOCIU I BEZDOMNOŚCI	<ul style="list-style-type: none"> - ograniczenie zagrożeń mających wpływ na utrwalanie się zjawiska marginalizacji i wykluczenia społecznego, - poprawa sytuacji osób ubogich, - podniesienie kompetencji zawodowych osób bezrobotnych i zwiększenie ich szans na podjęcie zatrudnienia - zwiększenie liczby osób zaktywizowanych zawodowo, - zmniejszenie skali zjawiska tzw. dziedziczenia bezrobocia,

¹ Piotr Sztompka, Stawanie się społeczeństwa: pomiędzy strukturą a zmianą, (wr:) Joanna Kurczewska (red.), Zmiana społeczna. Teoria i doświadczenia polskie, Warszawa 1999, IFIS PAN, ss. 41-42.

	<ul style="list-style-type: none"> - zmniejszenie liczby osób bezrobotnych, - eliminowanie zjawiska dyskryminacji ze względu na płeć na rynku pracy, - zmniejszenie liczby beneficjentów pomocy społecznej
CEL STRATEGICZNY 2. PRACA NA RZECZ RODZINY – PRZECIWDZIAŁANIE UZALEŻNIENIOM I PRZEMOCY W RODZINIE	<ul style="list-style-type: none"> - sprawnie funkcjonujący system wsparcia rodzin, dzieci i młodzieży, uprzedzający sytuacje kryzysowe i zapewniający różnorodne formy pomocy, m.in. w kształceniu i wszechstronnym rozwoju, - sprawny system profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień oraz przemocy w rodzinie, - spadek liczby rodzin zmagających się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi, - podniesienie kompetencji w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich, - zwiększenie dostępności wsparcia dla rodzin, - podniesienie jakości kształcenia w placówkach oświatowych, - zwiększenie szans edukacyjnych dla dzieci mających problemy w nauce, - poszerzenie wiedzy mieszkańców w zakresie profilaktyki uzależnień, - zwiększenie dostępności wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych, - zmniejszenia skali przemocy w rodzinie,
CEL STRATEGICZNY 3. PODNIESIENIE JAKOŚCI ŻYCIA OSÓB STARSZYCH ORAZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH	<ul style="list-style-type: none"> - zwiększenie udziału seniorów i osób dotkniętych niepełnosprawnością w życiu społecznym i zawodowym, - podniesienie atrakcyjności oferty w zakresie możliwości spędzania czasu wolnego przez osoby starsze

	<p>i niepełnosprawne,</p> <ul style="list-style-type: none"> - zapobieganie wykluczeniu społecznemu cyfrowemu osób starszych i niepełnosprawnych, - zwiększenie udziału seniorów i osób niepełnosprawnych w życiu społecznym, - podniesienie jakości usług świadczonych osobom starszym i niepełnosprawnym, - poprawa komfortu funkcjonowania osób starszych i niepełnosprawnych w środowisku, - pełniejsza integracja seniorów i osób niepełnosprawnych ze środowiskiem.
<p>CEL STRATEGICZNY 4. DBAŁOŚĆ O ZDROWIE I BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE MIESZKAŃCÓW GMINY.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - zwiększenie liczby mieszkańców aktywnych fizycznie i stosujących się do zasad zdrowego trybu życia, - zmniejszenie zagrożenia przestępczością, - zwiększenie bezpieczeństwa uczniów na terenie placówek oświatowych, - zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców gminy,
<p>CEL STRATEGICZNY 5. ROZWÓJ KADR POMOCOWYCH, PODNOSZENIE EFEKTYWNOŚCI WSPARCIA, WZMACNIANIE DIALOGU SPOŁECZNEGO.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - podniesienie profesjonalizmu kadry pomocy społecznej, - podniesienie jakości świadczonych usług, - większa aktywność społeczna mieszkańców gminy, - wzrastająca liczba inicjatyw lokalnych.

4. RAMY FINANSOWE

Ustawa o pomocy społecznej (Art. 16b ust. 2 pkt 3 lit. c) nakłada obligatoryjny wymóg określenia ram finansowych strategii, jednak precyzyjne określenie ram finansowych dokumentu jest rzeczą niezwykle trudną. Wynika to z wielu czynników. Kluczowe znaczenie ma tu horyzont czasowy, a także wielość zadań i podmiotów realizujących działania określone w strategii. Uniemożliwia to precyzyjne określenie wysokości funduszy przeznaczonych na realizację strategii w poszczególnych latach.

Każdy podmiot z terenu gminy będący realizatorem zadań w ramach strategii planuje środki finansowe niezbędne do ich prawidłowej realizacji. Nie stanowią one jedynie części składowej budżetu gminy, ale są to także dotacje ze źródeł zewnętrznych pozyskiwanych samodzielnie przez realizatorów. W ramach finansowych Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Dziadkowice na lata 2021-2026 ujęto poziom planowanych wydatków Gminy w 2020 r. z działów klasyfikacji budżetowej:

I.p.	dział klasyfikacji budżetowej	planowane wydatki w zł
1.	801 – oświata i wychowanie	3.352.799
2.	851 – ochrona zdrowia	51.723
3.	852 – pomoc społeczna	739.641
4.	854 - edukacyjna opieka wychowawcza	42.900
5.	855 – rodzina	3.575.258
6.	ogółem	7.762.321

W kolejnych latach wdrażania założeń strategii szacuje się, że wysokość kwot przeznaczonych na realizację tych zadań będzie nie niższa niż w roku 2020, przy założeniu, że wysokość przyznawanych dotacji na realizację zadań zleconych i własnych będzie co najmniej na tym samym poziomie.

5. WDROŻENIE STRATEGII, MONITOROWANIE, EWALUACJA

Koordynatorem realizacji działań wyznaczonych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Dziadkowice na lata 2021-2026 będzie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej wraz z jego Kierownikiem. Do oceny postępu wdrażania zapisów strategicznych zostanie powołany Zespół Monitorujący, w którego skład wejdą m.in.: przedstawiciele podmiotów realizujących strategię i współdziałających w jej realizacji, w tym pracownicy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. Zespół będzie ocenił poziom wdrożenia zapisów strategicznych i przedstawiał ocenę skuteczności polityki społecznej prowadzonej w gminie Wójtowi i Radzie Gminy, sugerując przyjęcie proponowanych rozwiązań (np. programów celowych) oraz, w przypadku stwierdzenia istotnych zmian społecznych, podjęcie ewentualnych działań korygujących, mających na celu aktualizację obowiązującej strategii. Pierwsza ocena nastąpi po dwóch latach wdrażania założeń strategii.

Do oceny stopnia wdrożenia wyznaczonych działań zostaną wykorzystane m.in. sformułowane w dokumencie wskaźniki realizacji celów. W miarę rozwoju systemu monitorowania dokumentu będą mogły zostać zidentyfikowane nowe wskaźniki, które w odpowiedni sposób będą charakteryzowały przebieg realizacji podejmowanych działań. Zakres czasowy analizy obejmował będzie zmiany w stosunku do roku bazowego (2019 roku) i roku ostatniego badania (dynamika).

Dane zebrane i opracowane w procesie monitoringu posłużą do ewaluacji strategii, której ogólnym celem jest podwyższanie stopnia adekwatności, efektywności i znaczenia rezultatów wynikających z realizacji strategii. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Dziadkowice na lata 2021-2026 jest bowiem dokumentem o charakterze otwartym, w związku z czym powinna dynamicznie reagować na pojawiające się wyzwania wynikające z nowych uwarunkowań wewnętrznych oraz zewnętrznych.

Obok prowadzonego cyklicznie monitoringu procesu realizacji Strategii, w 2024 roku oraz w 2026 roku Strategia podlegać będzie procesowi ewaluacji. Celem ewaluacji, w odróżnieniu od monitoringu jest usprawnienie danego projektu. Ewaluacja musi opierać się na założeniach dotyczących związków pomiędzy prowadzonymi działaniami a ich efektami. Głównym zadaniem ewaluacji jest dążenie do stałego ulepszania skuteczności i efektywności interwencji, rozumiane nie tylko jako pozytywne efekty społeczne lub gospodarcze związane bezpośrednio ze

strategią, lecz także jako zwiększenie przejrzystości i promowania działań podejmowanych przez władze lokalne.

6. PROGRAMY I PROJEKTY

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Dziadkowice na lata 2021-2026 będzie realizowana w szczególności poprzez poniżej wymienione programy:

1. Gminny Program Wspierania Rodziny;
2. Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie;
3. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Dziadkowice;
4. Program Aktywności Lokalnej Gminy Dziadkowice;
5. Program współpracy Gminy Dziadkowice z organizacjami pozarządowymi prowadzącymi działalność pożytku publicznego.

UWAGI KOŃCOWE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Dziadkowice na lata 2021-2026 ma charakter otwarty i elastyczny. Oznacza to, że poszczególne jej elementy w trakcie realizacji mogą być modyfikowane, zmienione i dostosowane do sytuacji społecznej.

Autorzy dokumentu pragną złożyć serdeczne podziękowania wszystkim, którzy uczestniczyli w jego budowie, przyczyniając się do identyfikacji problemów społecznych występujących w gminie. Jednocześnie chcą wyrazić nadzieję na dalszą współpracę w realizacji zapisów strategii.

SPIS TABEL I WYKRESÓW**Tabele**

Tabela 1. Profil respondentów ankiety „Problemy społeczne w opinii mieszkańców”	4
Tabela 2. Profil respondentów ankiety „Równość szans kobiet i mężczyzn”	5
Tabela 3. Struktura wiekowa ludności gminy w latach 2017-2019.....	16
Tabela 4. Ruch naturalny ludności gminy w latach 2017-2019.....	16
Tabela 5. Ruch migracyjny ludności w latach 2017-2019.....	16
Tabela 6. Infrastruktura techniczna w gminie w 2019 r.....	17
Tabela 7. Użytki rolne, lasy i grunty leśne	19
Tabela 8. Aktywność gospodarcza mieszkańców gminy w latach 2017-2019	20
Tabela 9. Zasoby mieszkaniowe w gminie w latach 2017-2019	20
Tabela 10. Dodatki mieszkaniowe przyznane w gminie w latach 2017-2019.....	21
Tabela 11. Placówki wychowania przedszkolnego w gminie w roku szkolnym 2019/2020 ...	21
Tabela 12. Placówki oświatowe w gminie w roku szkolnym 2019/2020.....	21
Tabela 13. Zakłady opieki zdrowotnej, praktyki lekarskie i apteki w gminie w 2019 r.....	24
Tabela 14. Schorzenia dzieci i młodzieży w wieku 0-18 lat z gminy w 2019 r.....	24
Tabela 15. Schorzenia pacjentów w wieku 19 i więcej lat korzystających z NZOZ w 2019 r. ...	25
Tabela 16. Profilaktyka zdrowotna dzieci i młodzieży z gminy w 2019 r.	26
Tabela 17. Sport i rekreacja w 2019 r. - wykaz adresowy obiektów rekreacyjno-sportowych	27
Tabela 18. Stan zatrudnienia w GOPS-ie oraz potrzeby w tym zakresie	31
Tabela 19. Wykształcenie kadry GOPS-u oraz potrzeby w tym zakresie.....	32
Tabela 20. Środki finansowe wydatkowane przez gminę na pomoc mieszkańcom w latach 2017-2019	32
Tabela 21. Struktura wiekowa beneficjentów pomocy społecznej w gminie w 2019 r.	33
Tabela 22. Aktywność zawodowa beneficjentów pomocy społecznej w gminie w 2019 r.	34
Tabela 23. Powody przyznania pomocy społecznej w gminie w latach 2017-2019	34
Tabela 24. Formy wsparcia udzielanego w gminie przez GOPS w latach 2017-2019	36
Tabela 25. Skierowania i pobyt mieszkańców w domach pomocy społecznej w latach 2017-2019	37
Tabela 26. Karta Dużej Rodziny w gminie w latach 2017-2019.....	38
Tabela 27. Świadczenia rodzinne w gminie w latach 2017-2019.....	38
Tabela 28. Rodzaj świadczeń rodzinnych przyznanych w gminie w latach 2017-2019.....	38
Tabela 29. Świadczenia alimentacyjne przyznane w gminie w latach 2017-2019	40
Tabela 30. Jednostki wsparcia spoza gminy, z oferty których korzystali mieszkańcy gminy w 2019 roku.....	41
Tabela 31. Wykaz organizacji pozarządowych w gminie w 2019 r.	43
Tabela 32. Parafie na terenie gminy	43
Tabela 33. Stan bezrobocia w gminie w latach 2017-2019	47
Tabela 34. Stopa bezrobocia rejestrowanego w powiecie, województwie i w kraju w latach 2017-2019	47
Tabela 35. Liczba rodzin i osób korzystających z pomocy GOPS-u z powodu bezdomności w latach 2017-2019.....	49
Tabela 36. Opłaty z zezwoleń na sprzedaż alkoholu w gminie w latach 2017-2019	49
Tabela 37. Środki finansowe przeznaczone w gminie w latach 2017-2019 na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień oraz przemocy w rodzinie.....	49
Tabela 38. Liczba członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w latach 2017-2019	50
Tabela 39. Działalność GKRPA w latach 2017-2019 w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień w gminie.....	50
Tabela 40. Działania podjęte w gminie przez GKRPA w latach 2017-2019 w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemu przemocy w rodzinie	50
Tabela 41. Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego w gminie w latach 2017-2019	53
Tabela 42. Udział kobiet w liczbie ludności gminy w latach 2017-2019	55
Tabela 43. Udział kobiet w liczbie bezrobotnych w gminie w latach 2017-2019	55

Tabela 44. Negatywne zachowania oraz zjawiska patologiczne występujące w społeczności uczniowskiej w roku szkolnym 2019/2020	59
Tabela 45. Dysfunkcje i patologie stwierdzone w rodzinach uczniów w roku szkolnym 2019/2020.....	60
Tabela 46. Osoby w wieku poprodukcyjnym w strukturze ludności gminy w latach 2017-2019	61
Tabela 47. Rodziny w gminie korzystające z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności w latach 2017 -2019.....	63

Wykresy

Wykres 1. Piramida wieku mieszkańców gminy Dziadkowice w 2019 r.....	17
Wykres 2. Jak Pani/Pan ocenia ofertę edukacyjną szkół w gminie?.....	23
Wykres 3. Jaka jest według Pani/Pana atrakcyjność oferty kulturalnej w gminie?	23
Wykres 4. Jak Pani/Pan ocenia dostępną w gminie ofertę w zakresie ochrony zdrowia?	27
Wykres 5. Jak Pani/Pan ocenia dostępną w gminie ofertę w zakresie sportu i rekreacji?.....	28
Wykres 6. Przestępstwa stwierdzone w gminie Dziadkowice w latach 2012-2019	29
Wykres 7. Czy czuje się Pani/Pan bezpiecznie w miejscu zamieszkania?	30
Wykres 8. Jak Pani/Pan ocenia komunikację między władzami samorządowymi a mieszkańcami?	46
Wykres 9. Jak Pani/Pan ocenia swój poziom zadowolenia z bycia mieszkańcem gminy?....	46
Wykres 10. Jak Pani/Pan ocenia realizowane w gminie działania w zakresie przeciwdziałania bezrobociu?	48
Wykres 11. Jak Pani/Pan ocenia realizowane w gminie działania w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom?	51
Wykres 12. Czy zna Pani/Pan przypadki przemocy w rodzinie na terenie gminy lub o nich słyszała/słyszał?	52
Wykres 13. Czy Pani/Pan zdaniem istnieje ryzyko nasilenia się zjawiska przemocy w rodzinie na terenie gminy?	52
Wykres 14. Kto jest wg Pani/Pana bardziej zagrożony dyskryminacją ze względu na płeć?	56
Wykres 15. Czy spotkała się Pani/ spotkał się Pan z przypadkami dyskryminacji ze względu na płeć w gminie lub o nich słyszała/ słyszał?	57
Wykres 16. Jaka Pani/Pana zdaniem może być skala problemu nierówności płci w gminie?	57
Wykres 17. Czy wg Pani/Pana powinno się podejmować w gminie działania na rzecz równości szans kobiet i mężczyzn lub w celu przeciwdziałania dyskryminacji ze względu na płeć?	58
Wykres 18. Czy Pani/Pana zdaniem w działaniach realizowanych na terenie gminy uwzględnia się potrzeby osób starszych i niepełnosprawnych?	64